

80 let GRS Celje

ZBORNİK

1931- 2011

80 let
GRS Celje

ZBORNIK

1931- 2011

80 let GRS Celje, 1931 - 2011

Odgovorni urednik:

Ivč Kotnik

Glavni urednik:

Marko Gabrovšek

Uredniški odbor:

Ivo Hans Avberšek, Jože Četina, Sergej Jamnikar, Aleš Kovač, Marjan Prelog, Gabrijel Prezelj, Metod Sem

Lektoriranje:

Jože Četina

Oblikovanje in postavitve:

Ivo Hans Avberšek

Fotografije:

Ivo Hans Avberšek, Jože Četina, Lojze Golob, Gabrijel Prezelj, Iztok Zagožen

Fotografija na naslovnici in zadnji strani:

Ivo Hans Avberšek

Faksimile dokumentov:

arhiv GRS Celje, Gabrijel Prezelj

Število izvodov:

500

Tisk:

Eurograf Velenje

Založba:

GRS Celje

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

614.8:796.52(497.4Celje)(091)

GORSKA reševalna služba (Celje). Postaja

[Osemdeset]

80 let GRS Celje : zbornik : 1931-2011 / [uredniški odbor Ivo
Avberšek ... [et al.] ; fotografije Ivo Hans Avberšek ... et al.].
- Celje : Postaja GRS, 2011

1. Avberšek, Ivo Hans
258766848

Vsebina

Uvodne besede	9
GRS v Sloveniji.....	15
Kronika GRS Celje.....	21
Dogajalo se je	49
Vzponi	67
Članstvo GRS Celje.....	103
Nesreče.....	121
Obrazi	171

*Te zapise posvečamo
vsem,
ki so nam pokazali pot v gore,
vsem,
s katerimi smo preživeli v gorah lepe, včasih tudi težke trenutke,
vsem,
ki so se žrtvovali v krutih razmerah za pomoč potrebnim,
še posebno pa našim dekletom, ženam in otrokom
za razumevanje in potrpljenje,
čakajoč v upanju,
na srečno vrnitev iz gora in z reševanj!*

RINKE

Jaka

*Rahle meglice ti
skrivajo lice
in tvoj sijaj.
Tvoja veličina je navdih,
spomenik si,
spomenik večnosti.
Vabiš me v tvoj raj,
med svoja nedrja,
Želim si tvojega objema,
tvoje lepote.
Lepa si!
Ko sem s teboj ,
sem delček,
tako si mogočna
bela planina.
Samo kamen
in vendar raj,
samo kamen
in vendar lepota.
Vabiš in vabiš.
Lepa si tudi takrat,
ko z vetrovi bučiš,
najlepša si mi po zmagi.
Vabiš in vabiš.
Zdi se mi,
da je tudi smrt lepa,
če ležal bi na tvojem oltarju.
Vetrovi pojo, ti molčiš.
Vabiš in vabiš.
Siv kamen si gora,
a lepa,
nebeško lepa.*

Uvodne besede

Brane Povše (foto Hans)

Pred tridesetimi leti, ko je GRS postaja Celje praznovala petdeset letnico me je takratni načelnik Stane Veninšek povabil, da se pridružim reševalcem na celjski postaji. To je bila takrat za vsakega alpinista velika čast in zato sem povabilo s ponosom sprejel. Starejši reševalci so nas vse pripravnike sprejeli takoj za svoje, zato sem se v tej sredini res prijetno počutil.

Predvsem po Stanetovi zaslugi je takrat delo na postaji potekalo nemoteno, kljub neurejenemu financiranju. Na vaje in akcije smo se vozili v starem Land Roverju, s katerim pa se je dalo priti skoraj vsepovsod. Tudi za nabavo osebne opreme smo morali krepko seči v svoj žep za sofinanciranje. Vendar nam nikoli ni bilo težko vstati sredi noči in iti na akcijo, ki je v glavnem trajala ves dan, če ne celo dva. Uporaba helikopterja za reševanje je bila takrat še redkost. Z leti se je stvar izboljševala. Financiranje je prevzelo ministrstvo za obrambo, nabavili so nove avtomobile, izboljšala se je oprema za reševanje, kakor tudi osebna oprema, sodelovanje helikopterja v akcijah je postalo skoraj vsakdanje.

Še vedno pa so za reševanje najbolj pomembni ljudje. In postaja Celje ima dobre reševalce. Ljudi na katere sem kot načelnik ponosen, saj vem, da se lahko v vsakem trenutku zanesem nanje.

V času krize, ko nam tudi država hoče odtegniti del sredstev, pa moramo še bolj držati skupaj, saj bomo le tako uspešno prestali našo osemdeset letnico in skupaj dočakali še stoletnico in več, saj smo ena redkih postaj v Sloveniji, ki nima problemov s kadrovanjem. V svojih vrstah imamo vrhunske alpiniste, pa tudi z zdravniki nimamo težav, saj se nam radi pridružijo.

Vse skupaj pa delamo seveda v dobro tistih, ki nas potrebujejo. To pa ne le v gorah, ampak vedno pogosteje pomagamo tudi pri delovnih nesrečah, nesrečah padalcev, v kanjonih, skratka tam, kjer ostala tehnika odpove.

Mogoče je v teh besedah malo preveč hvale, zato bomo veseli tudi kake kritike, kar bo samo dokaz, da ste zbornik prebrali, kar je seveda namen izdaje.

Brane Povše
Načelnik Postaje GRZS Celje

Igor Potočnik

Zbornik, izdan ob visokem jubileju celjskih gorskih reševalcev, je dragocen dokument o delu in reševanju na Štajerskem, pa tudi v širši Sloveniji.

Društvo GRS Celje je po velikosti območja tretje največje društvo v GRZS. Njegovo območje se prične ob meji Republike Avstrije z mogočnimi vršaci nad Okrešljem, skozi Savinjsko dolino do Celja, in naprej proti meji z Republiko Hrvaško. Ustanovitev GRS na celjskem in kot take tudi na širšem območju štajerske, sega v leto 1931. Skupaj z odseki v Logarski dolini, Solčavi in Lučah, so reševali predvsem v stenah okoli Okrešlja, deloma pa tudi na Pohorju. Med 2. svetovno vojno je tako kot v večini drugih postaj GRS v Sloveniji delo zastalo, a je takoj po koncu vojne ponovno oživelo.

Članstvo je številčno rastlo, z leti je vaša postaja postala ena močnejših v Sloveniji. Med njimi je veliko znanih alpinistov, ki so osvajali tudi najvišja gorstva po svetu. Ravno ti so pritegnili v vaše vrste vedno mlajše gornike in alpiniste, ki so s svojim znanjem lahko pomagali ponesrečenim v gorah. Posamezni člani so vrsto let aktivno vključeni v organe zveze in delujejo v različnih komisijah. Vaši inštruktorji dobro skrbijo za usposabljanja ostalih članov in pridobivanje novih. Prav pridobivanje mlajših gornikov in alpinistov je izrednega pomena, s tem se vaše vrste pomlajujejo in ni bojazni, da bi vam članov zmanjkalo.

Skupaj z ostalimi reševalci ste bili prisotni in aktivno vključeni pri vseh prelomnih obdobjih. Bili ste ena izmed prvih postaj, ki se je organizirala kot društvo in kot ustanovni član Gorske reševalne zveze Slovenije v letu 2006.

Ob visokem jubileju se vsem celjskim reševalcem za njihovo delo, požrtvovalnost in predanost v imenu vodstva GRZS in svojem imenu zahvaljujem, ter jim ob tej priložnosti tudi iskreno čestitam.

Igor Potočnik
Predsednik Gorske reševalne zveze Slovenije

Bojan Šrot

Spoštovani gorski reševalci!

Življenje je največja vrednota in pravzaprav edina prava dragocenost, ki jo človek ima. Vi spadate v tisto skupino ljudi, ki se tega zelo dobro zaveda. Še več - svoje življenje ste pripravljene tvegati za to, da ohranite drugega. Svoj čas, ki je v sodobnem svetu pravi luksuz, namenjate sočloveku v stiski, kar je daleč od samoumevnega. Opravljate plemenito in požrtvovalno delo in s tem prispevate velik delež h kvalitetnemu družbenemu življenju na Celjskem.

80 let letos mineva od ustanovitve organiziranega reševanja na področju širše celjske regije, že leta 1931 je bil v Celju ustanovljen prvi reševalni odsek. Začeli ste zelo skromno, z malo reševalne opreme, vendar z močjo volje in veliko skrbi za planince. Občudovanja vredno je, da ste v 80 - ih letih več kot 460 - krat posredovali na območju od hrvaške meje do Okrešlja, od Pohorja do Zasavskih hribov. Izmenjalo se je veliko generacij, ki so delovale v Gorski reševalni službi postaje Celje in s svojim delom prispevale k varnosti v gorah ter tudi širše.

Narava je veliko bogastvo in nekaj najlepšega je čas preživljati v naravi, vendar se nemalokrat pokaže, kako nepredvidljiva in neizprosna je. Prav zato je dobro vedeti, da nekdo bdi nad tistimi, ki v naravi, v naših hribih in gorah, iščejo lepote in se sproščajo.

V ponos mi je, da sem bil tudi sam več kot desetletje vaš aktivni član. Vem, koliko truda, časa, pa tudi lastnega denarja je treba vložiti, da izkušen gornik postane gorski reševalec. Vem, kako naporna, velikokrat tudi nevarna so reševanja. Najlepše plačilo za vse je hvaležnost rešenega ponesrečenca.

Ob obletnici vam iskreno čestitam in se vam zahvaljujem, da pazite na vse ljubitelje sredogorja in alpskega sveta. Želim vam, da vam ne bi bilo treba velikokrat posredovati, če že, pa naj bo uspešno. In želim vam, da bi se vedno vračali zdravi.

Bojan Šrot
župan Mestne občine Celje

POZNAL SEM

Jaka

*Poznal sem drevo
na grebenu,
ki je ukleščilo
svoje korenine
v kamnite rebri
in srkalo življenje iz gore.*

*Družil sem se z viharjem,
ki je lasal
drevo na robu,
mu lomil vrhove
in ga pogubljal
dan za dnem.*

*Poznal sem drevo,
ki je stoje umiralo.
se ukrivljalo
in kot Feniks
ponovno zahrepenelo
po življenju.*

*Poznam vihar,
ki je izruval drevo,
ga iztrgal iz korenin,
razmetal po grebenu
raztrgal dušo
in ga prepustil času.*

*Vem za grob drevesa,
ki se beli na robu ,
in v svojih obeljenih,
olesenelih dlaneh
še vedno stiska
kamen svoje duše.*

GRS v Sloveniji

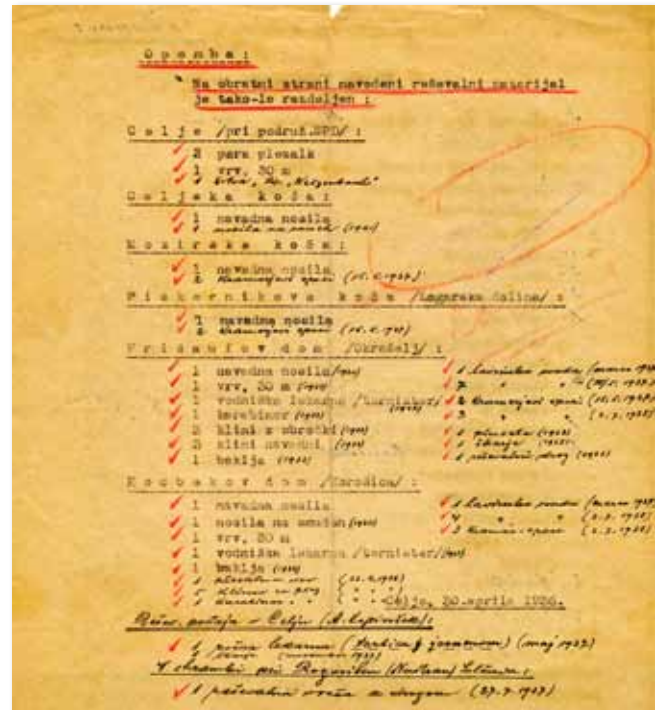
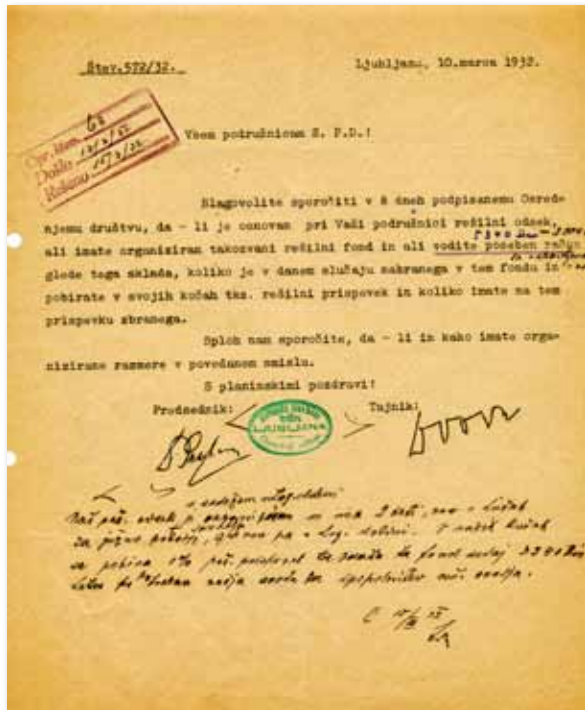

ORGANIZACIJA GRS V SLOVENIJI OD USTANOVITVE DO DANES

Organiziranost GRS v obdobju 1912 – 1945

Organizacijska shema GRS v letih 1920 – 1945. V tem obdobju je Reševalna postaja Celje vključevala baze Luče, Solčava in Logarska dolina.

Dokumenta iz leta 1932 in 1937

Organiziranost GRS v obdobju 1945 – 1947

GRS je bila organizirana pri Glavnem odboru fizikulture zveze Slovenije Planinskega društva Slovenije.

CENTRALNI ODBOR

Gorsko reševalna baza Celje

(postaje Celje, Mozirje, Luče - Solčava ter Trbovlje, Guštanj Slovenj Gradec in Maribor)

Severne Savinjske Alpe in Pohorje

Gorsko reševalna baza Kamnik

Južne Savinjske Alpe

Gorsko reševalna baza Kranj

Savinjske Alpe, Karavanke in Polhograjski Dolomiti

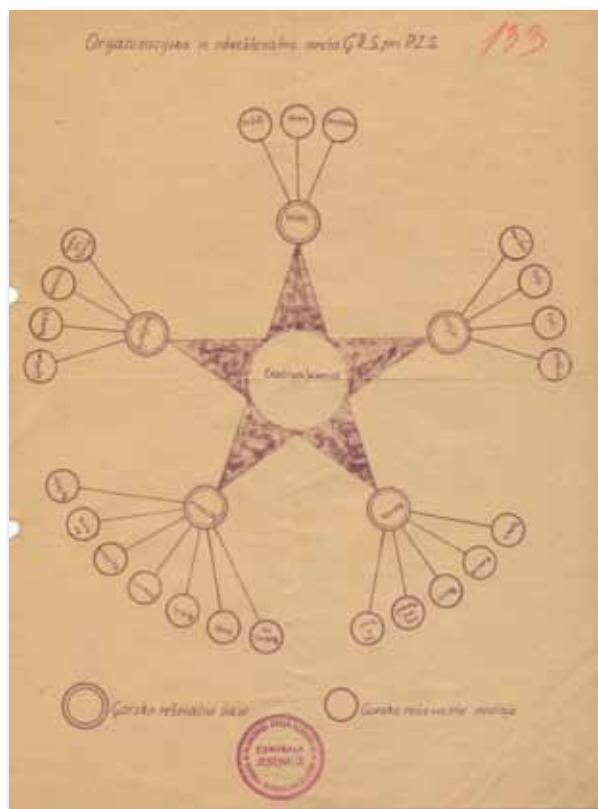
Gorsko reševalna baza Jesenice

Karavanke in Vzhodne Julijske Alpe

Gorsko reševalna baza Bovec

Zapadne Julijske Alpe

Organiziranost GRS v obdobju 1947 – 1952

Reševalna postaja v Celju. Celje, dne 9. aprila 1947.

št. _____

Seznam oddanega materiala

- 10 paketov obvez Nordbrand
- 1 škarijico maše za odprte noge
- 1 kov. " " za masžo nog
- 2 kom. salicil loja
- 1 paket kem. čist. ovoj gaze 5 mtr
- 20 kom. Sterelium
- 20 kom. Mausejer malih ovojev
- 1 kos Leukoplast 8 cm
- 4 zavoje vate
- 20 kom Hydrofil gaze antisept.
- 15 kom. stereliz. ovojev tipa III
- 10 kom. ovojev iz blaga
- 4 kom. trikot. rutice iz blaga
- 5 kom. Treunplast 604
- 5 kom. podložkov za lom roke
- 5 " " " noge
- 10 kom. Maj ovojev 5 cm po 5 mtr
- 20 kovertov kem. čist. ovojni mal
- 10 kom. mal ovojev 4 cm po 5 mtr.
- 20 - 30 kom. brzojav. tipa 1
- 10 " " " 3
- 20 - 40 " " " 10 cm po 5 mtr
- 20 - 40 " " " 8 " " "
- 1 kompletna gornja nosila v nahrbtniku. *na možilo izdelano posebno postrojilo 12.*
- 10 naprtnikov.

Materijal v redu oddal za Reševalno postajo: _____

Materijal v redu sprejel za Gorsko reševalno četo: _____

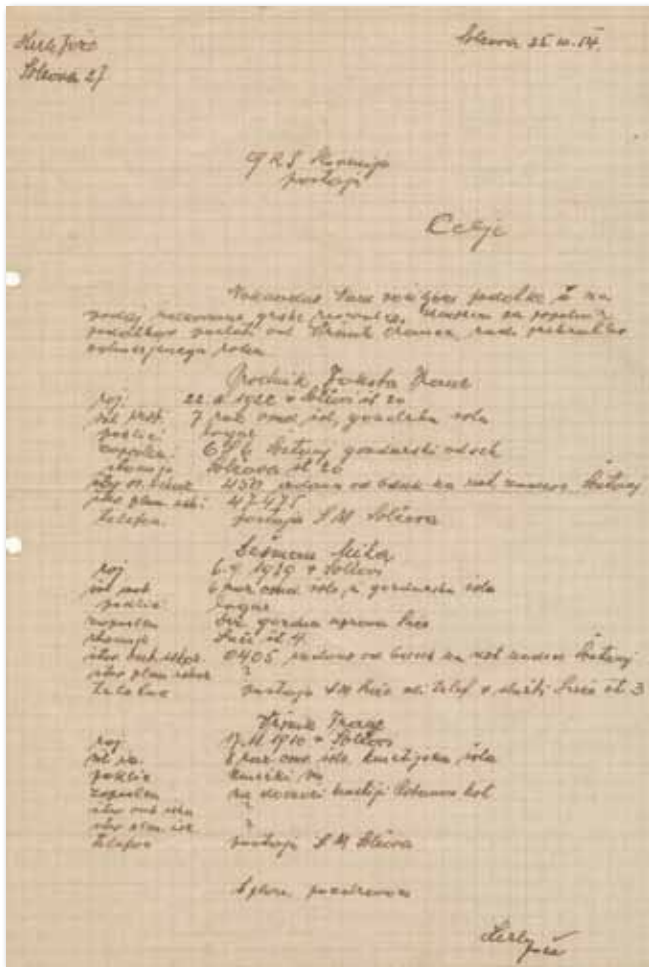
REPUBLIKA SLOVENIJA

Organizacijska shema GRS v letih 1947 – 1952. V tem obdobju je Reševalna baza Celje vključevala postaje Celje, Mozirje, Luče - Solčava in Logarska dolina ter Guštanj, Slovenj Gradec in Maribor (levo). Seznam »oddanega materiala« iz leta 1947 (desno).

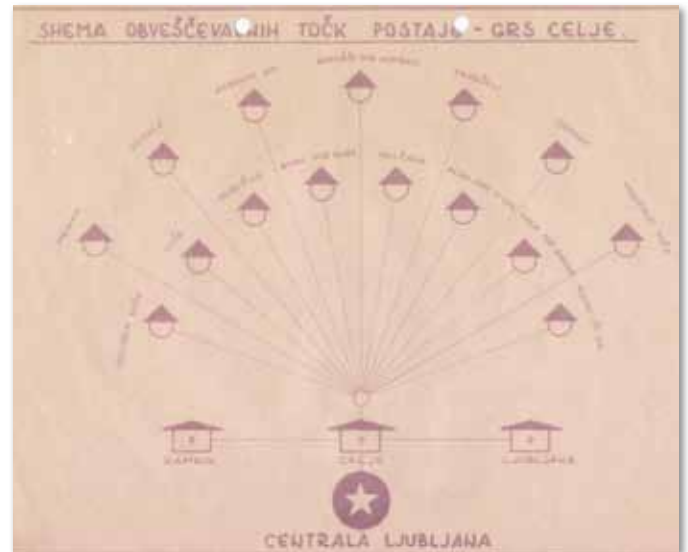
Organiziranost GRS v obdobju 1952 – 2006

Pri Planinski zvezi Slovenije je delovala Komisija za GRS. Po Sloveniji so delovale naslednje postaje: Bohinjska Bistrica, Bovec, Celje, Jesenice, Kamnik, Kranjska gora, Ljubljana, Maribor, Mojstrana, Prevalje, Rateče, Tržič

Ter postaje, ustanovljene po letu 1952: Jezersko, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tolmin

Zapisnik iz leta 1954

Organizacijska shema GRS Celje letih 1967

GORSKA REŠEVALNA ZVEZA SLOVENIJE 2006 – 2011

Po letu 2006 se je GRS preoblikovala v samostojno organizacijo Gorsko reševalno zvezo Slovenije z naslednjimi postajami: Bohinjska Bistrica, Bovec, Celje, Jesenice, Jezersko, Kamnik, Kranj, Kranjska gora, Ljubljana, Maribor, Mojstrana, Koroška, Radovljica, Rateče, Škofja Loka, Tolmin, Tržič

V TKANINI ŽIVLJENJA ČAS PUŠČA SLEDI

Stanka

*Od rojstva do smrti
vsi t kemo vezi,
nevidne, pretanjene
z vsem, kar živi.
Še posebej globoke
st kemo z ljudmi,
če z njimi preživljamo
vse svoje dni.*

*Ko človek odide, pretrga vezi,
a globoko v duši izguba boli.
Boli kot meč bi ti paral srce
in žalost hromeča se v rane zaje.
Pred svetom v samoto se duša zgubi,
a solze umivajo grenke sledi.
Ko v tkanini življenja nov vzorec vzcveti,
praznina v srcu se zaceli.*

*Tkanina - življenje
in t kolec je čas,
s palete občut kov
t ke vzorce v nas.
Kdor je odprt in pripravljen za vse,
življenje bogastvo mu svoje odpre.*

Kronika GRS Celje

KRONIKA POSTAJE

Marko Gabrovšek

Naša postaja GRS je bila ustanovljena leta **1931**, ko se je pokazala potreba po strokovni pomoči tistim obiskovalcem gora na našem območju, ki so zašli v nesrečo. Prvopristopniki so bili pastirji, lovci in kmetje, ki jim je gorski svet omogočal preživetje. V visokem gorovju je večkrat prišla do izraza pristna narava, ki je vabila in klicala po obisku, a se je hitro spremenila in tudi pokazala v vsej svoji pogubni moči. Tako so doživljali nesreče, ki so se množile ko so pričeli obiskovati gore prvi »turisti«. Tako so takrat imenovali vse, ki so zahajali v ta svet iz želje po doživetju lepega, iskali pa so tudi zdravja in si nabirali novih moči. Prvi reševalci so bili iz vrst izkušenih domačinov, poznavalcev razmer in terena, kmetov, lovcev, pastirjev, ki so pomagali drug drugemu in tudi obiskovalcem.

Ko se je razširil »turistovski promet«, so nastopili v tej vlogi avtorizirani gorski vodniki. S povečanjem obiska v gorah se je povečala potreba po organiziranem reševanju in usposobljenih reševalcih.

Tako so pričeli ustanovljati reševalne odseke pri DŌAV najprej 1896 na Dunaju, sledili so drugi kraji in že leta 1902 tudi Gradec.

Ojstrica (foto Hans)

SPD so ustanovili **1893** zavedni Slovenci v obrambo slovenstva v naših gorah. Še istega leta 20. avgusta je bila ustanovljena Savinjska podružnica SPD s sedežem v Gornjem Gradu. Prvi načelnik je bil Fran Kocbek. In povečan obisk je povzročil, da je že **1912** dr. Josip Tičar zaradi vse težjih in pogostejših nesreč v gorah in zaradi napadov na SPD predvsem s strani nemškega DÖAV-a, po sklepu Osrednjega odbora SPD **16. junija 1912 v Kranjski Gori** ustanovil prvo postajo Gorske reševalne službe na območju sedanje Slovenije.

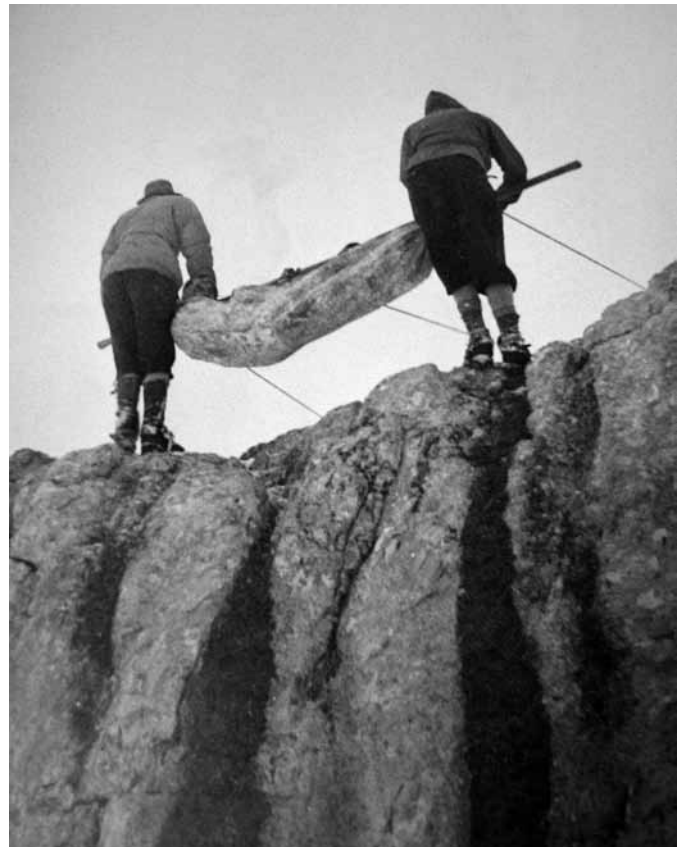
1919 – 1930

Tej so po 1. svetovni vojni, že v Kraljevini Jugoslaviji v obdobju do leta 1941 sledili rešilni odsek Osrednjega odbora SPD v Ljubljani in postaje v Kamniku (1922), na Jesenicah (1924) in v Celju (1931). V Ljubljani, Celju in na Jesenicah so se v tem obdobju organizirali tudi reševalci Turistovskega kluba Skala, a večjega razmaha pri delu niso dosegli.

Načelnik Osrednjega reševalnega odseka pri SPD je postal Stane Hudnik, ki je po drugi svetovni vojni živel v Celju. Bil je neumoren planinski delavec. Kot zelo dober organizator pri reševanju v nesrečah v Savinjskih Alpah se je izkazal tudi predsednik Savinjske podružnice SPD Fran Kocbek. Ne samo da je zbiral reševalce, tudi sam je pomagal, kadar je bil v gorah.

Fran Kocbek

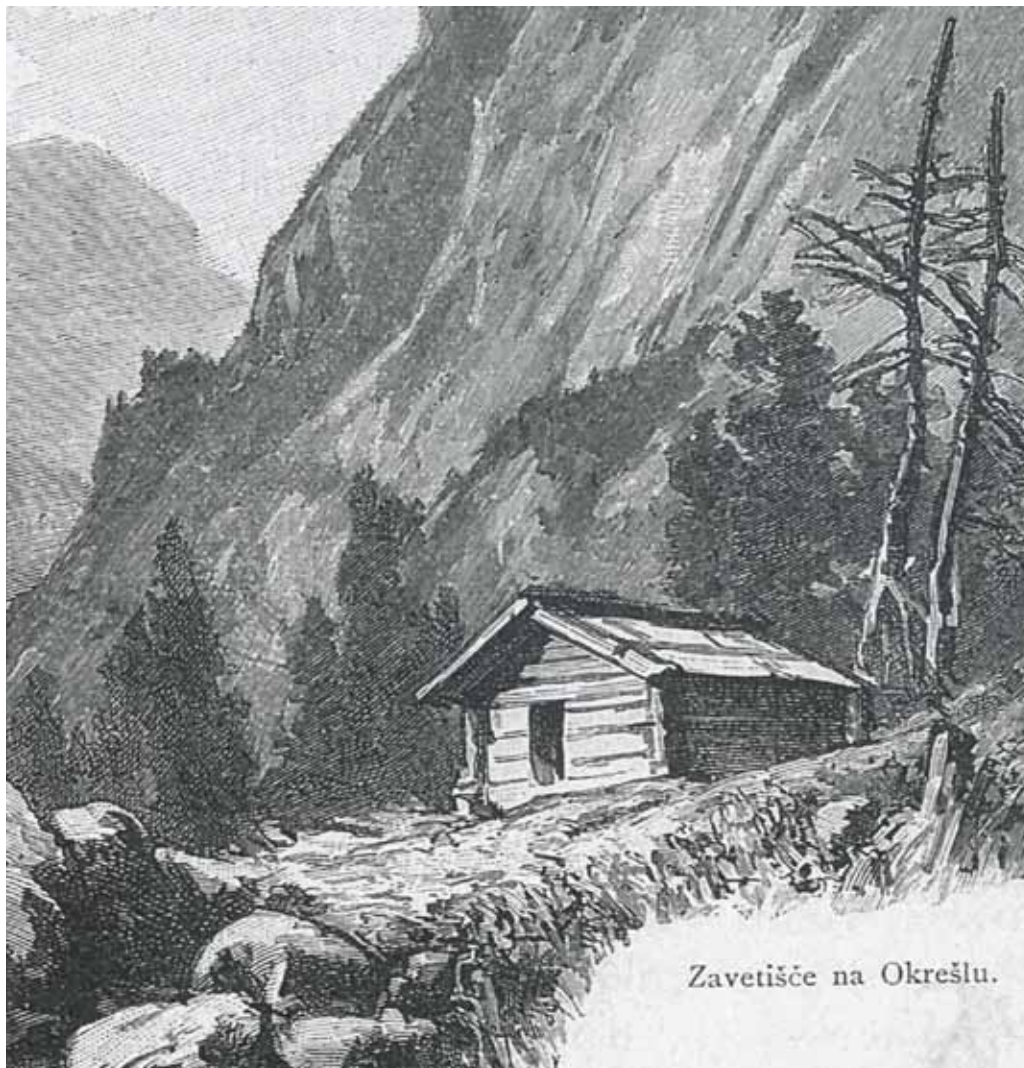

Reševanje z reševalnim drogom in vrečo

1929 je bil na Okrešlju reševalni tečaj, ki ga je vodil zdravnik **dr. Bogdan Breclj**, udeležili pa so se ga tudi kamniški reševalci.

Leta 1930 je bil izdan nov vodniški red. Vodniki so imeli malo dela, glavna dejavnost je bila reševanje v gorah, zato so se morali usposobiti v znanju prve pomoči. Tako je 18.12.1930 Savinjska podružnica SPD poslala GO v Ljubljano dopis, da namerava ustanoviti »rešilno postajo« v Logarski dolini. Srezko načelstvo v Gornjem gradu je predlagalo, da naj gorski vodniki naredijo izpit za reševanje. Tečaj je bil predviden v letu 1931 v Kamniku.

Staro zavetišče na Okrešlju

1931-1945

Pri Savinjski podružnici SPD so sledili razvoju in prvi rešilni odsek je bil ustanovljen leta 1931 v Celju. Istočasno so bili ustanovljeni še rešilni oddelki v Lučah, Solčavi in Logarski dolini.

Prvi načelnik postaje je postal **Andrino Kopinšek**, znani člani pa so bili:

- v **Celju**: Ludvik Cokan, Branko in Vladimir Diehl, Dušan Gradišnik in Boris Lavrenčič;
- v **Lučah**: Jaka Robnik kot vodja reševalnega odseka, Viktor Kladnik in Gustl Vršnik;
- v **Solčavi**: Franc Herle in Anton Cigala;
- v **Logarski dolini**: Miha Plesnik kot vodja in Fortunat Herle.

Andrino Kopinšek in ostali reševalci v Zermattu (tretji z desne)

Reševalne opreme je bilo zelo malo. Prva nosila in nekaj sanitetnega materiala so poslali v koč na Okrešlju šele leta 1932.

Že 1933. leta je novi načelnik Osrednjega reševalnega odseka pri SPD dr. Bogdan Brecelj napisal brošuro »Prva pomoč v gorah«. In od vseh reševalcev je bilo zahtevano, da so poleg poznavanja gorskega sveta in strokovnega obvladovanja reševanja naredili tudi tečaj in opravili izpit iz prve pomoči in se tako usposobili za reševanje v gorah.

Dejavnost reševalcev v teh prvih letih je dokumentirana v poročilih o nesrečah, ki so jih objavljali časopisi, predvsem Jutro in Novice. V teh vidimo, da so bili vsi reševalci polni idealizma in skrbi za ponesrečene planince.

**SEODENSKO
PLANINSKO DRUŠTVO
LJUBLJANA**

D. Ljubljani, dne 22. januarja 1935.

Aleksandrova g. št. 4. Savinjska podružnica S.P.D.,
TELEFON ŠTED. 29-63 Celje.
ČEK. RAČUN ŠT. 11004

P. n. _____
Celje.

Štev.: 120/35.

Na Vaš dopis od 9. t. m. št. 16/35 vam sporočamo, da mora reševalni turnister vsebovati sledeči material:

1. / 5 x 5 m / 12 cm kaliko povojev,
2. / 5 x 5 m / 10 cm hidrofil. povojev,
3. / 1 zavoj sterilne vate,
4. / 10 x 1/4 m sterilne hidrofilne gaze,
5. / 1 zavoj navadne stančevine / za podlago na opore /,
6. / 2 trikotni ruti,
7. / 2 tue. varnostnih zaponk,
8. / 50 cm gumijeve cevi / podveza pri krvavitvah /,
9. / 2 Kramerjevi šini a 100 cm / pritrjeni z usaj na turnistru /,
10. / 1 škarje in 1 pinceta,
11. / 1 alum. samovar / meta ali spirit /,
12. / 1 alum. škatlija s sledečo vsebino:
  - a. / 2 x 4 Statin tablete / za obkladke /,
  - b. / 1 zavoj steril. Jodof. Stryphon gaze / za obsežne krvavitve /,
  - c. / 10 Anidopyrin praškov za bolečine,
  - č. / 1 stekl. Tinet. Opii - 20 kapljic, večkrat dnevno /,
  - d. / 1 stekl. Jodove tinkture / s steklenim zamaškom /,
  - e. / 1 stekl. razstop. mentola in Valerijane / za slabost /, 20 kapljic /,
  - f. / 1 stekl. abs. alkohola,
  - g. / 2 tubi borove vazeline ter
  - h. / 2 gr Kal. hypermangan kristali v pločevščkatliji / kačji pik /.

Vsak turnister naj vsebuje tudi knjigo "O Prvi pomoč" čija se reševalec lažje orientira v primeru reševanja.

3 planinski pozdravi !

Predsednik: *[Signature]* Tajnik: *[Signature]*

[Circular Stamp: 22.1.1935]

[Handwritten notes: Zeman, Hyperst. tableti, Morav. v. v. 9.]

Seznam opreme za prvo pomoč iz leta 1935

Seznam tehnične opreme

[Faded document with a list of technical equipment items, including various types of bandages, gauze, and medical supplies.]

Franc Herle

Bili so učinkoviti, čeprav so imeli skromno reševalno opremo in malo izkušenj. Oprema se je prvič izpopolnila 1936. leta. Organizirani pa so bili reševalni tečaji. Tako leta 1938 od 15. - 25. avgusta v Vratih, kjer je bilo prvič pri nas prikazano reševanje **z reševalnim drogom in vrečo**. To je pomenilo tehnično velik napredek pri delu reševalcev. Na tečaju na Korošici pa so sodelovali kamniški reševalci.

Prvi skupni tečaj v Sloveniji, ki so se ga udeležili tudi celjski reševalci, je bil v Orožnovi koči nad Črno prstjo meseca marca 1941.

Reševalna oprema in reševalci okoli leta 1935

Da je bilo delo načrtno in dobro organizirano, zasledimo iz dokumentiranega popisa inventarja, ko so opremili s kompleti za prvo pomoč postojanke na Okrešlju, Korošici, Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini, Mozirsko in Celjsko kočo.

Kocbekov dom na Korošici

To leto se je dejavnost celjskega reševalnega odseka razširila še na planinske postojanke na Pohorju. Tudi o tem priča arhiviran popis reševalne opreme za kočice pod Kremžarjevim vrhom, na Pungartu, Senjorjev dom pri Ribniškem jezeru, za kočico na Pesku in kočico pod Klopnim vrhom.

Vojna vihra je gibanje v gorah ohromila, a tudi v tem obdobju zasledimo reševanja. Pomeni pa tudi prekinitev delovanja Slovenskega planinskega društva (junij 1945).

1945

Takoj po končani drugi svetovni vojni so stekle aktivnosti pri obnovitvi planinske in tudi reševalne dejavnosti. Nova organizacija se je preimenovala v Glavni odbor fizikulture zveze Slovenije, odbor za planinstvo in alpinistiko.

Tako so že 4. julija 1945 prejeli celjski planinci iz GRS, organizirane pri GO FZS, odboru za planinstvo in alpinistiko v Ljubljani, pod predsedstvom Franceta Avčina, naročilo, da se obnovi dejavnost GRS, ki jo je vodil Vlasto Kopač. Še istega meseca je sledila pošiljka sanitetnega materiala, ki so jo deponirali v Solčavi. Avgusta so popisali reševalce, ki so preživeli vojno in bili pripravljene in usposobljeni za reševanje v gorah v novih razmerah.

Novi načelnik postaje GRS v Celju je postal **Boris Lavrenčič**. Pod bazo Celje so takrat bile še postaje Luče, Solčava, Slovenj Gradec, Trbovlje in Maribor.

1946

Leto 1946 so se člani celjske GRS udeležili marčnega sestanka centrale GRS na Jesenicah. 16. 11. 1946 pa je bila informativna seja GRS v hotelu Evropa v Celju. Udeležili so se je reševalci iz centrale na Jesenicah: ing. Dremelj, More in Zupančič. Predstavili so delo in organizacijo GRS, se pogovarjali o liku reševalca in razvrstili obveščevalno - reševalne točke na našem ozemlju: Luče tip I, Mozirje tip II in Celje tip III. Širitev organiziranosti je rodilo novo, razširjeno bazo GRS v Celju s **Tonetom Dobrotinškom** na čelu.

Sprejet je bil dogovor, da imajo reševalci v gorskih postojankah prosto hrano in prenočišče, za neovirano gibanje ob meji pa dobijo obmejne dovolilnice.

Razen celjske postaje so bile v bazo vključene še reševalne postaje v Trbovljah, Mariboru, Guštanju (danes Prevalje) in Slovenj Gradcu. Novembra istega leta je sledila večja pošiljka reševalnega materiala.

Za prevoz reševalcev na reševalne in vzgojne akcije na našem območju so v tem času uporabljali iz tovornjaka predelano vozilo celjskega planinskega društva, ki so ga hudomušno imenovali »leteči kozolec«

1947 - 1953

Maja 1947 je bil na Kamniškem sedlu prvi republiški reševalni tečaj po vojni. Udeležilo se ga je tudi šest celjskih reševalcev, med njimi Ivan Marolt, Ciril Debeljak in Alojz Koštomaj, ki se je na tečaju hudo ponesrečil in kasneje za posledicami nesreče tudi umrl. Istega leta je bila na novo imenovana in organizirana Planinska zveza Slovenije.

V reševalni tečaj so bili 1948 leta prijavljeni člani Ciril Debeljak, Stanko Kokošinek in Adolf Vojsk. Člani baze v Celju so bili Debeljak, Orel in Kokošinek, v Lučah pa Robnik in brata Kladnika ter Herle iz Solčave.

Naslednje leto 1948 je prevzel vodstvo postaje **Tine Orel**, a ga je prepustil 1949 **Stanku Kokošinku**, ki je ostal načelnik do leta 1951. V zapisniku o delu postaje Celje iz 3. 1. 1949 vidimo, da je baza Celje vključevala tudi postaje Maribor, Luče in Solčava.

Ciril Debeljak - Cic

Dušan Gradišnik (foto Jaka)

Franc Perc

Tega leta je bilo iz centrale na Jesenicah tovarni Westen v Celju dano naročilo za izdelavo obveščevalnih oznak z napisom »**Obveščevalna točka GRS**«in »**Postaja GRS**«, obe z dodanim nazivom lokacije in znakom GRS. Nameščene so bile na obveščevalnih točkah v dolini in gorskih postojankah širom po gorskem svetu v Sloveniji.

Po Kokošinekovi nesreči v severni triglavski steni je postaja ostala brez vodstva. V letu 1951 je bila baza v Celju ukinjena, postaja pa priključena bazi Ljubljana. Baza v Ljubljani je sklicala sestanek, na katerem je prevzel vodstvo postaje **Franc Perc**. Izdana so bila prva navodila za opazovanje snežnih plazov, postaja Celje pa je kupila lavinskega psa. Inventura iz leta 1952 je bila napravljena za kočice na Okrešlju, v Robanovem kotu in na Raduhi - verjetno Loka. Postaja v Celju je imela med opremo, poleg ostalega plezalnega in medicinskega materiala tudi »turnister s sanitarnim materialom«.

28. 12. 1952 je bila razpuščena Baza Jesenice.

To ne najbolj trdno obdobje celjske postaje gorskih reševalcev je trajalo še v leto 1953, ko je bil 20. aprila sprejet nov pravilnik o GRS pri PZS. Ukinjene so bile tudi druge baze in centrala se je preselila z Jesenic v Ljubljano.

1953

Z ustanovitvijo začasnih komisij za GRS pri PZS 19. 1. 1953 se je gorska reševalna služba izoblikovala v organizacijo, ki je krepila moč in dejavnost na celotnem področju naših gora, povezala pa se je tudi v jugoslovanskem in srednjeevropskem prostoru. Načelnik je postal dr. Bogdan Breclj, kasneje dr. Miha Potočnik. GRS Slovenije je postala članica IKAR, ki je bil sicer ustanovljen že 1948 leta.

1954 - 1956

Tudi naša postaja se je leta 1954 dokončno izklopala iz povojnih organizacijskih in kadrovskih težav. Junija je prevzel vodstvo **Stane Veninšek**, ki je sestavil reševalno moštvo iz mladih alpinistov in smučarjev, k delu je pridobil tudi zdravnike. Pod severno steno Ojstrice je bil postavljen bivak, ki je olajšal pristop reševalcem v ta predel gora.

Makadamska cesta v Logarsko dolino

Leta 1955 so bili organizirani tudi prvi izpiti iz PP po vojni, kar je bil velik premik pri usposabljanju reševalcev. To leto je bilo prelomno pri kvalitetnem vzponu moštva naše postaje.

1956 so bile reševalcem izdane prve obmejne dovolilnice za gibanje ob meji. Vojska, bivša JNA, je izdala tudi dovoljenje za uporabo telefona v obmejnih stražnicah v primeru gorskih nesreč.

Zaradi težkega gmotnega položaja postaje so bile na številna podjetja in organizacije na našem območju naslovljene prošnje za pomoč v materialu ali denarju. Nekatera podjetja so se na prošnje odzvala in pomagala po svojih močeh.

V tem času so pričeli tudi načrtno opremljati naše postaje GRS v Sloveniji in po vsej Jugoslaviji z novo reševalno opremo, ki jo je priporočal IKAR. Tako so leta 1956 v tovarni EMO v Celju izdelali prve akia čolne za potrebe planinskih zvez Srbije, Hrvaške, Bosne in Makedonije. Ljudska tehnika tovarne EMO pa je izdelala 200 lavinskih sond s torbicami.

1957 – 1959

Leta 1957 je bil izdan prvi priročnik za inštruktorje GRS v Sloveniji. Postal je osnovni pripomoček za sistematično izobraževanje reševalcev v gorah. Tega leta so bile na novo organizirane in označene obveščevalne točke na območju

Prvo prevozno sredstvo GRS Celje

postaje GRS Celje: Korošica, Okrešelj, Logarska dolina, Koča pod Ojstrico, Robanov kot, Planinšek-Vodole, Raduha-Loka, Luče, Mozirska koča, Sleme nad Šoštanjem, Celjska koča.

Vse koče so bile založene s sanitetnim materialom in delno tudi s tehnično opremo za reševanje. Postaja LM v Solčavi je dobila službenega psa, ki je bil usposobljen tudi za reševanje iz plazov. Na Korošici pa je tega leta od 5. 4. do 15. 4. potekal zvezni reševalni tečaj. Predavatelji so bili celjski gorski reševalci in inštruktorji: Veninšek, Debeljak in Herle.

Vzpon in kakovostno delo reševalcev naše postaje se je pokazalo, ko so dobili na občinski razstavi »**Celje 1957**« **javno priznanje**, prvo v povojnem obdobju. V letu 1958 so od 5. 5. do 21. 5. reševalci na Okrešlju pripravili 2. lavinski tečaj, vodja je bil Janez Gospodarič.

Za potrebe smučišč, ki so se pričela širiti po državi, so v Celju v tovarni EMO izdelali akia čolne in snežne lopate. Reševalnim postajam so bile razdeljene dodatne lavinske sonde.

To obdobje je zaznamovala težka, a uspešno izpeljana reševalna akcija. V navezi Kukovec - Reya je pri plezanju v severni steni Turske gore doživel padec in poškodbo Dušan Kukovec. Pri reševanju so **prvič v naših gorah** ponesrečenca dvignili 180 m visoko s pomočjo fiksne vrvi in škripčevja, ki ga je izdelal Aleš Kunaver. Do tedaj so ponesrečence samo spuščali! Pri zahtevnem reševanju so koordinirano sodelovale postaje GRS Celje, Kamnik in Ljubljana.

Pričeli so se pojavljati tudi premiki v navezovanju stikov s tujimi reševalnimi organizacijami. Tako sta dr. Miha Potočnik in Stane Veninšek potovala od 3. 8. do 8. 8. 1959 v Zakopane na proslavo 50 letnice poljske GRS.

Leta 1959 je bila za potrebe oskrbovanja koče postavljena tovorna žičnica iz Kota v Logarski dolini na Okrešelj.

Zavetišče na Okrešlju 1962

Reševalcem je olajšala transport reševalne opreme in pripomogla k odločitvi o izgradnji zavetišča GRS na Okrešlju.

29. 9. 1959 so reševalci postaje Celje organizirali prvi družabni večer gorskih reševalcev. Prireditev je bila v domu v Logarski dolini in na druženju so bili zbrani reševalci z vseh slovenskih postaj.

1960 – 1967

1960 je bilo na sestanku sklenjeno, da se bo postaja GRS preselila v novozgrajeni gasilski dom v Celju, kjer naj bi dobila za opravljanje dejavnosti dva primerna prostora.

Tega leta je postaja dobila prvo lastno prevozno sredstvo, rabljeno vozilo Fiat campagnola, imenovano »modra ptica«.

Humano in trdo delo ter aktivna prisotnost v gorah je pripeljalo člane postaje leta 1960 do odločitve, da zgradijo na Okrešlju svoje zavetišče. Namenjeno naj bi bilo vzgoji in urjenju reševalcev, shranjevanju reševalne opreme in zavetju reševalcem ter ponesrečencem ob reševalnih akcijah, ki so se množile in postajale vedno bolj zahtevne.

Istega leta je bila za dan planincev prvič vzpostavljena radijska zveza postaj GRS preko cele Slovenije od Pohorja do Primorja. Člani celjske postaje so sodelovali s prenosom radijskega signala z vrha Raduhe preko Ojstrice na Grinto-

Zavetišče pod skalo na Okrešlju 2011 (foto Hans)

vec. Član naše postaje Ciril Debeljak se je udeležil **prve jugoslovanske himalajske odprave na Trisul**. Klub za vzrejo športnih in službenih psov iz Celja se je tega leta vključil v delo postaje GRS Celje in vsi člani, ki so usposabljali lavinske pse, so postali po opravljenih izpitih tudi člani naše postaje. Že leta 1961 so skupno organizirali lavinski tečaj na Okrešlju.

1961. leta se je prvič pojavila možnost urediti radijske zveze in povezati visokogorske postojanke z dolino. Načrtovana je bila vključitev koč na Okrešlju in Korošici, a povezava ni bila realizirana. Na tekmovanju gorskih reševalcev v Kranjski gori sta v ocenjevalni komisiji sodelovala naša zdravnikar Jože Četina in Herbert Zaveršnik.

Na Okrešlju pa se je tega leta pričela gradnja zavetišča. Ob velikem prizadevanju in požrtvovalnosti reševalcev, alpini-

Graničar nadzoruje vajo celjskih reševalcev (1954)

stov in planincev ter pomoči delovnih organizacij s širšega celjskega območja, je bilo zavetišče svečano predano namenu leta 1962, ob 50. letnici ustanovitve GRS v Sloveniji.

To je bilo prvo zavetišče te vrste, postavljeno v nekdanji skupni državi Jugoslaviji.

Toda obsežen, nepredvidljiv plaz izpod Turske gore ga je že v zimi 1962/63 poškodoval. Objekt je bil poleti 1963 obnovljen. Že v naslednji zimi ga je sneg v drugo hudo poškodoval. Zato je bilo zavetišče prestavljeno na novo, varnejšo lokacijo. Z nje se je odpiral mogočen razgled na vsa ostenja nad Okrešljem in globoko v Logarsko dolino.

Redna aktivnost naših članov se je odražala v večkratnih pregledih gorskih poti na našem območju, v spremstvu na organiziranih planinskih izletih in predavanjih pri raznih izobraževanjih. Tako smo leta 1962 **prejeli javno zahvalo občine Mozirje** za delo na območju, kjer opravimo največ aktivnosti.

V letih 1965 - 1970 je Komisija za opremo pri GRS naročila novo izdelavo akia čolnov pri Ivanu Krivcu na Ljubnem ob Savinji. Lesene zaviralne bobne z jekleno sponko je naredil Hrovat Vladimir iz Celja, nosilce za jeklenico pa so naredili v ŽIKŠ v Štorah. Tako je naš Stane Veninšek skrbel tudi za dobavo reševalne opreme na smučiščih in v postajah GRS v republikah nekdanje Jugoslavije. Aktivno je sodeloval pri zvezni komisiji za opremo v Beogradu, ki jo je takrat vodil znani planinski delavec in reševalec dr. Ivan Stojanović.

Vojska, nekdanja JLA, ki je imela na Okrešlju svojo postojanko za izvajanje mejnega nadzora ob jugoslovansko - avstrijski meji, pa je načrtovala novo mejno stražarnico. Obvarovanje Okrešlja pred novogradnjami je pripeljalo do sklepa, da smo jim naše zavetišče prodali. Tako je postalo 1967 obmejna vojaška postojanka, »karavla«, kot so se takrat imenovali takšni objekti. Vojaki, ki so varovali mejo, pa so bili »graničarji«.

Denar, ki smo ga dobili s prodajo zavetišča, je celjsko planinsko društvo vložilo v izgradnjo razgledišča »Orlovo gnezdo« pri slapu Savinje. Zavetišče GRS je bilo prestavljeno v izpraznjen objekt na travniku pod skalo. Staro brunarico, nekdanjo pastirsko kočo, so reševalci obnovili in prilagodili potrebam dejavnosti. Tega leta je odslužilo izrabljeno terensko vozilo in pričela se so prizadevanja za nabavo novega.

1968 - 1979

Pomembna pridobitev v letu 1968 je bila zgrajena telefonska zveza od Planinskega doma v Logarski dolini do kočice na Okrešlju. Obveščanje o gorskih nesrečah je tako postalo hitrejšo in bolj zanesljivo. Asfaltirana je bila tudi na novo zgrajena cesta do parkirišča v Kotu pod slapom Savinje. Omogočala je lažji in hitrejši dostop v gore. V prizadevanjih za nabavo novega, prepotrebnega vozila, smo leta 1968 na carino dali vlogo za oprostitev plačila carinskih dajatev za uvoz službenega vozila. Vloga je bila rešena negativno in do nakupa vozila zaradi pomanjkanja denarja ni prišlo. V letu 1968 smo tudi v slovenskih gorah pri reševanju začeli uporabljati helikopter letalske enote milice. V tem letu so bile za usposabljanje reševalcev izvedene tri vaje in opravljeni sta bili dve reševanji: s Storžiča in z Mojstrovke. V dolini Lepene so bile razdeljene prve diplome inštruktorjem GRS. To je bil še en velik premik pri usposabljanju kadrov.

V letu 1968 ni bilo na območju delovanja naše postaje nobene gorske nesreče, potekale pa so redne aktivnosti pri vzgoji in izobraževanju reševalcev!

Po večletnih prizadevanjih smo na Zavodu za požarno varnost v gasilskem domu v Celju le dobili skromno skladišče za reševalno opremo. 1974. leta se je član naše postaje Silvester Jošt - Silvo udeležil prvega helikopterskega reševalnega tečaja v Lescah. Istega leta je bila tudi prva helikopterska vaja za reševalce naše postaje na Korošici.

Za zgledno sodelovanje pri reševalnem delu je naša postaja leta 1975 prejela plaketo RSNZ.

V vseh teh letih so se izvajale reševalne akcije, reševalci so bili dejavni in pomlajevali so moštvo z mlajšimi člani.

Lojze Golob

Jože Herle

*Ciril Debeljak, Dušan Gradišnik in Stane Veninšek
(z leve proti desni).*

*Ivo Reya, Ciril Debeljak in Dušan
Kukovec (z leve proti desni).*

Ernest Štoklas

Reševalske vrste so se krepile z odličnimi alpinisti. Ciril Debeljak in Lojze Golob sta se udeležila 2. jugoslovanske himalajske odprave, Ivo Kotnik in Jože Zupan odprave na Mount Everest, sledili so vzponi v Kavkazu, Norveški, Andih in Novi Zelandiji.

Dne 10. 3. 1977 je bil opravljen ogled zapuščene depandanse mozirske kočice - smučarskega doma. Objekt je bil zgrajen leta 1953, v čast pohoda XIV. divizije. Stal je na prostoru stare mozirske kočice, ki je bila postavljena 1896. leta in požgana od nemškega okupatorja 1944. leta. Nova planinska kočica je bila zgrajena na drugi, malo odmaknjeni lokaciji. Komisija v sestavi Gradišnik, Veninšek, Kukovec in Jošt je sprejela sklep: objekt je zapuščen, v razpadanju in ruševine je potrebno odstraniti.

Statistika je zabeležila zahtevnejše akcije, še več pa je bilo drobnih posegov, pomoči in nasvetov. Na organiziranih smučiščih pri celjski koči in kasneje po otvoritvi smučarskega centra na Golteh, smo izvajali redno dežurno reševalno službo, skrbeli za prvo pomoč in za prevoze ponesrečenih smučarjev.

V noči iz 14. - 15. 1. 1979 je potekalo reševanje iz gondole dostopne žičnice iz Žekovca na Golte, ki se je zaradi tehnične napake padla na tla. Junija 1979 leta smo sodelovali na mednarodnem reševalnem tečaju nemške Bergwacht v Allgäu. Poleg nas so se ga udeležili še reševalci iz Španije, Poljske, Čehoslovaške, Bolgarije, Italije in pripadniki

»Udarniško« rušenje stare smučarske kočice na Golteh.

Zavetišče na Golteh danes (foto Hans)

ameriških vojaških reševalcev.

1980 – 1990

Za poživitev dejavnosti je bilo sklenjeno, da se na očiščenih ruševinah zapuščenega smučarskega doma na mozirski planini zgradi novo zavetišče GRS. Tako smo leta 1980 pričeli z delom in odstranili ostanke zapuščene zgradbe. V naslednjih letih smo s prostovoljnim delom zgradili zavetišče po načrtu arhitekta Vlasta Kopača.

1980. sta bila zgrajena prva heliodroma na Korošici in Okrešlju. Pomoč helikopterja pri reševanju v gorah je postala stvarnost. Vidni vzponi v evropskih gorstvih in udeležbe na tečajih sosednjih reševalnih služb so krepili našo alpinistično, strokovno reševalsko in fizično sposobnost. To je bila osnova za uspešno posredovanje v vseh razmerah in najbolj nemogočih pogojih za delo v gorah.

Leta 1981 so se naši reševalci prvič udeležili tekmovanja reševalcev na Češkoslovaškem, Ivo Kotnik pa se je povzpел na Lhotse.

Prejeli smo plaketo štaba Civilne zaščite za sodelovanje na zvezni akciji NNNP.

1981

Ob praznovanju 50. letnice postaje GRS Celje je bila izdana publikacija »50 let celjske gorske reševalne službe 1931-1981«. Proslava ob tem dogodku je bila v celjskem Narodnem domu. **Reševalci smo za uspešno reševalno delo prejeli plaketo Občine Mozirje.** Financiranje naše dejavnosti je bilo v tem času delno s strani ZTKO, delno pa Zdravstvene skupnosti Slovenije.

1982

Smo prvič praznovali novo leto skupaj s soprogi in doživeli zgodovinski nagovor načelnika.

1983

Člani postaje GRS Maribor so poleti sodelovali pri dežuranju na Okrešlju. Dograjen je bil dom na Golteh in 10. 12. je bila svečana otvoritev. S to slovesnostjo so se zaključile proslave ob 90. letnici SPD in Savinjske podružnice SPD.

Dom je bil namenjen našim reševalcem za izvajanje dežurstva na smučišču in vzgojno izobraževalne aktivnosti.

Dodeljene so bile frekvence za radijske zveze med gorskimi postojankami in dolino. Radijske postaje so bile nameščene v kočah na Korošici, Okrešlju in Loki pod Raduho.

1984

Odprava reševalcev na Tri Cine v Dolomitih je bila neuspešna zaradi novo zapadlega snega.

Leta 1984 smo nabavili rabljeno terensko vozilo »Land Rover«

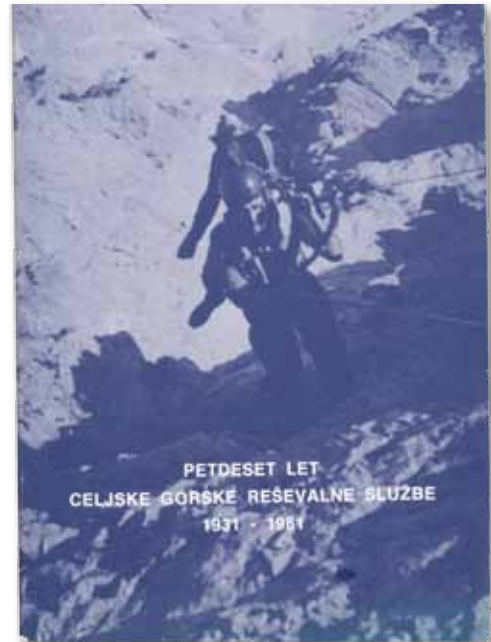
1985

Umril je nekdanji načelnik naše postaje prof. Tine Orel.

Na Golteh je bilo organizirano prvo tekmovanje reševalcev GRS, ki so se preizkusili v turnem smuku, prvi pomoči in vožnji z akia čolni.

1986

Umril je ustanovitelj reševalne službe v celjski podružnici SPD in prvi načelnik naše postaje, Andrino Kopinšek.

Publikacija »50 let celjske gorske reševalne službe 1931-1981«.

Tine Orel (levo)

Tekmovanje reševalcev na Golteh

Poslušalcem na radiju Celje smo govorili o značilnostih našega dela in imeli predavanje o varnosti v gorah.

1987

Postaja GRS Celje je dobila lastni žiro račun in se registrirala kot pravna oseba. **4. 11. 1987 je naš načelnik Stane Veninšek prejel zlati znak GRS za dolgoletno uspešno delo.** Na občnem zboru na Ljubnem je Stane Veninšek predal vodenje postaje Danijelu Kopušarju.

Istega leta smo sprejeli sklep o vključevanju mladih alpinistov - reševalcev iz Zgornje Savinjske doline.

1987 je bilo prodano odsluženo vozilo Land Rover in nabavljeno novo terensko vozilo Lada Niva

1988

Pot prijateljstva: spremljali smo pohodnike iz Wiessbadna v Nemčiji, ki so prišli preko Pavličevega sedla, prečili Logarsko dolino in se povzpeli na Ojstrico in Kamniško sedlo. Postaja je za uspešno spremljanje prejela zahvalo župana mesta Wiessbaden.

Kilamandžaro je zahteval žrtev v naših vrstah. Pri vzponu na najvišjo afriško goro je umrl naš tovariš **Silvo Cerjak.**

Silvo Cerjak (foto Hans)

Za usposabljanje reševalcev v PP je bil uveden v celotni GRS Slovenije Phlepsov priročnik, ki ga je iz nemščine prevedel član naše postaje zdravnik Jože Četina, letalsko poglavje pa Andrej Žemva.

Stane Veninšek je predlagal, da se tudi v GRS Slovenije, po vzgledu sosednjih dežel, uvedejo nalepke »podporni član«, da bi tudi mi na ta način zbirali sredstva za naše delovanje.

Na naših zaščitnih jaknah je bil uveden našitek RECCO - radarski odmevnik in nabavljena oprema za pomoč pri iskanju ponesrečenih. Ta ukrep pomeni povečanje varnosti za reševalce. Reševalcem so bile razdeljene tudi lavinske žolne kot sestavni del obvezne opreme za gibanje v gorah v snežnih razmerah.

Udeležili smo se vaje reševalne postaje Železna Kapla na Obirju.

GRS Slovenije bila leta vključena v sistem Službe za zaščito in reševanje RS.

1989

Ustanovljen je bil odbor za obnovitev zavetišča na Okrešlju.

Vsi člani postaje smo opravili usposabljanje za uporabo radijskih zvez.

10. 6. 1989 je bila izvedena vaja reševanje iz gondolske žičnice klasično in s pomočjo helikopterja. Izvedli smo jo na gondolski žičnici na Golteh.

1990

1. 11. je katastrofalna povodenj v porečju Savinje povzročila od Luč do Zidanega mosta mnogo težav. Plazovi so poškodovali ceste, deroča voda mostove, povzročili so neprehodnost; dolino Podvolovljeka je velik plaz odrezal od sveta. Prve dni je bila potrebna pomoč reševalcev. Nato je za daljši čas bilo CZ v Lučah, dano v pomoč terensko vozilo Lada Niva in brezžične zveze. V spodnjem toku Savinje pa so reševalci pomagali pri odstranjevanju naplavin ob mostovih od Griž do Zidanega mosta.

1991 - 1999

1991

Organizirane so bile prve mednarodne tekme gorskih reševalcev na Golteh z množično udeležbo domačih in zamejskih postaj.

Umrl je dolgoletni reševalec in uspešen načelnik naše postaje **Stane Veninšek**.

V znamenju osamosvojitve Slovenije in proslave 60. letnice naše postaje GRS je bila organizirana proslava v mali dvorani Narodnega doma.

Zavod za požarno, reševalno in tehnično zaščito je po več letih uporabe zahteval plačilo najemnine za prostor v velikosti 14 m². Zato smo ga izpraznili in opremo ter arhiv prenesli v zaklonišče pri Golovcu. Vlaga v tem zaklonišču je povzročila v naslednjih letih propad opreme in delno tudi arhiva naše postaje. To leto so bili sprejeti prvi »normativi operativne pripravljenosti postaj GRS v Sloveniji«.

Stane Veninšek

1992

Ustanovljena je bila nova postaja GRS na Jezerskem. Njen prvi načelnik je postal alpinist in reševalec Luka Karničar. Izvedeno je bilo usposabljanje članov naše postaje GRS za uporabo brezžičnih zvez. Za letalca - reševalca sta bila sprejeta zdravnik **Samo K. Fokter in Ivo Avberšek - Hans**.

Zavetišče na Golteh smo poimenovali po zaslužnem dolgoletnem načelniku naše postaje v »Stanetovo zavetišče« in tudi turno smučarsko tekmovanje gorskih reševalcev je dobilo naziv po njem. Financiranje naše dejavnosti so v tem času izvajali: Ministrstvo za obrambo, občinske skupščine, zdravstvena skupnost, zavarovalnice, Športna zveza, Loterija Slovenije in pridobljeni podporni člani. Izvedli smo smučarski tečaj naših reševalcev na Katschbergu v Avstriji.

1993

Obnovili smo zavetišče na Okrešlju. 3. 9. 1993 je bil v Logarski dolini sestanek reševalcev naše postaje z namenom, rešiti sporne zadeve z reševalci iz Luč in Solčave in najti skupne cilje za nadaljnje delo. 5. 9. 1993 je bila otvoritev obnovljene-ga zavetišča na Okrešlju. 6. 10. 1993 smo imeli sestanek vseh reševalcev postaje Celje v Lučah. Obravnavali smo odnos skupine reševalcev iz Luč in Solčave do drugih reševalcev postaje Celje. Skupina je zahtevala ustanovitev samostojne postaje. Komisija za GRS pa ustanovitve nove postaje ni odobrila, ker niso bili izpolnjeni osnovni pogoji za samostojno delo. Sekretariat za GRS pri PZS pa je sprejel izstop iz vrst GRS za reševalce iz Luč in Solčave, ki so dali odstopno izjavo.

Turni smučarji v gorah

1994

Ministrstvo za obrambo - Uprava za zaščito in reševanje je z GRSS sklenilo pogodbo za nabavo novih vozil in tako prvič v zgodovini enotno opremilo vse postaje GRS na ozemlju Slovenije.

Zdravniška podkomisija pri GRSS je postavila zahtevo, da zdravnik sodeluje v vsaki reševalni akciji in je tako postavila nov mejnik pri reševanju.

Zaradi spremenjenih družbenih razmer in novih predpisov o delovanju ter iskanju oblik nove organizacije Gorske reševalne službe, je bil na ustanovnem občnem zboru **2. 11. 1994** v Celju sprejet sklep o ustanovitvi **Gorske reševalne službe Celje - društva za pomoč ljudem. GRSS pa je želela pridobiti status pravne osebe v okviru PZS.**

Tega leta je bila komisija za GRS pri PZS organizirana v podkomisijah:

- ♦ za vzgojo in talno reševalno tehniko,
- ♦ letalsko reševanje,
- ♦ zdravniški,
- ♦ za plazove,
- ♦ za opremo,
- ♦ za zveze,
- ♦ za informatiko in analitiko.

1995

S helikopterjem rešujeta Slovenska vojska in policija.

1997

Na Korošici in Okrešlju so bile postavljene brezžične postaje za alarmiranje ob gorskih nesrečah Sapogo. Omogočale so nujne klice v Center za obveščanje v primeru nesreče v času, ko postojanke niso bile odprte in oskrbovane.

Pri helikopterski vaji reševanja na Okrešlju se je zgodila huda nesreča. Pet gorskih reševalcev je umrlo pri padcu s sidrišča v severni stene Turske gore na prodišče nad Okrešljem. To so bili: Mitja Brajnik, načelnik postaje GRS Kranj, Luka Karničar, načelnik postaje GRS Jezersko, Rado Markič, član postaje GRS Jezersko, Janko Kokalj, zdravnik, član postaje GRS Kranjska gora in Boris Mlekuž, član postaje GRS Bovec. Po tej nesreči je bil ustanovljen poseben finančni Sklad Okrešelj. Iz njega črpajo sredstva za pomoč svojcem reševalcev, ki so umrli pri reševanjih ali drugih dejavnostih v gorah. **Začetek službe NMP - helikopter in usposobljeni letalci - reševalci so skupaj s posadkami pripravljeni na reševanje iz težko dostopnih območij na področju cele Slovenije.**

Ustanovljen je bil »Gorniški klub Savinjske doline«. Predsednik je postal naš član Peter Jež iz Luč.

1998

Mesto načelnika postaje GRS Celje je prevzel Bojan Šrot.

Postaja je dobila v uporabo novo terensko vozilo Nissan - Terrano, ki ga je sofinancirala Uprava za zaščito in reševanje RS.

Člani GRS Celje leta 1997

2000

V poletnem času je bilo uvedeno stalno dežurstvo ekipe NMP, ki jo v letalski bazi na Brniku poleg posadke helikopterja, izvajajo še letalci - reševalci in zdravniki - letalci ter policisti. Načelnik postaje je postal **Matej Zaluberšek**.

2004

GRZS je dobila status humanitarne organizacije - društvo za pomoč ljudem. Obnovili smo zavetišče na Okrešlju. S prostovoljnimi deli reševalcev naše postaje in alpinistov AO Celje - matica smo opravili dela, nujna za obstoj postojanke. V tem obdobju je naš član Danijel Kopusar aktivno sodeloval v sekretariatu GRZS in bil tudi njen podnačelnik.

Velika pridobitev za reševalce - terensko vozilo (foto Hans)

2005

Pri sestopu z Mount Everesta, po že uspešno osvojenem vrhu, je umrl **Marko Lihteneker**. Umrl je naš član **Franci Čanžek - Čajzi**. Po njem smo poimenovali naše zavetišče na Okrešlju. Izvedeno je bilo redno usposabljanje naših reševalcev za pridobitev licence za helikoptersko reševanje.

2006

Na zasedanju IKAR v Kranjski gori, so sodelovali tudi člani naše postaje.

Turno - smučarsko tekmovanje reševalcev smo preimenovali v Memorial Marka in Staneta, v spomin na našega inštruktorja Marka Lihtenekerja in umrlega načelnika naše postaje Staneta Veninška.

Društvo GRZS je bilo vpisano v sodni register. Sedež društva je v Kranju.

Tako smo postali prvič v zgodovini planinstva samostojni, upravno ločeni, a še vedno na voljo vsem, ki so se našli v težavah v gorah in pri izvajanju drugih adrenalinskih športov na celotnem območju Slovenije. Ustanovni zbor reševalcev GRZS je bil v Ribnem pri Bledu.

Marko Lihteneker

Franc Čanžek - Čajzi (foto Hans)

2008

Umrl je nekdanji načelnik naše postaje in podnačelnik GRZS **Danijel Kopusar**.

V opremo za reševanje je bil uveden nahrbtnik z zračno vrečo, ki reševalcem omogoča varnejše gibanje v ekstremnih zimskih pogojih.

2009

Marjeta Brežnik je postala prva gorska reševalka - inštruktorica v zgodovini slovenske GRS.

Na občnem zboru postaje sta bila sprejeta dva, za našo postajo pomembna sklepa:

- ♦ o izgradnji prostorov v Mozirju, kjer naj bi bil prostor shranjevanje terenskega vozila in reševalne opreme ter zbiranje reševalcev.
- ♦ o pripravi proslave ob 80 letnici postaje.

2010

Za načelnika je bil izbran **Brane Povše**.

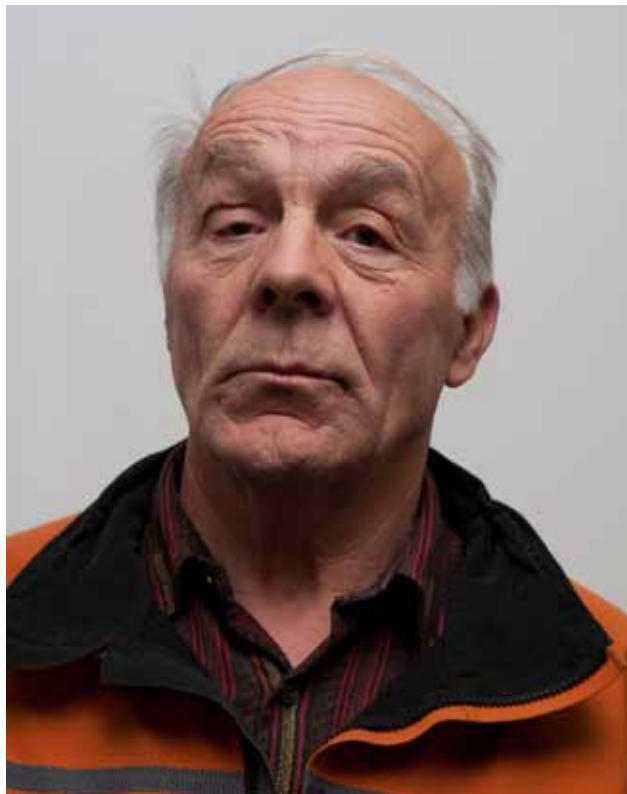
Umrl je nekdanji povojni načelnik postaje **Franc Perc**.

2011

V jubilejnem letu ob 80. letnici postaje GRS Celje je bila pripravljena razstava, kot prikaz dogajanja v tem obdobju. Postavljena je bila v Solčavi, Celju, Velenju in Mozirju. V več krajih je bilo prikazano reševanje, reševalci pa so bili predstavljeni v dnevnem časopisju in na televiziji. V teku so še zadnje aktivnosti za postavitev prepotrebnega zavešča v Mozirju. Osrednja slovesnost bo v Celju, v mali dvorani Narodnega doma, Mestna občina Celje pa je prevzela pokroviteljstvo nad slovesnostmi ob praznovanju tega visokega jubileja.

Razstava ob 80. letnici postaje GRS Celje

V obdobju od ustanovitve do danes, se je GRS med planinci organizacijsko utrdila kot prostovoljna človekoljubna organizacija, ki ima za cilj pomagati ljudem v nesrečah v težko dostopnem terenu in v gorah. To naše delo ni služba, ampak poslanstvo, ki smo ga opravljali, ga opravljamo in ga bomo opravljali z našimi najboljšimi znanji in močni v dobro sočloveka.

Danijel Kopusar (foto Hans)

STANETU V SPOMIN

*Grmada ve,
da zaradi nje,
goram zapisal si
svoje srce*

*Skuta ve,
da okoli nje,
reševal si življenja,
minilo je...*

*Ojstrica grob gleda,
kjer zdaj ležiš,
zvečer te poljubi,
da mirno zaspíš*

*Pesem je bila napisana v spomin Stanetu Veninški
ob desetletnici njegove smrti.*

*Avtor neznan,
Stanka Kopusar jo je našla v Danijevi zapuščini.*

SPOMIN

Marjana Lihteneker

*Ko ti svet postane tuj,
takrat veš, da moraš domov,
kjer je vse preprosto,
kjer kruh drugače diši,
gore so domače in prijazne.*

*Trava je bolj zelena.
Otroci žarečih oči od daleč vreščijo:
»Ati, a si kaj prinesel?«
A tokrat te ne bo, ker mi nisi mogel pogledati v oči.*

*In danes, ko je moje srce žalostno,
Te potrebujem še bolj kot včeraj, ko si odhajal.
In jutri, ko največja žalost mine, ostane otožnost.
Šele takrat bom dojela, kaj vse bi mi lahko bil.
Nikoli moja ljubezen ni bila lepša kot danes.*

SAMOTA

Stanka

*V pepelu samote
od kresov najinih dni
le iskra še tli.*

*Modrina neba,
lesk srebra na gladini,
v duši lakota.*

Dogajalo se je

ČAST JE PRVI POMAGATI V NESREČI

Samo K. Fokter

Prva pomoč v nezgodi je velik preizkus. Treba se je namreč hitro odločiti, ali bomo poškodovancu pomagali ali pa se bomo raje umaknili. Za odločanje na kraju samem ni časa. Odločitev naj bo torej zrela že vnaprej in enkrat za vselej ali kot je zapisal znani profesor sodne medicine dr. Jože Balažic v uvodnem poglavju odličnega slovenskega priručnika prve pomoči avtorja doc. dr. Uroša Ahčana: »Priskočiti na pomoč poškodovancu ali nenadno obolelemu mora biti refleks.«

Samo K. Fokter med akcijo (foto Hans)

Uvod

V sodobni družbeni skupnosti si prizadevamo poškodbe in nenadna obolenja, ki sledijo epidemiološkim zakonitostim, preprečevati v treh časovnih fazah. V fazi pred dogodkom želimo dogodek, ki ima lahko za posledico poškodbo preprečiti (voznja pod vplivom alkohola). V fazi dogodka želimo preprečiti, ali vsaj omiliti poškodbe (v avtomobile serijsko vgrajene zračne blazine). V fazi po dogodku, ko je poškodba že nastala, pa želimo preprečiti poslabšanje stanja ali trajno prizadetost poškodovanca (zdravstvena oskrba).

Glavni namen v fazi po dogodku je torej povečati možnosti za preživetje, omejiti resnost poškodb in drugih nujnih stanj, zmanjšati posledice, ter zagotoviti preživelim čim boljše okrevanje in ponovno vrnitev v skupnost. Verigo možnosti za poškodovanca ali nenadno obolelega sestavljajo torej naslednji členi: očividci na kraju dogodka, dostop do službe nujne medicinske pomoči (NMP), reševalni prevoz, bolnišnična oskrba in rehabilitacija.

Očividci in ljudje, ki prvi prispejo na mesto nezgode, imajo pomembno vlogo pri obveščanju reševalcev in službe NMP, zavarovanju mesta nezgode in pri ukrepih prve pomoči. Raziskave namreč dokazujejo, da lahko dostikrat smrt npr. zaradi zapore dihalne poti ali zunanje krvavitve preprečijo že laiki s takojšnjo prvo pomočjo.

Alpinist si je pri padcu med zimskim vzponom zlomil obe goleni. Spremljevalka je poklicala 112, izvedla prvo pomoč z improvizirano imobilizacijo in ga zaščitila pred mrazom.

Pojem prve pomoči

Najprimernejša definicija prve pomoči, ki je bila splošno sprejeta, je: »Prva pomoč je neposredna zdravstvena oskrba, ki jo dobi poškodovanec ali nenadno oboleli na kraju dogodka in čim prej po dogodku, ter je opravljena s preprostimi pripomočki in z improvizacijo, všteti improvizirani transport, in traja toliko časa, dokler ne prispe strokovna pomoč ali dokler bolnika ne pripeljemo do ustrezne strokovne pomoči«.

Iz definicije je nedvomno razvidno, da že prva pomoč pomeni zdravljenje. Praviloma štejemo zdravljenje kot izključno pravico in dolžnost zdravnika, pri prvi pomoči pa od tega stališča zavestno odstopamo. Zdravniki torej zaradi izjemne nujnosti zaupamo določen delež pravice zdravljenja laikom ter pol profesionalcem. Tveganje, ki ga prinaša laikovo poseganje v zdravljenje, je zaradi neizogibne škode, ki bi nastala z odlaganjem ukrepov prve pomoči do zdravnikovega prihoda, namreč sprejemljivo.

Načelo, da v odnosih med ljudmi nesreča enega izmed njih ne more in ne sme ostati samo njegova zasebna zadeva, temveč nujno zadeva za vsakogar in za vse, ki zanjo zvedo in so sposobni pomagati, je povzeto tudi v zakonodaji Republike Slovenije. Določba v veljavnem zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pravi: »Vsakdo mora poškodovanemu ali bolnemu v nujnem primeru po svojih močeh in sposobnostih pomagati z ukrepi prve pomoči in mu tako omogočiti dostop do nujne medicinske pomoči.«

Prva pomoč se po obsegu deli na dva dela. Opredeljena je kot splošna dolžnost vsakega občana in kot dolžnost vsakega zdravstvenega delavca. V zadnjem primeru je po obsegu mnogo širša in jo opredeljujemo kot NMP.

Odgovornost za opustitev in način prve pomoči

Prepuščene same sebi gredo stvari običajno na slabše. Zdravje poškodovanega ali nenadno obolelega v tem pogledu ni nobena izjema. Ob dejstvu, da lahko pride do nepopravljivega poslabšanja zdravja že v nekaj odločilnih minutah, je zato odločitev o izvajanju ali opustitvi prve pomoči še toliko bolj pomembna. Zakonodajalec je prvo pomoč opredelil kot minimum nujne medicinske pomoči. Čim hujša je nuja, ki je ni upošteval tisti, ki bi lahko pomagal, toliko strožje ocenjuje zakon njegovo dejanje, najstrožje torej v primerih smrtne nevarnosti. Drugo merilo predstavlja strokovna usposobljenost osebe, ki je opustila prvo pomoč. Ob upoštevanju obojega nosi po veljavnem kazenskem zakonu največjo odgovornost zdravnik, ki ni pomagal bolniku ali poškodovanemu v smrtni nevarnosti. Drugi zdravstveni delavci so po enakih merilih z njim izenačeni. Odgovornost osebe, ki z zdravstvenim poklicem nima nobena zveze, je ustrezno manjša. Ob prometni nesreči pa je kazenska odgovornost ne glede na njihovo usposobljenost enaka za vse voznike, ki pobegnejo s kraja nezgode, opustijo pomoč poškodovanemu, ali ne obvestijo o nezgodi, kakor je predpisano. Poleg pravnega obstaja tudi etični vidik vprašanja odgovornosti. Izhodišče ima v načelih, ki so zapisana v etičnih kodeksih in deontoloških zakonih. Ti predpisi imajo pri kršitvah lahko za posledico sankcije preko stanovskih organizacij. Ugotovitev, da kršitelj ni ravnal po etičnih načelih svojega poklica, ima za etično občutljivega človeka lahko hujšo težo kot obsodba pred sodiščem.

Za izid je vsekakor pomembna tudi kakovost prve pomoči. Žal niti požrtvovalnost niti sočustvovanje ne moreta nadomestiti trdnega in urejenega znanja in praktične usposobljenosti. Poškodovanec ali nenadno oboleli potrebuje namreč strokovno pravilno pomoč ob pravem času in tako dolgo kot je potrebno. Odstopanje od teh zahtev lahko škoduje zdravju poškodovanca ali nenadno obolelega. V primerih hudih odstopanj in pomanjkljivega znanja dajalcu prve pomoči ne bi mogli očitati odklonitve, lahko pa bi mu očitali ravnanje v očitnem nasprotju s pravili stroke. Nevednost ali hudo neznanje ne moreta biti in nista opravičljiva niti za laika niti za zdravstvenega delavca, saj štejemo prvo pomoč v temeljni minimum znanja. Ta zahteva v celoti velja zlasti za ukrepe, od katerih je odvisno življenje poškodovanca ali nenadoma obolelega.

Prva pomoč v gorah

Pridobljeno znanje iz prve pomoči je še posebej koristno v primerih, ko pride do poškodbe ali nenadne oboletosti v odročnih in nenaseljenih krajih. Takšnih območij je v goratem delu Slovenije še veliko. Lahko trdimo, da je planin-

stvo slovenski nacionalni šport. Poleg alpinizma, gorništvu in pohodništva se v zadnjem času v alpskem okolju naglo povečuje priljubljenost športnega in jadralnega letenja, soteskanja in spustov po divjih vodah, jamarstva in turnega smučanja. V tabeli 1 so po podatkih Gorske reševalne zveze Slovenije (GRZS) prikazani vzroki za reševanje v gorah v letu 2006.

Vzrok	Odstotek
Padec, zdrs	41
Nepoznavanje terena, zašel	22
Telesna izčrpanost in/ali duševna nepripravljenost	13
Bolezen	7
Neprimerna opremljenost	5
Padajoče kamenje, odlom	3
Drugo	9

*Vzroki za reševanje v gorah
(podatki GRZS za leto 2006)*

Iz tabele je razvidno, da se pomembno število poškodb v gorah zgodi, kadar zaidemo z označene poti. Čeprav so poti v slovenskih hribih vzorno označene, redno vzdrževane in ustrezno zavarovane, je treba hojo ves čas skrbno spremljati in se v primeru, da zaidemo, vrniti do zadnje markacije, poiskati pravo pot, ali sestopiti. Večina planincev za hojo po visokogorskem brezpotju namreč ni niti opremljena niti izkušena, zato se tavanje in iskanje izgubljene smeri pogosto konča tragično z zdrsom in padcem. Takšno tavanje po alpskem terenu lahko po nevarnosti vsekakor primerjamo z vožnjo pod vplivom alkohola. Dodajmo še, da sodijo visoki čevlji in čelada med obvezno planinsko opremo.

Za nesreče v gorah je značilno, da je NMP daleč v dolini, pokritost s signalom mobilnega telefonskega omrežja je lahko slabša, organizirano reševanje traja dlje, izpostavljenost dodatnim nevarnostim (zdrs, padajoče kamenje) je izrazitejša, in izpostavljenost vplivom okolja precejšnja (podhladitev). Tovariška prva pomoč, ki vedno zahteva tudi veliko improvizacije, je zaradi navedenih razlogov za poškodovance ali nenadoma obolele toliko bolj pomembna. Za organizirano reševalno delo v takšnem okolju je bila v Sloveniji podobno kot v drugih goratih deželah Evrope že leta 1912 ustanovljena Gorska reševalna služba (GRS); po izstopu iz Planinske zveze Slovenije v letu 2006 se je preimenovala v GRZS. GRZS je prostovoljna, nepridobitna, človekoljubna in nestranska organizacija, ki deluje kot javna služba v okviru Uprave Republike Slovenije (RS) za zaščito in reševanje. Sestavljena je iz mreže 17 postaj in številnih obveščevalnih točk (planinske kočice z znakom GRZS), njena naloga pa je preprečevati nesreče v gorah, pomagati ponesrečenim in jih predati zdravstveni službi, iskati pogrešane v gorah in pomagati pri naravnih in drugih nesrečah s svojimi kadri, opremo in znanjem. Aktivacija GRZS poteka preko centrov za obveščanje Uprave RS za zaščito in reševanje (tel. št. 112), prek Operativno komunikacijskega centra Ministrstva za notranje zadeve (MNZRS) (tel. št. 113) ali neposredno prek članov GRZS, ki v času sezone opravljajo dežurstva na najbolj obiskanih poteh.

Večina gorskih reševalcev ima opravljen 80-urni tečaj prve pomoči, ki je programsko posebej prilagojen reševalnemu delu v gorah. Gorski reševalci svojo usposobljenost za prvo pomoč vsako leto izboljšujejo na republiških seminarjih in vsaki dve leti obnavljajo na obveznih postajnih tečajih, ki vključujejo tudi preizkus znanja. Nad izobraževanjem gorskih reševalcev bdi klena zdravniška ekipa pod vodstvom Komisije za medicino (KMed) GRZS, ki enkrat na dve leti organizira tudi Ažmanove dneve, strokovna srečanja, namenjena zdravnikom, ki jih zanima reševalno delo v gorah. Po tehnični usposobljenosti so nekateri gorski reševalci dodatno izurjeni za delo z reševalnimi psi (reševalci - vodniki lavinskih psov) in za reševanje s helikopterjem (reševalci - letalci). Zdravniki gorski reševalci so po dolgole-

tnem povprečju GRZS v reševalnih akcijah udeleženi v 50 odstotkih.

V zadnjem času v gorskem reševanju zaradi možnosti hitrega dostopa do ponesrečencev in nenadno obolelih z vso potrebno opremo za NMP ter hitrega in obzirnejšega transporta v zdravstveno ustanovo vse pogosteje uporabljamo helikopter. Helikopterske prevoze za potrebe GRZS opravlja helikopter Slovenske vojske ali helikopter MNZRS. Oba helikopterja sta opremljena z elektromotornim vitlom in jeklenico, s katero so mogoča tudi tehnično najzahtevnejša stenska reševanja.

Ob priletu helikopterja na kraj nesreče so potrebni nekateri varnostni ukrepi. Pripraviti se moramo na dejstvo, da helikopter povzroča močan hrup, ki presega 90 dB, zato zvočno sporazumevanje brez posebnih slušalk in radijske zveze v njegovi bližini ni mogoče. Turbulentni veter s hitrostjo preko 100 km/h povzroči dvig prahu in pozimi ledenih kristalov, zato si je smotrno nadeti zaščitna (smučarska) očala. Talni efekt rotorja lahko dvigne lažje predmete (oblačila, nahrbtnike), zato jih je treba odnesti s predvidenega mesta pristanka ali lebdenja helikopterja. Pri ponesrečencu naj ob priletu helikopterja čepe počaka le ena oseba, vsi drugi naj se umaknejo vsaj 100 m stran, po možnosti na nižje mesto, saj bi nas na višjem mestu lahko poškodovala elisa glavnega rotorja. Helikopterju se nikoli ne približujemo od zadaj, kjer bi nas lahko poškodovala elisa repnega rotorja, temveč od spredaj v vidnem polju pilota. Ob približevanju moramo paziti, da daljše predmete (smuči) nosimo pri tleh in ne nad glavo. Praviloma ponesrečenca v helikopter pospremita oziroma preneseta reševalec letalec in zdravnik letalec.

Za konec

S prvo pomočjo bomo poškodovancu ali nenadno obolelemu lahko rešili življenje oziroma preprečili ali vsaj omilili posledice. Temeljni minimum znanja si tako zdravstveni delavci kot tudi laiki moramo pridobiti in obnavljati sami. Le tako bomo pri dajanju prve pomoči dovolj samozavestni in strokovni. Pravočasna in pravilna prva pomoč je gotovo največ, kar lahko izkažemo sočloveku.

Dvig ponesrečenca v reševalni helikopter z vitlom in jeklenico v spremstvu zdravnika - letalca.

HELIKOPTERSKO REŠEVANJE

Silvester Jošt - Silvo

Bili smo mladi - bili smo rojeni - živimo.

Tudi naša postaja se je rodila - tam nekje 1931. leta. Njeno rojstvo pa ni začetek dela na našem področju. V zgodovinskih virih sem našel zanimivo pripoved o reševanju Karleta Thauzherja, ki je junija 1921 potekalo v severni steni Turske gore. Ponesrečenega so prišli reševat skalasi, ki pa niso bili kos težavni smeri, da bi sploh mogli priplezati do ponesrečenega. Zagato je rešil gorski vodnik Martin Ošep, takrat star 71 let, sam splezal do ponesrečenca in ga spustil v vznožje stene.

Mar ni nekaj posebnega v gorah nad Okrešljem?

Le kako se je lahko zgodila tu tista zlovesča tragedija v torek, 10. junija 1997, ko je pri vajah za reševanje s helikopterjem umrlo pet reševalcev - letalcev: Mitja Brajnik in Rado Markič iz Kranja, Luka Karničar s sosednje postaje Jezersko, zdravnik Janko Kokalj iz Kranjske gore, Boris Mlekuž iz Bovca...

Ljudje si vedno prizadevamo, da bi neko delo, neko dejavnost, neko pomoč opravljali vedno bolje, hitreje in s tem učinkoviteje.

Gorsko reševanje ni nikakršna izjema pri vseh teh zahtevah in pravilih. V reševalno delo skušamo vnesti vsa spoznanja o gibanju v gorah, o vseh dejavnostih človeštva, o napredku tehnike in tehničnih sredstev. Vse za čim hitrejšo in učinkovitejšo pomoč tistemu, ki je pomoči potreben. V alpskem prostoru si za napredek v reševalnem delu prizadeva na tisoče ljudi - od navadnih gornikov do vrhunsko usposobljenih strokovnjakov s področja medicine, tehnike reševanja v steni, izpod snežnih plazov in logistike. Želim povedati, da so se v letih, ko sem sam sodeloval v delu postaje Celje, vse navedene stvari opazno izboljšale. Kot reševalec-letalec menim, da sta največ pomenila hitrejši način dostopa do ponesrečenecv in lažji transport v prijaznejšo, dolinsko okolje, ter velika pripravljenost reševalcev za njihovo delo.

Postaja Celje je imela v svojem delovanju izredno srečo, da je njeno delo dolga leta vodil in usmerjal neutrudni načelnik Stane. S svojo veljavo v postaji in delu takratne Gorske reševalne službe pri Planinski zvezi Slovenije je vplival na to, da je tudi naša postaja od vsega začetka uvajanja reševanja s helikopterjem » bila poleg«. Navzoči smo torej bili pri rojstvu organiziranih prizadevanj za uvedbo reševanja s pomočjo helikopterja.

V jeseni 1974 leta sta Gorska reševalna služba in Ministrstvo za notranje zadeve - helikopterska enota, organizirala tečaj za usposobitev tistih, ki bi lahko sodelovali pri reševalnih akcijah v gorskem svetu. Na tečaju nas je bilo prisotnih osem gorskih reševalcev in dvanajst miličnikov. Naše delo je vodil Emil Herlec, takratni načelnik postaje GRS Kranj. Cel teden smo tako preživeli v okolici letališča Lesce, kjer smo pridno zbirali teoretično znanje in minute letenja na dveh helikopterjih. Pozimi je podoben tečaj potekal na Pokljuki - za reševalno delo v zimskih razmerah. Tako smo pridobili licenco za reševalno delo ob helikopterju in z njim. Takoj so nam seveda predpisali še dva letna tečaja po en dan za obnovev znanja in spoznavanje morebitnih novosti ter novih dognanj v praksi in teoriji reševalnega dela.

Kaj reči o razvoju?

Navedel bom primer reševalne akcije 4. junija 1983. Žal za posrečenega, ki je pri padcu preko navpičnih skal umrl.

Silvo Jošt (foto Hans)

Obvestilo: »pri sestopanju po Kocbekovem grebenu v Ojstrici se je starejšemu planincu odkrušila skala, padel je preko stene približno petdeset metrov na južno stran grebena. Ponesrečeni je mrtev«.

Stane me dobi po telefonu v službi, pove dejstva, odloči, da bo reševanje s pomočjo helikopterja, sodeloval bo še naš zdravnik Tone. Odpelji se z avtom, spotoma v Lučah poberi še Tonča. Helikopter pride po vaju v Logarsko dolino.

V eni uri sva na mestu, komaj se pripravim za reševanje, že je tu helikopter. S pilotom se hitro dogovoriva: »na mesto nesreče te bom odpeljal na vrvi, obešeni na kljuko za prevoz tovora, v bližini ponesrečenca te bom poskušal odložiti, pripravil boš ponesrečenca v reševalno mrežo, priletel bom ponj, z naslednjim letom pridem še pote«.

Uredim potrebno: pritrdim posebno, petnajst metrsko vrv v tovorno kljuko, jo dodatno zavarujem, pregledam svoje vezave v pasu, s pilotom preizkusiva radijsko zvezo in že visim pod plovilom, ki me nese proti vrhu Ojstrice. Preletiva ga, pilota usmerim malo proti vzhodu in že zagledam ponesrečenca: leži na vrhu manjšega snežišča. Pilot usmeri helikopter v bližino, nekaj deset metrov pod njim opazim manjšo izboklino v pobočju. Z nekaj ukazi: »5 levo, 10 dol, še 2 levo, 1 naprej, še 2 dol, stop!«, določim mesto, kjer mi uspe stopiti na trdna tla. Hitro se izpnem iz vrvi, dam znak pilotu, da sem odvezan in helikopter se umakne nekam proti Korošici.

Po snežišču se vzpnem do ponesrečenca. Pogled nanj ni prijeten, vidi se, da so poškodbe tako hude, da ni mogel preživeti. Pripravim si vrečo, vendar na snegu, v pobočju, ob teži, ki jo ima, nikakor ne morem pokojnika spraviti vanjo. Pokličem pilota: »prosim, pripelji še zdravnika, da bova lahko spravila ponesrečenega v vrečo in v mrežo za transport; zdravnik bo lahko izstopil iz helikopterja z naslonom smučke, teren na tem mestu je dovolj položen«.

Čez deset minut je zdravnik ob meni, hitro opraviva delo, ponovno pokličem pilota in plovilo čez nekaj minut že odleti s ponesrečenim v Logarsko dolino.

Midva pa sestopiva do Korošice. Akcija je trajala vsega eno uro! Decembra 1970 smo za prenos ponesrečenca z Ojstrice v Logarsko dolino porabili deset ur! Pa še fizično smo bili povsem izčrpani...

Napredek je več kot očiten.

Ali bo šel razvoj še naprej? Zagotovo! Samo volja in hotenje morata biti dovolj močna, pri vseh sodelujočih.

Reševanje s helikopterjem (foto Hans)

INŠTRUKTORJI NAŠE POSTAJE

Marjan Prelog-Jaka

Reševalne akcije v gorah so vedno vodili najbolj izkušeni poznavalci gora. Ko je pomoč postala organizirana, so to bili izurjeni gorski vodniki in alpinisti, iz katerih so se razvili najsposobnejši reševalci.

Takoj po drugi svetovni vojni se je poleg že obstoječih reševalcev pričela izobraževati nova generacija mladih alpinistov. Prvi tečaj je bil leta 1947 na Kamniškem sedlu. Tečaja se je udeležilo tudi šest reševalcev Gorske reševalne postaje Celje, med njimi Ciril Debeljak, Ivan Marolt in Alojz Koštomaj. Tečaj je bil zelo dobro organiziran, vodili so ga izkušeni reševalci z Jesenic in Ljubljane, a se je za našo postajo končal tragično. Pri urjenju se je težko poškodoval pripravnik Alojz Koštomaj, ki je pozneje zaradi poškodb v bolnišnici podlegel.

Tečaji so bili začetek organiziranega in stalnega izobraževanja. Vodje tečajev so prenašali znanje, izkušnje in tehniko iz drugih okolij, predvsem Avstrije in Švice. Leta 1957 je izšel prvi slovenski priročnik tehnike reševanja, organiziran je bil zvezni tečaj, na katerem so predavali izkušeni celjski reševalci Veninšek, Debeljak in Herle. Ta način izobraževanja je trajal vse do leta 1965, ko se je zaradi potreb GRS začelo načrtno šolanje inštruktorjev. Do tega obdobja sta največje delo v postaji Celje opravila Ciril Debeljak in Stane Veninšek, ki je bil tudi načelnik postaje.

Prvi inštruktor postaje GRS Celje z licenco je postal Lojze Golob. Prevzel je skrb za vzgojo novih reševalcev. Nekaj let kasneje se mu je pridružil še Hubert Herček.

To stanje je trajalo kar nekaj časa. V postajo so prihajali novi obrazi, trend alpinizma je naraščal in posledica tega je bilo pomanjkanje vzgojnega kadra. Leta 1972 je postal inštruktor še Dušan Kukovec, ki je prevzel skrb za vzgojo, ker se je Lojze Golob preselil v Ljubljano.

Leta 1972 se je pričelo izobraževanje nove generacije gorskih reševalcev. Biti so morali izkušeni alpinisti, dobri poznavalci gora, opraviti triletni pripravniški staž in uspešno narediti izpit iz tehnike reševanja in poznavanja prve pomoči.

V naši postaji pa so kmalu ugotovili, da je delo za enega inštruktorja preveč zahtevno. Zato sta naredila tečaj in izpit za inštruktorja GRS še Marjan Prelog-Jaka leta 1974 in Jošt Silvester-Silvo leta 1975. Glede na dolgoletne izkušnje je bila sprejeta odločitev, da mora imeti naša postaja najmanj 4 aktivne inštruktorje. V tem času je prišlo do menjave generacije, dopolnilo se je število članov in leta 1977 je postal inštruktor še Dušan Glažar.

Menjal se je tudi koncept organizacije in vodenja reševalnih akcij. Inštruktorji so postali vodje posredovanja, akcije so potekale bolj kvalitetno in hitreje, vodja intervencije je dobil pravico do poziva helikopterja za sodelovanje pri reševanju.

Z odhodom Dušana Kukovca, ki je zaključil svojo dolgo in uspešno delo v gorski reševalni službi z upokojitvijo v letu 1984, so narasle potrebe po novih kadrih. Skrb za izobraževanje so prevzeli Glažar, Jošt in Prelog.

V letu 1982 je postaja vključevala 22 aktivnih članov in 10 pripravnikov. V izobraževanje za inštruktorja sta bila vključena Bojan Šrot in Marko Lihteneker. Izpite sta opravila leta 1984. Sledil jima je Matej Zaluberšek, ki je opravil izpit za inštruktorja leta 1997.

Jaka Prelog (foto Hans)

Leto pozneje je Marko Lihteneker postal vodja inštruktorjev in prevzel skrb za vzgojo članstva. Postal je tudi član Komisije za vzgojo pri GRZS. Izobraževanje je vodil vse do svoje tragične smrti na Mount Everestu leta 2005.

Z njegovo smrtjo je v naši postaji nastala vrzel in s tem tudi kadrovski problemi na področju vzgoje. Tako je skrb za vzgojo ponovno prevzel inštruktor Marjan Prelog - Jaka, ki je že nameraval zaključiti aktivno delo v GRS.

Redno letno usposabljanje reševalcev, Mrzla gora 2011 (foto Hans)

Seveda je bila prva naloga vzgoja novih inštruktorjev. Tako je v letih od 2006 - 2010 deloval tudi v komisiji za vzgojo pri GRSZ. Za nove inštruktorje v naši postaji so bili predlagani Aleš Kovač, Marjeta Brežnik - Dejzi in Gašper Knez. Kandidati so se resno lotili priprav in izpitov in jih tudi opravili leta 2009. Naša Marjeta pa je postala **prva ženska-gorska reševalka, ki je v Sloveniji pridobila inštruktorski naziv!**

Leta 2010 je vodstvo izobraževanja v postaji prevzel Aleš Kovač in ga uspešno nadaljuje.

Delo inštruktorjev je zelo pomembno. Cela podoba reševalne ekipe v postaji je odraz dela in sposobnosti inštruktorjev. Prva naloga inštruktorjev je, da zagotovijo homogenost ekipe, kar pomeni discipliniranost, spoštovanje dela tovarišev in požrtvovalnost. Ekipa je tako močna kot njen najšibkejši član, zato je priprava celotne ekipe pomembna.

Druga naloga je zagotavljanje varnosti ekipe, pravilna presoja situacije in vodenje dela. Inštruktorji najbolj poznajo sposobnosti posameznikov, zato jih lahko optimalno razporedijo na delo pri organizaciji in vodenju akcij in vaj.

Tretja naloga je usposabljanje mladih reševalcev za samostojno delo tako v ekipi, kot v samostojni akciji. Preko treninga in analiz opravljenega dela morajo člani pridobiti dovolj samozavesti, da so sposobni opravljati poslanstvo reševalca v najzahtevnejših razmerah.

Inštruktorji morajo sodelovati na področju organizacije in tehnike reševanja ter prenašati novitete in izkušnje na ostale člane.

Postaja Celje je pokrivala in še pokriva veliko področje zaščite in reševanja v gorskem svetu Slovenije. Njena organiziranost je rasla iz potreb dela na terenu, ki je zelo obsežen in zahteven, zato so bili kandidati za gorske reševalce vedno predlagani iz vrst dobrih alpinistov. Dolgoletni načelnik postaje Stane Veninšek je od predlagateljev novih kandidatov za pripravnike GRS zahteval, da privedejo v vrste reševalcev trdne in zanesljive osebnosti. In ta zahteva je ostala kot njegova dediščina vse do danes. S takim izborom smo vedno ustvarili homogeno ekipo, ki je izpolnjevala svoje naloge hitro, zanesljivo in učinkovito. Kadri, ki jih je postaja GRS Celje potrebovala za delo so prihajali iz območja Celja, Šaleške doline, Spodnje in Zgornje Savinjske doline, Laškega, Šentjurja - skratka iz celotne regije, iz vseh alpinističnih odsekov. Zaradi širine prostora in regionalnega kadrovanja pri predlaganju novih kandidatov ni bilo nikdar problemov, saj je bilo na voljo vedno dovolj kandidatov. Ne gre prezreti dobrega dela v alpinističnih odsekih, ki vrhunsko pripravijo članstvo tako, da je izobraževanje v GRS samo nadgradnja. Če k temu prištejemo še dejstvo, da so kandidati v tudi v dobri psihofizični kondiciji, smo lahko zelo zadovoljni s celotnim moštvom, ki predstavlja homogeno celoto reševalcev v celjski regiji.

In zaključek:

aktiven inštruktor sem bil 37 let in spadam v generacijo, ki zapušča aktivno sceno. Sodelovati z vsemi reševalci v postaji Celje mi je bilo užitek in zadovoljstvo. Lahko rečem, da ni bilo akcije ali vaje, kjer ne bi vedno znova dokazovali pripadnost in požrtvovalnost za delo, ki smo si ga prostovoljno izbrali. Od mojega pričetka opravljanja dela v GRS je na sceni že četrta generacija gorskih reševalcev. Ponosen sem na današnjo ekipo tako, kot sem bil ponosen nad delom prejšnjih generacij. Srečen sem, da ste mladi reševalci poprijeli tam, kjer so naše moči pošle in tako nadaljujete tradicijo naših predhodnikov.

Vsem, ki smo delali skupaj, hvala!

KO ZATAJI HELIKOPTER

Samo K. Fokter

Zadnja nedelja v septembru 2008 je bila oblačna, prejšnji dan je vrhove pobelil prvi sneg. V dežurni sobi helikopterske baze Slovenske vojske na Brniku je bilo mirno: dežurni policist je brkljal po internetu, dežurni letalec reševalec je prebiral časopise, sam pa sem na svojem prenosnem računalniku dokončeval neko strokovno poročilo. Pričakovali smo nemoten zaključek sivega, za v gore neprimerne dneva in s tem tudi konec poletnega, sezonskega dežurstva na Brniku.

Klic pilota ob 15.10 na takojšnji zbor pred hangarjem nas je vse presenetil. S tistim neprijetnim krčem v želodcu, ki ga poznajo le člani skupin za hitro posredovanje, smo se stlačili v pripravljene kombinezone, oprtali plezalne pasove, nadeli čelade in že med tekom proti helikopterju preverjali radijsko zvezo.

Med poletom nam je posadka pojasnila, da so klic na pomoč prejeli po prenosnem telefonu iz severnega ostenja Krofičke. Poklicali sta nepoškodovani spremljevalki planinke, ki je pod mestom, imenovanim Škrbina (1800 m), zdrsnila in padla v približno 20 metrov globoko ozko brezno. Skupina treh žensk je namreč neuspešno iskala prehod iz Robanovega kota v Logarsko dolino; ker ga niso našle, so sestopale nazaj proti Robanovemu kotu, ko je prišlo do nesreče.

Vse tri slabo opremljene planinke smo kmalu locirali ob enem od večjih balvanov v breznu pod Škrbino. Mesto je bilo izredno zoprno, helikopter se ni mogel spustiti nižje od kakšnih 100 metrov nad ponesrečenko. Obstajala je tudi velika nevarnost proženja padajočega kamenja s strmih sten nad mestom nesreče zaradi talnega efekta rotorja. Pilot se je zato odločil, da me bo po vitlu spustil v brezno okoli 300 metrov nižje od ponesrečenke kjer se je že pričelo širiti. Pripel sem se na kljuko jeklenice, operater me je pričel spuščati, tedaj pa je prišlo do okvare elektromotornega vitla, na katerem je bil pred nekaj tedni sicer opravljen obsežen servis. Posadki sem predlagal, da na pomoč takoj pokličemo helikopter Letalske policijske enote (LPE), saj je bilo glede na okoliščine jasno, da je planinka ob padcu utrpela hujše poškodbe. Žal je bil helikopter LPE najprej angažiran pri neki drugi nalogi, kasneje pa je v reševalno akcijo poletel še v Julijske Alpe. Zaradi bližajoče se noči smo se odločili za alarmiranje članov Gorske reševalne službe - Postaje Celje in sprožili klasično reševalno akcijo. Vedeli smo, da reševalcev iz Celja ne bo vsaj še

Med akcijo (foto Hans)

kakšno uro, zato je pilot prizemljal v Robanovem kotu. V manjši osebni nahrbtnik sem iz velikega in težkega reševalnega nahrbtnika potisnil le nekaj osnovne opreme, predvsem zdravil za lajšanje bolečine, in se skupaj z Vinkom pričel vzpenjati proti ponesrečenki.

Vzpon je bil zahteven. Po gladkem in mokrem brezpotju sva le počasi napredovala. Na zelo težkih mestih, ki sva jih morala preplezati, sva se varovala z vrvjo. Šele po dobri uri sva povsem izčrpana prišla do ponesrečenke, ki sta jo boderili spremljevalki. Bila je še pri zavesti, kazala je znake podhlajenosti. Ugotovil sem zlom zgornje in spodnje čeljusti, izbitje zob, odprt zlom desne goleni, zlome levega stopala, obsežne raztrganine obraza, glave in desnega komolca ter številne obtolčenine. Zaščitila sva jo pred mrazom, vbrizgal sem ji močno sredstvo proti bolečinam. Previdno sva ji imobilizirala vratno hrbtenico, sterilno pokrila in povila rane, naravnala odprti zlom goleni in namestila improvizirano imobilizacijo na spodnji okončini.

Zdaj sva lahko le še čakala na prihod reševalcev iz doline. Zavedala sva se, da bo nočno klasično reševanje iz tega brezna težka naloga tudi za izkušeno celjsko moštvo GRS. Na najino veliko veselje se je v daljavi zaslišal ropot in nad nas je kmalu prihrumel helikopter LPE. Topli vrtinci izpuha dveh močnih turbin in vonj po kerozinu so najprej pomenili pravo olajšanje, a so se zaradi konfiguracije terena kmalu spremenili v orkanske sunke. Na nogah ni bilo mogoče več stati. Po jeklenici, dolgi 80 metrov, so do nas spustili še enega zdravnika, letalca reševalca in opremo. Kot smo se bali, je piš helikopterja v breznu povzročil pravi dež kamenja, ki nas k sreči ni zadelo. Ponesrečenko smo skupaj imobilizirali na vakuumski blazini, jo pripravili za transport in s pomočjo vitla dvignili v helikopter LPE. Zaradi skorajšnjega mraka smo ponesrečenko prepeljali v Robanov kot, kamor smo nekaj minut kasneje prepeljali še ostali dve planinki in opremo. Helikopter LPE namreč ni bil opremljen za nočno letenje, zato je moral nemudoma v bazo. Ob pomoči reševalcev GRS Postaje Celje, ki so v vmesnem času že prispeli v Robanov kot, smo ponesrečenko preložili v helikopter Slovenske vojske, ki je bil opremljen za nočno letenje. Ob 18.50 smo ponesrečenko pripeljali na heliodrom ljubljanskega kliničnega centra, kjer nas je že čakalo reševalno vozilo.

Poškodovanko sem predal dežurni ekipi na urgenci. Kasneje sem izvedel, da je bila istega dne operirana. Maksilofacialni kirurg je oskrbel rane na glavi, čelu, zgornji ustnici in bradi, reponiral zlom zgornje čeljusti in nastavil žično zanko okoli spodnjih sekalcev. Specialist travmatolog ji je urgentno oskrbel raztrganino na desnem komolcu in učvrstil odprt zlom desne goleni. Po primarni kirurški oskrbi je bila poškodovanka sprejeta v enoto intenzivne terapije. Dodatna diagnostika z računalniško tomografijo (CT) obraznih kosti je potrdila zlom zgornje čeljusti, zlom sprednje stene desnega maksilarnega sinusa in zlom spodnje čeljusti na levi strani. CT levega stopala je prav tako potrdil večkratni zlom skočnice in čolničaste kosti levega stopala ter zlome in izpahe številnih drugih manjših kosti v levem nartu. Zaradi navedenega je bila poškodovanka ponovno operacijsko zdravljena: 3. 10. so ji napravili notranjo učvrstitev zlomov desne zgornje čeljusti, 10. 10. pa repozicijo in notranjo učvrstitev zlomov levega stopala. 18. 10. 2008 je bila odpuščena v domačo oskrbo.

Vsako reševanje v gorah zahteva veliko mero improvizacije in iznajdljivosti, predvsem pa mora biti varno za ponesrečence in reševalce. Zaradi mehanske okvare v reševalni akciji primarno udeleženega helikopterja, težavnosti in višine dviga skozi ozko brezno ter približevanja noči je bil transport ponesrečenke s kraja dogodka do zdravstvene ustanove daljši kot običajno. Reševanje hudo poškodovane ponesrečenke se je srečno izteklo predvsem zaradi strokovne usposobljenosti, usklajenega delovanja in preudarnega izkoriščanja razpoložljivih ekip.

MEDICINSKA OPREMA IN USPOSABLJANJE REŠEVALCEV ZA PRVO POMOČ

Sandi Poteko

Ustanovitelji reševalnega odseka pri SPD so se zavedali pomembnosti prve pomoči potrebnim v naših gorah. Mesta nesreč so bila oddaljena od prometnih komunikacij, zvez za obveščanje ni bilo, usposobljenost prisotnih je bila slaba.

Zato so takoj začeli organizirati prve reševalne tečaje, kjer so udeleženci poleg tehnike reševanja spoznali tudi način prve pomoči in se seznanili s potrebno opremo za učinkovito delo.

SPD je pričela po kočah pobirati prispevke za reševalno službo, s temi sredstvi nabavljati opremo za prvo pomoč in jo nameščati po planinskih postojankah. Tako je bila ob nesrečah hitreje in lažje dostopna.

Vsi reševalni odseki v naših gorah so dobili za nalogo, da opremijo gorske postojanke na področju delovanja in usposobijo oskrbnike za dajanje prve pomoči, dokler ne posredujejo izšolani gorski reševalci in zdravniki.

Tako je naš rešilni odsek dobil za nalogo oskrbeti gorske postojanke v Zasavskem hribovju, na Pohorju in seveda v Savinjskih Alpah.

Prav tako so se ohranili podatki o organiziranju reševalnih tečajev v Kamniški Bistrici, na Okrešlju in Črni prsti. Napisan je bil tudi prvi priročnik o PP v gorah in reševalni tehniki, ki ga je pripravil zdravnik Bogdan Breclj, izdan pa je bil ob 40 letnici SPD.

Vse te aktivnosti je prekinila 2. svetovna vojna.

Toda že leta 1945 so se pojavile pobude za obnovitev reševalnega dela in obenem tudi usposabljanja reševalcev ter oskrbi koč z opremo za reševanje in sanitetnim materialom. V težkih povojnih časih, ko je primanjkovalo vsega, so se našli entuziasti, ki so znali poskrbeti za najnujnejše.

Zdravniška podpora pri delu članov reševalnih postaj je bila iz leta v leto močnejša. Eden prvih, ki je v tem času pomagal pri delu in usposabljanju članov naše postaje je bil zdravnik Jože Četina. Skrbel je za dobro usposobljenost moštva in vnašanje novitet v delo reševalcev, pri tem pa so mu pomagali novi zdravniki, ki so prihajali v našo postajo. Aktivno sodelovanje v IKAR-ju, kjer je tudi predaval, sodeloval pri razpravah, objavljaj strokovne članke in prenašal najnovejše izkušnje o PP v gorah na naša tla in v širše okolje na Balkanu, je pripomoglo, da so naši reševalci stopali v korak z reševalci zahodnih držav Evrope in sveta.

Že večkrat je bilo omenjeno, da je od pričetka organiziranja gorske reševalne službe, bilo za vse reševalce, ki so izhajali iz vrst najboljših gorskih vodnikov, vrhunskih alpinistov ali vnetih smučarjev, obvezno usposabljanje iz PP. Vsi reševalci so morali obiskovati tečaje, opravljati izpite in redno obnavljati znanje.

Usposabljanje reševalcev za PP danes poteka v dobi pripravnštva centralno na 80 urnih tečajih, ki jih organizira GRZS. Po sprejetju v organizacijo pa so organizirani obnovitveni tečaji in preverjanja znanja pod vodstvom zdravnikov po postajah GRS.

Poleg tega pridobivajo znanje tudi na posebnih, specializiranih izmenjavah izkušenj, od katerih se redno izvajajo Ažmanovi dnevi.

Gorski reševalci so opremljeni z osebnim kompletom PP, kjer je najnujnejši sanitetni material za oskrbo ran, imo-

Sandi Poteko (foto Hans)

Nudenje prve pomoči na terenu (foto Hans)

bilizacijo udov in osnovno ukrepanje ob bolezenskih stanjih. Prisotnost zdravnika je pri reševalnih akcijah zagotovljena skoraj v vseh primerih težjih poškodb, podhladitev ali bolezni.

Pri klasični reševalni akciji ima zdravnik pri sebi zdravniški nahrbtnik PP, ki je opremljen z vsem potrebnim sanitetnim materialom in zdravniškim priborom za izvedbo osnovnih posegov na terenu.

Pri reševanju s helikopterjem je prisotnost zdravnika-gorskega reševalca obvezna. Takrat je na razpolago, poleg osnovnega materiala in opreme, še dodatna oprema za reanimacijo, ki nudi veliko več možnosti preživetja težje poškodovanim ali obolelim gornikom.

Vsi gorski reševalci morajo biti tudi telesno in duševno v dobri kondiciji, pripravljeni se spoprijeti z nemogočimi situacijami, v težkih vremenskih razmerah, skrajno neugodnih pogojih za delo, podnevi in ponoči, v snegu in mrazu, v dežju ali vročini. Zato imajo tudi redne letne preventivne zdravstvene preglede, so preventivno cepljeni, skrb za njihovo zdravje je dnevna.

KAVKA

Jaka

*Resnični vladar vetra,
njegov dah in senca,
njegova negacija in potrditev.*

*Si komedijant
in pogrebec,
Ikar in kamen.*

*Spremljevalka nesreče si,
slutnja žalosti,
potokaz trpljenja in smrti,
potrditev življenja in volje.*

EIGER

Ivo Kotnik-Ivč

Napredujeva.

*Strmina, kamorkoli pogledaš in do koder
seže nebogljeno oko.*

Mimo mnogih zgod b in smrti vodijo prehodi.

Tišina, ki zaboli, časa ni.

*Šest dni živim le za prijatelja na vrvi in za
naslednji oprimek, ki ga želim doseči.*

Pa vendar,

čudovit je vsak dan, ko se počutim,

kot da bi imel krila, pa čeprav me

teža venomer vleče v globino,

imam občutek lahkotnosti,

ki jo premore le ptica in radost otroških oči.

In nad menoj je Eiger z vso mogočnostjo,

ki jo lahko ima ta svet.

Pijane večje med cvetjem,

Svetloba je sedla na oblak,

veter jo trosi v črnino gore.

Obešena na robove globin

zdrsne v prepad.

Rana gore zagori

kot počena lobanja sredi sonca

in človek se zarine še globlje.

Oblak s ptičjimi krili ognja.

Iz gore teče voda,

med trave seže žalost nerodovitnosti

samota se hahlja

in samotnež pohodi ljubezen.

Noč s pticami nemira,

z ognjem mesečine.

Veter odnese ptice in pogasi ogenj.

Seme tišine rodi vihar.

Ujetnik brezen zatuli in razbija kamnite ograde.

Bobneča smrt rodi novo seme tišine.

Vse kar preživi Eiger, spoznava nenavadno.

Ta stena ti ne vrne miru.

Samo telo ožme do konca, duh pa

je raztrgan v večnost dolge stopinje skozi senco.

V Eigerju ne išči sreče, lepote, to je samo

trpljenje.

Nekateri so plezali Eiger celo z usti.

V do oči shujšanih obrazih leži čas, ko se

oblaki spreminjano v zvezde.

Iz oblakov, neviht in negotovosti zraste modro nebo,

vrh.

In vse, kar bo prišlo potem, bo lepo.

Pa čeprav bom moral še dolgo ponoči

prižigati luč in se v spanju

umikati zapadlemu kamenju.

Vse, prav vse bo lepo.

Lepo pa bo seveda šele po tem, po vrhu,

po Eigerju.

Vzponi

PLEZALNI VZPONI NAŠIH REŠEVALCEV

Aleš Kovač

7000 - 8000+

- 1975 Makalu 8481, Ivč Kotnik;
- 1981 Pik Komunizma 7495m, Marko Lihteneker;
- 1981 Pik Korženevske 7105 m, Ivo Avberšek, Tone Vovk;
- 1987 Šivling/Indija, Aco Pepevnik;
- 1995 Čo Oju 8201: Aco Pepevnik;
- 1997 Mount Everest 8848: Aco Pepevnik;
- 2000 Lotse 8516, Aco Pepevnik;
- 2005 Mount Everest, Marko Lihteneker, Viktor Mlinar. Aco Pepevnik na vrhu Mount Everesta

6000 + Prvenstvene smeri v tujini

- 1995 Andi/Peru, prvenstvene smeri v Huascaranu, v Piscu in v Alpamayu, Viktor Mlinar
- 1996 Andi/Peru, prvenstvena smer v Chacaraju, Viktor Mlinar
- 2001 Andi/Peru, prvenstvena smer v Siula Grande, Caraz II, Viktor Mlinar
- 2002 Himalaja/Nepal, Peak 41 6654 prvenstvena smer na neosvojen vrh, Aleš Kovač
Andi/Peru Ishinka Celjska smer 40°-60° 500 m, Sašo Ocvirk
Paklenica: Celjski steber, Mali Čuk, Franc Čanžek
Šaleška, Aniča Kuk, Dušan Kukovec

Prvenstvene smeri v Sloveniji

- 1930 Ojstrica: Kopinšek-Vračko: Kocbekova grapa III/II, 400m vzhodna stena;
- 1930 Ojstrica: Kopinšek, Filač, E. Gračner, Zangger: Kopinškova smer, II, 800m; zgornji del je sedaj zavarovana plezalna pot na Ojstrico;
- 1939 Planjava: Dušan Gradišnik, Franc Ogrin: Smer Gradišnik-Ogrin, V/II-IV, 800m;
- 1939 Veliki vrh: Dušan Gradišnik, Franc Herle: Smer Gradišnik - Herle, V/IV, 400m;
- 1939 Poljske device: Franc Herle - Gustl Vršnik, Smer Herle- Vršnik, V/IV, 250m;
- 1939 Poljske device: Franc Herle - Gustl Vršnik, Bela knjiga IV+, 250m;
- 1941 Ojstrica: Franc Herle-Gustl Vršnik, smer Herle-Vršnik, V A1, 450m; zavrtan pri svedrovec v Sloveniji;
- 1948 Ojstrica: Ciril Debeljak, Slavko Lednik, Adolf Vojsk, smer Debeljak-Lednik-Vojsk 75°, 700m;
- 1948 Vršiči: Ciril Debeljak, Jože Cegnar: Mimo votline (IV/III, 100m);

Aco Pepevnik na vrhu Mount Everesta

Ivo Kotnik na vrhu Makaluja

Ivo Hans Avberšek na vrhu Pik Korženevske

- 1948** Lučki dedec: Ivan Arnšek, Ciril Debeljak, Leva smer (VI- A1, 145m);
- 1948** Lučki Dedec: Ciril Debeljak, Rado Kočevar: Desna smer (V A1, 130m);
- 1949** Poljske device: Stanko Kokošinek, Slavko Preložnik, smer Kokošinek-Preložnik, (V/IV, 300m);
- 1949** Lučki Dedec: Ciril Debeljak, Rado Kočevar, raz Dedca (VI+, 140), prva šestica v naših gorah;
- 1950** Poljske device: Ciril Debeljak, Silva Urh: Debeljak - Urh (V/IV, 350m);
- 1950** Poljske device: Ciril Debeljak, Olga Kekec, Debeljak - Kekec;
- 1950** Poljske device: Ciril Debeljak, Tatjana Winter, Debeljak - Winter,
- 1957** Ojstrica: Ciril Debeljak, Stane Veninšek, Leva smer (IV+, 300m);
- 1961** Škarje: Janez in Lojze Golob, Golobova smer (V A1,IV+, III 200m);
Križevnik: Dušan Kukovec, Vanč Potrč, Ruška smer, VI/V 300m;
- 1961** Poljske device: Ciril Debeljak, Debeljakova smer;
- 1961** Poljske device: Ciril Debeljak, Skoberne, Smer Debeljak-Skoberne;
- 1962** Ojstrica: Dušan Kukovec, Vanč Potrč, Dodi Pušnik, Drago Zagorc, Spominska smer Iva Reye (Zmaj) V+ A1, 470m;
- 1965** Lučki Dedec: Janez in Lojze Golob, Beli raz (VI A2,V 130m);
- 1967** Križevnik: Dušan Kukovec, Dodi Pušnik: Centralna smer, V+, 300m;
- 1967** Križevnik: Dušan Kukovec, Franc Pečovnik, Marjan Pusovnik, Šoštanjaska smer, V, 300m;
- 1967** Križevnik: Dušan Kukovec, Herman Pergovnik: Domnova spominska smer, V/IV, 300m;
- 1968** Planjava: Ciril Debeljak, Dušan Gradišnik, Jože Kodre: Celjska smer (IV/III, 500m);
- 1969** Križevnik: Dani Kopušar, Dušan Kukovec, Šaleška smer (IV+, 250m);
- 1971** Križevnik: Marjan Prelog-Jaka, Dušan Kukovec, Resnikova smer (VI/V, 350m);
- 1973** Planjava: Silvo Jošt, Marjan Prelog - Jaka, Elčeva smer (V/IV+, 600m);
- 1974** Mrzla Gora: Franc Čanžek, Rafko Vodišek, Direktna (VI-/IV-V 160m);
- 1976** Vršiči: Franček Knez, Aco Pepevnik, Stara kajla (IV, A1, 150m);
- 1974** Rjavčki vrh: Franc Čanžek, Janez Črepinšek, Centralna smer (VI-A2/V+, 250m);
- 1974** Planjava: Silvo Jošt, Marjan Prelog-Jaka, Mihova smer (IV+/III, 600m);
- 1975** Rjavčki vrh: Franc Čanžek, Andrej Palir, Beli steber (V+ /V-, 200m);
- 1978** Lučki Dedec: Franček Knez, Bojan Šrot, Palčkov steber (IV A1, 100m);
- 1978** Ojstrica: Ciril Debeljak, Stane Veninšek, Leva smer (IV+/III, 300m);
- 1978** Mala Raduha: Ivo Hans Avberšek, Ivč Kotnik, Edijev Steber;
- 1979** Vršiči: Franček Knez, Bojan Šrot, Predvojaška (IV, 150m);
- 1979** Planjava: Ivan Lesjak, Brane Povše, Direktna Smer (VI-/V,III, 500m);
- 1979** Križevnik: Ivo Avberšek - Hans, Silvo Cerjak, Mišo Čulk, Tone Vovk, Smer štirih (V-, 150m);
- 1980** Mrzla Gora: Franc Čanžek, Aco Pepevnik, Avrikelj (IV+, 150m);
- 1981** Križevnik: Silvo Jošt, Marjan Prelog-Jaka, Smer Jošt-Prelog (V+ A0, IV 120m);

- 1983** Planjava: Slavko Cankar, Aco Pepevnik, Pepca (V+/IV, 800m);
- 1986** Veliki vrh: Grega Justin, Marjan Ostervuh, Vid Preložnik, Marjana Skornšek, Robanova grapa III-IV 80°/30° - 40°700m;
- 1986** Križevnik: Franček Knez, Matjaž Pečovnik, Grega Justin, Vid Preložnik, Cinober-Grifon VI+/VI, 150m;
- 1987** Ojstrica: Aco Pepevnik, Jože Zupanc, Šentjurska smer-spodnji del (VI+, 550m);
- 1987** Planjava: Grega Justin, Marjan Ostervuh, Dani in Tanja Urbanc, Fičfirič (VI/V,IV, 280m);
- 1989** Ojstrica: Ivč Kotnik, Grega Justin, Robi Supin, Cerjakova smer (VI+ A1, 500m), spominska smer Silvu Cerjaku, ki je umrl na Kilimandžaru;
- 1992** Ojstrica: Matic Jošt-Franček Knez, Izziv (VIII+, VII, VI A0, 400m);
- 2002** Mrzla gora: Jernej Gračner, Jakob Jovan, Boštjan, Jernejev Meč, VI, 150m, (spominska smer Jerneja Sinkoviča, pripravnik GRS Celje, ki ga je pokopal kamniti plaz v Babi);
- 2005** Mrzla gora: Jernej Gračner, Sašo Ocvirk, Jernejev steber 6b+ 150m;

Prve ponovitve

Planjava: prva zimska ponovitev Gradišnik-Ogrin, (V/II-IV, 800m) Janez Golob in Silvo Jošt, 10. in 11. 3.;

Triglav: Obraz sfinge, Triglavska severna stena, prva solo ponovitev Aco Pepevnik;

Odmevnejši vzponi

- 1969** *Eiger*: Dušan Kukovec in Janez Resnik kot prva Jugoslovana preplezata slovito severno steno Eigerja;
- 1974** Tre Cine: Franc Čanžek in Andrej Palir preplezata smer Cassin Ratti v Cinah kar razglasijo za najboljši vzpon v državi;
- 1974** Ivč Kotnik opravi trilogijo v Centralnih Alpah;
- 1982** Smiljan Smodiš in Aco Pepevnik preplezata Eiger;
- 1992** Velika Cina: Matija Jošt prepleza prosto Diretissimo v (VIII);
- 1996** Zahodna Cina: prva ponovitev Matija Jošt - Švicarska smer (IX-);
- 1993** Dru: Ameriška direktna (VII-), prva ponovitev, Matija Jošt;
G.Jorasses: Walkerjev steber, Matija Jošt;
G.Jorasses: Britanska smer, Matija Jošt;
Dru: Bonattijev steber, Matija Jošt.

Odprave

- 1957** Odprava v Zermatt (Kopinšek, Veninšek, Četina, Svet, Gradišnik, Debeljak)
- 1960** 2. JAHO na Trisul I,II,III se udeleži Ciril Debeljak - Cic.
- 1965** 3. JAHO na Kangbačen 7903m - Ciril Debeljak.
- 1970** S koroškimi in celjskimi alpinisti je organizirana skupna odprava v norveško pogorje Trolltind. Ivč Kotnik

in Franci Verko opravita vzpon v angleški smeri, kasneje preplezata še prvenstveno - Slovensko smer v južni smeri Romsdalthorna.

Jaka Prelog, Silvo Jošt in Ivč Kotnik v okviru odprave v Kavkaz opravijo vzpon na Elbrus ter težak vzpon v severni steni Pik Ščurovskega.

1. JAOK - Gašerbrum I - Franc Čanžek.

- 1978** 1. Celjska odprava v Južno Ameriko (Peru). Člani: zdravnik Jože Četina, Čanžek, Črepinšek, Čulk, Knez, Pepevnik, Zupan in Lesjak.
- 1979** Ivč Kotnik se udeleži Jugoslovanske odprave na Mount Everest.
- 1980** 2. Celjska odprava na Norveško Člani: Glažar, Čanžek, Črepinšek, Dolžan, Meh, Pepevnik, Povše, Šrot, Verdnik, Stopar in Šah.
- 1981** Ivč Kotnik se udeleži Jugoslovanske odprave na Lhotse.
V počastitev 20. obletnice Šaleškega alpinističnega odseka je organizirana odprava v Pamir. Marko Lihteneker osvoji Pik Komunizma, Ivo Avberšek-Hans, Tone Vovk in Pavel Svatina pa Pik Korženevskaje.
- 1983** 1. celjska himalajska odprava GAURISANKAR. Člani: Cankar, Pepevnik, Povše, Smodiš, Stopar, Šah, Šrot B. Šrot S., Zupan, Drobnič, zdravnik Žunter.
- 1983** Ivo Hans Avberšek, Ivč Kotnik, Silvo Cerjak in Marko Lihteneker plezajo v Cordillieri Blanci. Osvojijo najvišji vrh Huascarana, Chopiqaiki, Nevado Pisco in Yanapaqtsa.
- 1984** M. Banič in A. Pepevnik se udeležita odprave v Kavkaz, preplezata težke in prvenstvene vzpone.
- 1985** Ivč Kotnik in Vid Preložnik sta med udeleženci odprave v Tien Šan. V stenah Korone, Svobodne Koreje in Baičečkeja sta preplezala več kombiniranih smeri.
- 1987** Celjska alpinistična odprava v Karakorum - Pakistan, Trango Tower 6238m. Zelo težak prvenstveni vzpon. Člani: Glažar, Cankar, Knez, Šrot, Smodiš.
- 1987** Broad Peak; udeleženci so prišli do višine 7400m. Glažar, Cankar, Knez, Šrot, Smodiš.
- 1987** Celjska odprava v J. Ameriko (Peru). Člani: Čanžek, Vanovšek, Centrih, Smodiš, Cvetka Debeljak, Ivakič.
- 1988** Preko južne stene Kilimandžara uspe navezama Ivo Hans Avberšek - Ivč Kotnik in Grega Justin - Marko Lihteneker preplezati prvenstveno kombinirano Šaleško smer.
- 1990** Ivč Kotnik, Grega Justin in Leon Verdnik so udeleženci slovenske meddruštvene odprave na Nanga Parbat v pakistanski Himalaji. Kotnik in Justin po čakanju na izčrpana alpinista z vrha prekineta vzpon preko 8000 metrov visoko.
- 1990** Celjska alpinistična odprava v Karakorum - Pakistan, Nanga Parbat 8125m B. Šrot, S. Šrot, Cankar, Smodiš, Povše, Zorko, Ivakič, Slapnik, Medved, Krajnc.
- 1995** Gašerbrum I 8068m se udeleži Matija Jošt.
- 1996** Nanpa 6755m prvenstveni vzpon Matija Jošt.
AO Celje organizira odpravo v J. Ameriko. Člani: Brežnik, Vanovšek, Hlačar, Kobal.
- 1997** Cordilera Real, Bolivija, Aleš Kovač, Illiampu 6368m.
- 1998** Odprave Kumbakarna se udeleži Matija Jošt.
- 1998** Himalaja, Jannu East, 7468m, Viktor Mlinar.

- 1999** Odprava Gjačung Kang, Matija Jošt.
- 1999** Odprava na Aconcagua, Jernej Grudnik, Aleš Kovač, Janez Marolt, Metod Sem.
- 2000** Odprava Anapurna 7555 m se udeleži Jernej Sinkovič.
- 2000** Himalaja, Lotse, 8516m, Viktor Mlinar, Aco Pepevnik.
- 2001** Odprava Nilkant 6596m se udeleži Matija Jošt.
- 2002** Odprava Peak 41 se udeleži Matija Jošt, Aleš Kovač.
- 2003** Odprava Mashebrum 7821m se udeleži Matija Jošt.
- 2004** Odprava Nangma se udeleži Matija Jošt.
- 2005** Odprave Ama Dablam se udeleži Rafko Vodišek.
- 2008** Odprava Patagonia, Matjaž Dušič, Aleš Kovač, Boris Strmšek in Lovro Vršnik. Dušič in Kovač opravita 2. ponovitev smeri Afanasieff (ED-: 5.9 A2, 1600m) v Fitz Royu.
- 2009** Odprava Cordillera Blanca Jernej Gračner, Uroš Gračner, Matej Knez, Sašo Ocvirk.

Športne smeri

Sašo Ocvirk: Mising link, Goba, Umazana igra, Moskito, Butnskala, Agresija, Katakombe, na pogled Bogata Marija.

Slapovi

Bullmastif (WI6+, M7, 240 m), Luka Ajnik, Matjaž Dušič, Mitja Šorn, Lovro Vršnik;

TNT, I/5+ 40m, Samo Supin, Janez Marolt, Lovro Vršnik;

Komplet servis, I/5+ 50m, Metod Sem, Janez Marolt;

Slap pod Belim stebrom, II/5+, 70m, Viktor Mlinar, Dare in Irena Turnšek;

Gajstni slap, 5, 110m, Franček Knez, Marko Lihteneker;

Skriti slap, 3, 130m, Franček Knez, Marko Lihteneker, Matjaž Pečovnik;

Kristal, 3, 150m, Franček Knez, Marko Lihteneker;

Slap pod Bevško planino, 80°/30-55°, 100m, Andrej Grudnik, Jože Ošep, Tone Pavlič.

STIKI Z REŠEVALNIMI ORGANIZACIJAMI V INOZEMSTVU IN DOMA

Jože Četina*

Leta 1954 se je kot prvi zdravnik v celjsko postajo GRS včlanil **Jože Četina**. **Sledili so: okoli 1960 Herbert Zaveršnik, 1960 Bogomil Hrašovec, 1971 Janez Vilč, 1976 Tone Žunter, 1981 Samo Fokter, 1992 Tomaž Smonkar, 1993 Mitja Četina in Sandi Poteko.**

Stanje v letu 2010: **Samo Fokter, Sandi Poteko, Mitja Četina in «veteran» Jože Četina.** Ostali so po nekajletnem sodelovanju prenehali z aktivnim delom, izstopili ali delujejo drugje.

Ta prispevek obravnava aktivno in pasivno udeležbo zdravnikov celjske postaje GRS (CP GRS) na področju strokovnih stikov s podobnimi organizacijami v inozemstvu in doma. Na tem področju so prav gotovo najpomembnejša srečanja zdravnikov GRS alpskih dežel, ki jih organizira IKAR (Internationale Kommission für alpines Rettungswesen). Začeli so se leta 1971 in potekajo prvo ali drugo soboto v novembru. Zdravniki CP GRS smo se v različnem številu (od enega do treh) udeleževali vseh dosedanjih srečanj, razen leta 1971.

Od 1971 - 2009 jih je bilo skupno 21. Aktivno smo sodelovali:

- na IV. simpoziju novembra 1974;
- Diskusijski prispevek o terapiji šoka (Zbornik 1974);
- novembra 1976 z referatom:
- Poizkus aktivne terapije perifernih ozeblin (Zbornik 1976);
- novembra 1983 z referatom:
- Je splošna anestezija na kraju nesreče možna in smiselna (Zbornik 1976);
- novembra 1997 z referatom:
- Smučarske poškodbe kolena (Zbornik 1997).

Izčrpna strokovna poročila so bila vedno dostavljena zdravniški podkomisiji, nekatera pa so bila objavljena tudi v Planinskem vestniku, Zdravstvenem vestniku in v ISIS-u. **

Na simpoziju 1980 smo poslušali referate o hiperbarični ARLON-ovi vreči, s katero je možno simulirati nagel spust v področja z višjim atmosferskim pritiskom. To pa je prav gotovo najbolj vzročna terapija višinske bolezni. Zaradi zanimivosti in pomembnosti tega pripomočka smo poleg opisa v našem poročilu o tem pisali tudi v Planinskem in Zdravstvenem vestniku.

Na sestanke IKAR se je nekaj let naslednji dan, v nedeljo, v istih prostorih nadovezal Innsbruški simpozij o prvi pomoči. Na povabilo organizatorja smo na tem simpoziju imeli leta 1985 referat: Nujna medicinska prva pomoč v Jugoslaviji.

Referat s to temo smo na povabilo organizatorjev imeli tudi na:

- IV. šentpavlskem simpoziju o prvi medicinski pomoči od 3. - 5. aprila 1987 v Šentpavlu na avstrijskem Koroškem in na Allgäuskem simpoziju o prvi medicinski pomoči od 16. - 17. 6. 1990 v Memmingenu v Nemčiji.
- Referat smo za oba simpozija predelali in aktualizirali.*

Herbert Zaveršnik - Hari (foto Jaka)

Aprila 1960 so trije zdravniki GRS (dva iz Ljubljane in eden iz Celja) in dva funkcionarja, kar je takrat bilo v navadi, spremljali deset reševalcev v Garmisch-Partenkirchen na mednarodni kongres za smučarsko travmatologijo in zimskošportno medicino - SITEMSH. Program je bil zelo pester. V prireditveni dvorani so se vrstila zanimiva predavanja. Prvič smo slišali o takrat novem načinu kardiopulmonalne reanimacije, to je umetno dihanje »usta na usta« (danes raje rečemo »z usti«) in zunanji masaži srca. V Sloveniji je ta novost takrat bila še popolnoma neznana. Zdravnik CP GRS, ki se je tega kongresa udeležil, je po vrnitvi o novem načinu reanimacije predaval že zgodaj poleti 1960 na sestanku CP GRS na Golteh. V slovenski strokovni literaturi, ki je trenutno dosegljiva, je ta metoda reanimacije bila prvič omenjena leta 1964 (dr. J. Milčinski).

Tone Žuntar - Tonč

V stranskih prostorih kongresne stavbe je bila razstava najrazličnejših reševalnih pripomočkov, tudi več modelov novih varnostnih vezi za smuči, ki so bile sicer še predhodniki današnjih, bile pa so pomemben napredek v času, ko je pri nas bil še v uporabi tako imenovani dolgi jermen (Langriemen). Praktični del kongresa je potekal na platoju pod najvišjim vrhom Nemčije, Zugspitze. Ekipe reševalcev iz raznih držav, tudi iz ZDA, so tekmoval v prvi pomoči in pri transportu v različno težavnem terenu. GRS Slovenije je prispevala pet ekip po dva reševalca.***

En zdravnik CP GRS se je udeležil kongresov SITEMSH, ki so bili leta 1978 v Arosi (Švica), 1982 v Obergurglu (Tirolska) in 1984 v Saas Feeju (Švica).

Našo posebno pozornost na kongresu v Arosi je pritegnil referat o zdravljenju preloma golenice s posebnim načinom mavčenja, po avtorju, imenovanem »Sarmientov mavec«. O tem smo informirali travmatologe celjske bolnišnice, ki so po potrebnih dodatnih informacijah to metodo sprejeli in pričeli rutinsko uporabljati.

Tudi poročila o kongresih SITEMSH smo dostavili zdravniški podkomisiji.**

Sodelovanje na srečanjih v tujini:

Maja 1983 smo se udeležili (en zdravnik CP GRS) IV. mednarodnega simpozija zdravnikov gorskih reševalnih služb socialističnih držav v Jasni (ČSSR), z referatom: Nujna medicinska prva pomoč pri reševanju izpod plazov.

Na II. državni konferenci o nujni medicinski prvi pomoči junija 1985 v Brnu (ČSSR) smo sodelovali z referatom: Možnost splošne anestezije na kraju nesreče* (zbornik).

Septembra 1985 se je en zdravnik CP GRS udeležil simpozija o višinski medicini na Rudolfshütte v skupini Grossglocknerja. Strokovno poročilo je bilo dostavljeno zdravniški podkomisiji.**

Sodelovanje na domačih srečanjih in v strokovnih časopisih:

- ♦ na jugoslovanskem sestanku zdravnikov GRS - Zagreb 1973 smo imeli referat: Crush syndrom
- ♦ V »Športno medicinskih objavah« ŠMO-SMJ-XX-1-3-1983 članek: XV. kongres mednarodnog društva za skijaško travmatologiju i zimsko-športnu medicinu (prevedeno poročilo).
- ♦ Lavinski tečaj Kamnik, 15. 1. 1983 referat: Podhladitev in omrzline
- ♦ Dan varstva pred plazovi (Poljče 6. 1. 1984) referat: Prva pomoč zasutim s posebnim ozirrom na podhladitev in omrzline.
- ♦ V Alpinističnih razgledih št. 19/1984 članek: Medicinski vidiki reševanja izpod plazov
- ♦ Dan varstva v gorah, Poljče 19. 4. 1984 referat: Zdravstvena problematika na trekingih in visokogorskih odpravah.
- ♦ Na seminarju zdravnikov GRS v Logarski dolini 28. - 29. 9. 1984 smo sodelovali s tremi referati: Podhladitev in lokalne omrzline; Prva pomoč zasutim pod plazovi; Višinska bolezen.
- ♦ V časopisu »Obramba in zaščita« št. 3-4/84 članek: Podhladitev in lokalne omrzline.
- ♦ Dan varnosti v gorah, Poljče 25. 5. 1985 referat: Poškodbe glave.
- ♦ Dan varnosti v gorah, Poljče 11. 10. 1986, referat: Novosti pri PP zasutim pri pohladitvi in v velikih višinah.
- ♦ Na zborovanju zdravnikov GRS Vršič, Poštarska koča 12. - 14. 6. 1987 dva referata: Podhladitev in lokalne omrzline; Pomen ketalarja v medicinski prvi pomoči.
- ♦ II. tematska konferenca o prvi pomoči RK Jugoslavije, Ohrid 15. - 17. 10. 1987, referat: Podhladitev in lokalne omrzline.
- ♦ Kirurški dnevi, Klinični center Ljubljana 12. - 14. 2. 1988, referat: Podhladitev in lokalne omrzline.

Janez Vilč (foto Jaka)

Drugo:

- ♦ prevod članka L. Geigerja iz nemščine: Poškodbe gibalnega sistema pri športnih plezalcih (Alpinistični razgledi 37/1997);
- ♦ prevod knjige W. Phlepsa iz nemščine: Notfallmedizin im Hochgebirge (razen poglavja o letalski medicini);
- ♦ prevod članka O. Müllerja in sodelavcev iz nemščine: Funkcija palic pri hoji navzdol (PV št. 7-8/1997);
- ♦ Dva spominska članka: Nekrolog za dr. Herberta Zaveršnika (PV št.10/447-1999); Ob 90. letnici rojstva Tineta Orla (Večer 7. 2. 2003, PV št. 3/20-2003).

Odprave:

- ♦ Zdravnik celjske postaje GRS je spremljal odpravo celjskega PD v Durmitor (od 3. - 20. 8. 1955); v Celjskem tedniku so bili objavljeni njegovi zapiski.
- ♦ Zdravnik CP GRS se je udeležil odprave celjskih alpinistov (Debeljak, Veninšek, Kopinšek, Gradišnik, Svet in Jože

Četina) v Švico (9. - 19. 8. 1957). Uspel je vzpon na Monte Roso, zaradi stalno novega snega so vzpon na Matterhorn opustili.

- ♦ Spremljanje vzpona na Grossglockner 27.-28. 8. 1977.
- ♦ Zdravnik CP GRS se je udeležil odprave v Cordillero Blanco (31. 5. - 12. 7. 1978). V biltenu po končani odpravi je prispeval kronološki pregled, zdravnikovo poročilo in več potopisnih zapiskov, ki so bili objavljeni v PV, Celjskem tedniku, v biltenu in v Monitorju Splošne bolnišnice Celje.
- ♦ Spremljanje vzpona na Mont Blanc 27. - 30. 7. 1978.
- ♦ Spremljanje vzpona uslužbencev celjskega sodišča na Triglav. Naslednji dan po zaključenem izletu, je sledila iskalna akcija za udeležencem, ki se ni vrnil domov.

(Eden od udeležencev tega izleta se je pri Planiki ločil od skupine, češ, da ne gre na vrh in da se bo raje sprehajal tukaj. Ko smo se vrnili z vrha, ga nismo več našli, zato smo sklepali, da je že odšel proti Vodnikovi koči. Vse do Rudnega polja nismo izvedeli nič jasnega, zato smo ob 20 h po telefonu obvestili UJV Kranj zaradi morebitne potrebne iskalne akcije. Že pozno ponoči smo se vrnili v Celje. Naslednje jutro me je obiskal brat junaka te zgodbe, ki ga še danes ni bilo domov. Takoj sem se odpravil na pot, pridružil pa se mi je še sosed pogrešanega, študent M. F., in z bratom smo se odpeljali spet na Rudno polje. S študentom sva se zagnala v strmino in v rekordnem času bila pri Vodnikovi koči, kjer pa nisva dobila koristnih podatkov, nek turist pa je povedal, da je videl iskano osebo pod Vodnikovo kočjo. V upanju, da sva na pravi sledi, sva nadaljevala dirko v dolino. Tam naju je že čakal brat pogrešanega, ki je zvedel, da so pogrešanega videli pri Šport hotelu, kjer se je informiral o možnostih vožnje proti Radovljici. Brat je vedel za možen naslov v Radovljici in tam smo že pozno zvečer našli junaka, ki je počival v udobni postelji. Kaj hočem s tem povedati? Možu, čeprav izobražencu, sicer pa sladkornemu bolniku se ni zdelo potrebno obvestiti skupine, kateri se je pridružil, o svojih spremenjenih namerah. V gorah pa se tako početje lahko konča tudi drugače.)

- ♦ En zdravnik CP GRS se je udeležil odprave AO PD Celje na Gaurishankar (1981).
- ♦ Spremljanje izleta PD Zabukovica na Grossglockner, 10./11. 7. 1982
- ♦ V tem kratkem prispevku je nemogoče izčrpno opisati strokovno vsebino navedenih srečanj.

Več informacij je v strokovnih poročilih**. Kritično uporabljene so informacije, ki smo jih na teh srečanjih pridobili, nudile odlično osnovo za naše delo pri strokovnem izpopolnjevanju reševalcev.

* Vsi referati na kongresih v inozemstvu so bili prebrani v nemščini.

** Po en izvod strokovnih poročil je arhiviran pri piscu tega prispevka in v arhivu postaje GRS Celje.

*** Natančnejši opis takratnih tehničnih naprav in samega tekmovanja je opisan v PV leta 1960 stran 269-271.

TEKMOVANJA GORSKIH REŠEVALCEV

Ivo Kotnik-lvč

Gorski reševalci imamo mnogo različnih tekmovanj. Udeležujejo se jih tudi naši člani, kot tekmovalci in zdravniki naše postaje, kot ocenjevalci znanja iz prve pomoči, kar so gorski reševalci morali na teh tekmah, poleg doseženega časa in tehnike vožnje, tudi prikazati.

Že takoj v prvih letih po 2. svetovni vojni so sodelovali na tekmah gorskih reševalcev v Vratih, Kranjski gori, Tamarju, Vršiču, na Zelenici, Kamniškem sedlu, Raduhi in še kje. Dosegali so solidne rezultate, cilj tekem pa je bil preizkus znanja in druženje reševalcev iz Slovenije in zamejstva. Tekmovali in sodelovali smo kot reševalci tudi na tekmah, ki so jih prirejali alpinistični odseki in smučarski klubi. Tako smo bili na Celjski koči, Mozirski planini, Raduhi, Okrešlju, na plazu pod Planjavo in še kje. Udeleževali smo se tudi tekem v zamejstvu: takratni Vzhodni Nemčiji (Sebnitz 1984), Češkoslovaški (Špindlerov mlin 1988), v Avstriji (Kötschah - Mautern 1990), Eisenertz, Železna Kapla, Italiji (Ponteba) in drugod.

Ta tekmovanja so potekala v alpskem smučarskem slogu. Z razvojem turnega smučanja in uporabo vedno boljše opreme, ki nam je dobro služila pri našem reševanju v zimskem času v gorah, se je našemu načelniku Stanetu porodila ideja, da bi naša postaja organizirala turno-smučarsko tekmovanje gorskih reševalcev, kjer bi poleg tehnike turnega smučanja prikazali tudi znanje o prvi pomoči in spretnost pri vožnji ponesrečenca z AKI-a čolnom.

Tako smo pričeli leta 1985 s »**tekmovanjem gorskih reševalcev**«. Tekma je potekala na Golteh: turno-smučarska pro-

Pri razvrstitvi ekip je bil upoštevan čas teka, ocena znanja PP in ocena vožnje reševalnega čolna

ga je bila speljana od bližine našega doma preko Istej, Smrekovca in Krnesa nazaj na Stare stane do Treh plotov. Tu je bil drugi del tekmovanja v znanju prve pomoči, kjer je vsaka ekipa dobila, kot nalogo vrsto poškodbe, ki so jo morali reševalci oskrbeti. Delo ekip je spremljala komisija zdravnikov, ki je podala oceno. Sledil je spust z AKI-a čolnom in »ponesrečencem« do hotela na Golteh. Pri razvrstitvi ekip je bil upoštevan čas teka, ocena znanja PP in ocena vožnje reševalnega čolna. Vedno je sledilo druženje tekmovalcev, z razglasitvijo rezultatov in podelitvijo pokalov ter nagrad. Ta tekma je postala mednarodna. Udeleževali so se je poleg domačih reševalcev iz skoraj vseh postaj GRS Slovenije še reševalci iz Avstrije, Italije, Češkoslovaške, Vzhodne Nemčije, ki so nam tako vračali obiske na njihovih tekmovanjih. Ena najboljše udeleženih tekem, kjer je sodelovalo veliko tujih ekip, je bila marca 1991, deset dni pred Stanetovo smrtjo. Že v naslednjem letu, 29. 2. 1992, smo v spomin na zaslužnega načelnika organizirali »**Memorial Staneta Veninška**«, ki je privabil množico tekmovalcev.

Zaradi pomanjkanja snega in milih zim smo morali, kljub dobri volji, tekmovanje večkrat časovno prestaviti in tudi odpovedati. Zato smo sklenili, da v takih primerih poizkusimo s tekmovanjem v Logarski dolini in na Okrešlju. Najbolj zanimiva tekmovalna pot je vodila preko Mrzlega dola, Savinjskega sedla na Križ in skozi Turski žleb ter Pasje sedlo v Logarski kot.

Po tragični smrti Marka Lihtenekerja, smo tekmovanje leta 2006 preimenovali v »**Memorial Staneta in Marka**«

Spremenila se je vsebina tekmovanja in razširil krog udeležencev, saj danes sodelujejo poleg gorskih reševalcev tudi predstavniki alpinističnih odsekov in posamezniki, ki se vedno bolj uveljavljajo v turnem smučanju, ki je danes zelo razširjeno in priljubljeno med ljubitelji gora.

Spremenila se je vsebina tekmovanja in razširil krog udeležencev (foto Hans)

ZDRAVNIK - GORSKI REŠEVALEC

Jože Četina

Za usodo ponesrečenca v gorah je važna čimprejšnja strokovna prva pomoč in čimprejšnji transport v ustrezno zdravstveno ustanovo. Zelo važna je tudi laična prva pomoč, ki pa ima svoje meje, čeprav se dandanes osnovno znanje prve pomoči širi na vse večji del naše populacije. Omenim naj poklicne reševalce, gasilce, šoferje, reševalce iz vode, še posebno pa gorske reševalce, ki svoje znanje redno obnavljajo in dopolnjujejo na obnovitvenih tečajih, praktičnih vajah in drugih oblikah strokovnega izpopolnjevanja. To je še posebno važno, ker morajo ukrepati na težko dostopnem, od komunikacij oddaljenem terenu, v težkih in najtežjih klimatskih okoliščinah, poleti in pozimi, ponoči in podnevi.

V zadnjih desetletjih so se možnosti izboljšale. Vse več je cest, ki omogočajo kar se da hiter prihod na mesto nesreče, razvija se helikoptersko reševanje, vedno boljše so brezžične komunikacije, ki nam omogočajo informiranje v nekaj sekundah, kar je prej trajalo dolge ure, in se je stanje medtem lahko tudi bistveno spremenilo.

Že zgodaj se je pokazala potreba po vključevanju zdravnikov, ki poznajo gore, se znajo tam gibati in so pripravljeni sodelovati tudi v najtežjih terenskih in vremenskih okoliščinah. Tako je naša postaja prvega zdravnika vključila že leta 1954.

V posredovanjih pri gorskih nesrečah so po svojih močeh sodelovali tudi krajevni zdravniki. Naj tu omenim Toneta Žunterja, zdravnika v Lučah, alpinista, smučarja ter himalajca, ki je uspešno sodeloval v številnih reševalnih akcijah in bil več let tudi član celjske postaje GRS.

Od takrat do danes je v postaji sodelovalo daljši ali krajši čas deset zdravnikov. Sedanje stanje (leta 2010) pa so trije zdravniki in en zdravnik »veteran«.

Zaradi velike obremenjenosti zdravnikov v svojih zdravstvenih ustanovah ni vedno možno, da bi v vsaki reševalni akciji sodeloval zdravnik v idealnem primeru na samem mestu nesreče, do koder bi lahko prišel z vso reanimacijsko opremo. Optimalna zahteva je namreč, da ponesrečenec dobi vso možno strokovno, to je **zdravniško** prvo pomoč, že na samem mestu nesreče. Tako zagotovimo življenjsko važne funkcije: dihanje, krvni obtok, termoregulacijo, damo sredstva proti bolečinam in ukrepamo proti šoku. Le tako lahko zagotovimo varen transport v zdravstveno ustanovo, bodisi klasičen ali helikopterski.

Zdravnik mora helikopterski pa tudi klasičen transport, ki v večini poteka v neugodnih terenskih in klimatskih okoliščinah, spremljati vse do predaje v ustrezno zdravstveno ustanovo in takoj ukrepati, če bi karkoli varnost poškodovanca ogrožalo.

Zelo važno je, da ves čas akcije ohranja mirne živce.

Pri pomoči podhlajenim smo na vseh obnavljalnih tečajih stalno vadili tako imenovani Hibleerjev ali nemški toplotni omot. Dejstvo pa je, da ga v praksi na terenu skorajda ni možno dosledno izvajati. Potrebujemo namreč odeje - koce, rjuho, vročo vodo, zaščitno folijo. Zaradi tega so možnosti podane šele v koči ali podobnem objektu. Hibleerjev omot sicer ostaja na »pozitivni listi«, se bomo pa zanj odločili le, če takrat helikopterski transport ni mogoč. Statistično namreč prevoz od mesta nesreče pa do bolnice s helikopterjem v srednjeevropskih deželah z razvito helikoptersko službo traja 21-25 minut. V podhladitvi je metabolizem znižan in s tem tudi potreba po kisiku zmanjšana. »Znamenite štiri minute« se s tem lahko različno podaljšajo. V takem primeru pa je lahko zdravnikova odločitev zelo težka,

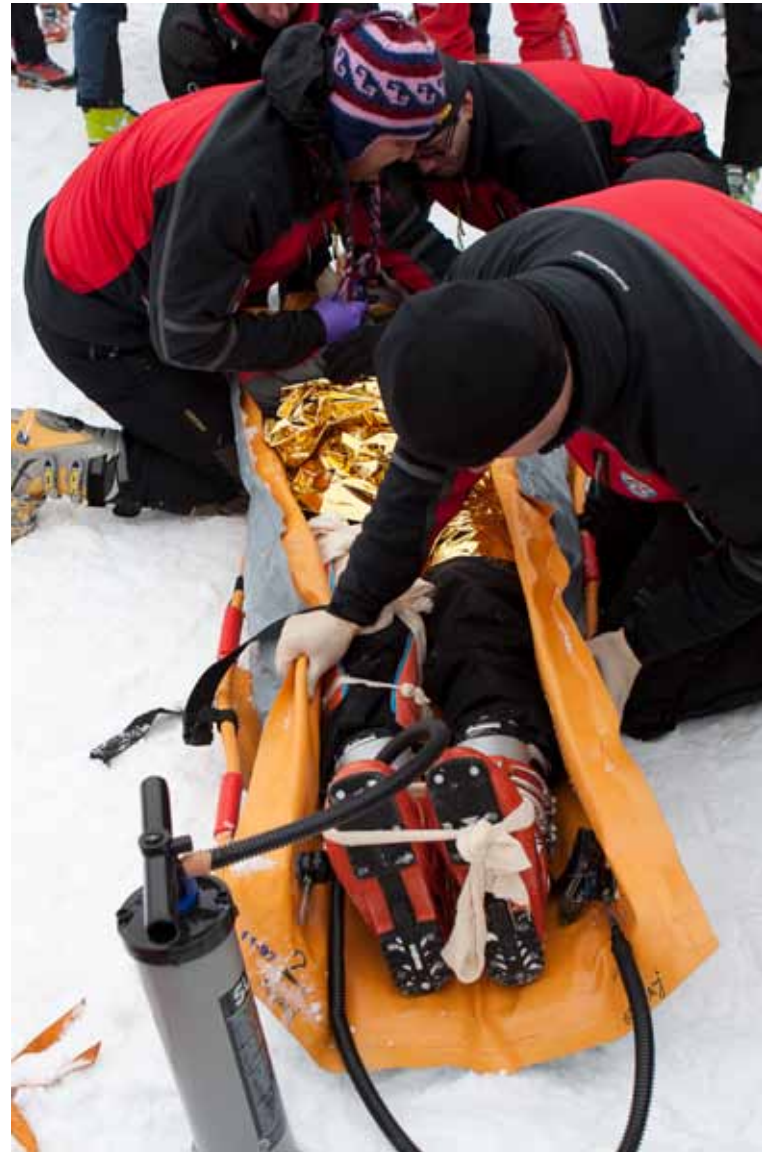

Jože Četina (foto Hans)

ker mora presoditi, ali naj že na kraju nesreče začnemo na terenu večinoma zelo zamudne in otežene reanimacijske ukrepe (iskanje primerne vene za infuzijo, intubacija...), ali pa naj vse to opusti in podhlajenca, kot ga je našel, po najnujnejših ukrepih (položaj telesa v šoku, pri poškodbah glave, v nezavesti) s helikopterjem čim prej transportira v bolnišnico, če je ta seveda v dosegu 21-25 minut.

Kot smo omenili že na začetku, so se v zadnjih desetletjih razmere in možnosti bistveno izboljšale. Helikopter je bistveno skrajšal toda tudi podražil prihod reševalne ekipe na kraj nesreče in transport v bolnišnico, izboljšala se je tehnična in medicinska oprema, reševanje pa je postalo tudi bistveno dražje.

Vedno pa bo najpomembnejša motiviranost in pripravljenost gorskih reševalcev, če je potrebno izpostavljati celo reševalno ekipo tudi smrtni nevarnosti, da bi rešili eno samo človeško življenje, četudi je reševani v nevarnost nevede zašel po lastni neprevidnosti, da ne rečem po svoji ne...

Nudenje prve pomoči danes (foto Hans)

Prigode in doživetja

AKCIJA V DUETU

Jože Četina

Dela prost dan po prazniku dneva republike, ki smo ga takrat praznovali kar dva dni, je bil potopljen v gosto sivo meglo, iz katere je neprestano drobno pršelo. Ne vem sicer ali je takrat bilo res vse boljše in lepše, zagotovo pa se spominjam, da so jeseni, posebno v hribih, bile bolj sončne in tople, kot so dandanašnji.

Zbudil sem se torej v takšnole, na prvi pogled mrko, megleno jutro, se uredil, naglo pozajtrkoval, stlačil vse potrebno v nahrbtnik in, poln optimizma, sedel za volan. Avto je ubogal in vžgal na prvo, kot da tudi sam komaj čaka na tople sončne žarke, ko ne bo več megle. Veselo sva drdrala skozi megleno dolino, puščala za sabo kilometre in naselja ter se kmalu znašla na makadamski gozdni cesti, polni zavojev. Večja strmina pa je omogočala hitrejše pridobivanje višine. Gozd se je redčil, megla je postajala vse redkejša, svetlejša in pomešana s svetlobo jutranjega sonca. Že blizu, pod znano kmetijo, pa se je kot zaslonka pri fotoaparatu razprla na vse strani in pod globoko sinjino jesenskega neba so se širila pobočja, okrašena s simfonijo tisočerih odtenkov vseh možnih barv gorskega gozda, ki je sicer že moral opustiti poletno zelenilo ni pa še hotel odvreči pisane odeje, ker je ravno v tem času najlepša.

Ob hlevu sem parkiral vozilo, se pozdravil in malo pokramljal z gospodinjo, ki je ravnokar prihajala od hiše, potem pa sem po svoje nadaljeval pot, ne na desno, koder kažejo markacije, temveč levo od kmetije, po zaraslem jarku, ki me je hitreje pripeljal spet na markirano pot pod planino in mimo koč na vrh.

Prijetno utrujen sem se na prisojni strani vrha zleknil na suho travo, živo-modro nebo nad menoj, globoko spodaj pa v ogromnem krogu - zato mu pravijo tudi orbis terrarum - megleno morje, iz katerega so ponosno segali le višji vrhovi. Toplo novembrsko sonce in tišina, ki me je obdajala, sta bila kriva, da me je od časa do časa premagal tudi rahel spanec. Nihče ni prihajal, daleč naokoli sem bil sam, to pa me vedno prevzame z nekakšnim nejasnim, toda ne neprijetnim občutkom.

Med takim razmišljanjem je sonce opravilo že lep del svoje vsakdanje poti. Še pogled na gozd pod steno, ki je v bujnih jesenskih barvah v popoldanskem vetrcu rahlo valoval, tiha želja, nato pa slovo.

Kakšno uro pozneje, ko sem zložno stopal po travnatem pobočju proti koči, je bilo od tam slišati nekaj kot razburjen pogovor ali prepir ljudi v koči in zunaj. Z leve pa se je bližal hrup motorja helikopterja, ki je nekaj trenutkov nato že lebdel na koč in iskal primerno mesto za pristanek. Pomagal sem mu, kot je predpisano, pilot pa, ki je bil sam, je že pograbil kovček za prvo pomoč, in potem sva tekla, planila v gostinsko sobo in imela kaj videti. Na mizi je v krčih in mlaki krvi ležal mlad moški, nekaj mladcev ga je komaj držalo, da v krčih ni padel z mize. Drugi, verjetno tudi iz skupine, so prestrašeno gledali in očitno niso vedeli, kako bi pomagali. Nesrečnik je bil ves v krvi, krvavel je iz hropečih ust, iz nosu in ušes, obraz ves odrt in komaj razpoznaven. Takoj sva morala sprostiti dihalne poti. Pilot je z aspiratorjem že čistil ustno votlino, sam pa sem v brizgi navlekel barbiturat in relaksans, in nabodel eno od nabreklih ven na podlaktu. Revez se je takoj umiril in bil po nekaj sekundah že tudi intubiran. Od fantov, ki so še vedno prestrašeno stali naokoli in že na prvi pogled dajali vtis vsaj rahle okajenosti, sem izvedel potrebne podatke in opis dogodka. Nesrečnež je padel v sicer nezahtevnih, z borovčevjem obraslih pečinah, nedaleč od koč. Vkrkali smo nesrečnika, ki po moji oceni ni imel več nobenih izgledov v helikopter, sam pa sem se z aspiratorjem in brizgama stisnil k vzglavju. Pilot je dodal plin in helikopter se je kašnih 15 do 20 m navpično dvignil, nato pa se je usmeril

Dvigovanje ponesrečenca (foto Hans)

proti jugu in malo nad krošnjami odplaval v dolino in proti obali meglenega morja. Pilot se je z bazo dogovarjal za kraj pristanka, jaz pa sem imel kar dosti dela z umetnim dihanjem in odsrkavanjem krvi, ki se je kar naprej nabirala v poškodovančevih ustih, nosu in tudi v tubusu.

Končno smo pristali na zelenici severno od mesta, kjer je že čakal rešilec z zdravnikom. Nesrečnika sem predal z vsemi potrebnimi podatki v nadaljnjo oskrbo.

Čeprav je bilo že pozno popoldne in se je pričelo mračiti, me je pilot odpeljal nazaj na planino in v trdi temi sem bil spet pri avtu.

V naivnem upanju sem bolnišnico še večkrat poklical in povprašal za stanje ponesrečenca. Vsi napori pa so bili zaman. Nekaj dni potem je še tisto, kar je na planini ostalo od mladega življenja, za vedno ugasnilo.

LJUDJE NAD PREPADOM

Ivo Reya – Dušan Kukovec

Sobota, 13. oktober 1956

Turska gora. Z belo piko sredi stene je označeno mesto, kjer sta se ponesrečila Dušan Kukovec in inž. Ivo Reya. Številke na vrhu predstavljajo točke, s katerih so spustili reševalce. Uspel je tretji poskus, ki je označen črtkasto. Številka 83 označuje smer Režek - Modec, 84 pa smer Szalay-Gerinov greben.

Duri so zaškripale in konec je bilo nič kaj globokega sna. Oba hkrati sva se pognala na prag. Kolobarjasti oblaki so ždeli nad vrhovi. Pihal je jug. Spogledala sva se in se odločila. Znova sva pregledala opremo v nahrbtniku, vrv v redu, klinov dovolj. Nekaj požirkov vročega čaja in slovo od oskrbnika. Sončni snop se je polegel prek pogradov, da so mahoma oživali. Bila je nedelja, dan planincev. Okrešelj je bil že daleč, ko sva spregovorila. Bala sva se dežja, toda tega si nisva povedala. Pa tudi jasnilo se je. Noge so delovale mehanično, kot da so samostojni del telesa. Da, najine misli so bile že v steni Turske gore. Pred leti sta jo preplezala Debeljak in Fajgelj. Že sva zabijala kline, tiha, brez besed. Premišljevala sva o mestih, ki sva o njih mislila, da so najtežja. Misli so pletle dalje, manj razločno. Pod stopali je prasketalo kamenje. Prispela sva na melišče.

Od kraja ni bilo težko. Šele po sedemdesetih metrih sva se navezala.

Sonce se je nasmejalo in naju spodbujalo. Skala je bila ponekod gladka in navpična. Našla sva nekaj klinov Pintarja in Prosenca, ki sta pred letom raziskovala to steno. Naposled sva dosegla gredico in jo izkoristila, pomagala je precej, toda peljala je preveč v levo. Zato nisva šla do konca, marveč sva se skušala ravnati po smeri. Sprijazniti se je bilo treba z ne preveč visokim, toda navpičnim blokom. Ta ovira je bila kmalu premagana. Potem se je začelo menda eno najtežjih mest te smeri, strm in celo rahlo previsen steber. K sreči ni bil visok. Zabil sem dva klina, še en raztežaj in bil sem čezenj. Tu sta bila še dva klina, ki ju Debeljak in Fajgelj nista mogla izbiti. Potem se je vzpenjal Dušan, jaz pa sem ga varoval. Nobeden ni spregovoril. Vedela sva, da bo najhuje kmalu za nama. Spet je šel naprej Dušan, jaz pa sem ga varoval. Stena je bila navpična, vendar je imela nekaj vzboklinic za zanesljive prijeme, visoka je bila prek deset metrov. Dušanu je uspelo zabiti še klin in potem bi bila vrsta na meni. Njegova roka je nekam dolgo šarila po skali. Iskal je razpoko. Opazil sem, da je imel za stopala malo prostora. Stegnil se je više, nastavil klin, toda ni še zamahnil, ko mu je spodrsnilo...

Ne vem, kaj vse se je dogajalo v meni. Videl sem vse, zdelo se mi je, da pada dolgo časa in spet, da je vse trajalo le hip. Sprva je drsel ob steni, nato pa je udaril z nogo ob rob. Odbilo ga je in strmoglavil je v globino kot skakalec v vodo. Vse, kar sem storil v tej sekundi, je bilo podzavestno. Možgani so delovali z elektronsko natančnostjo. Če ko se mu je odkrušilo, sem avtomatično stisnil vrv v pesti, okoli druge roke pa sem jo imel ovito. Krepko mi jo je stisnilo. Klin je zdržal, en sam klin je zadržal padec dvajset metrov globoko. Dušan je obvisel na tanki najlonski vrvi. Ni se pretrgala. Tega trenutka groze in veselja ne morem opisati. K zavesti me je spravil šele njegov glas: »spusti me do skale - tu je bil rahel previs - nič mi ni!«

Dušan Kukovec (foto Hans)

»Da si le živ, da si le tu«, sem zajecjal. Zdelo se mi je, da sem se prebudil iz strašnih sanj. Dušan se je na mestu, kjer je dosegel steno, najprej nekoliko odpočil. Hitro se je zbral. V stopalu, s katerim je udaril ob skalo, je začutil rahlo bolečino. Če bi udaril z glavo, bi bil to najbrž njegov konec. Tam, kjer je bil, ni smel več ostati. Povzpел se je dvajset metrov više, nekoliko v stran. Začel sem klicati na pomoč. Ni dolgo trajalo ko sta se mi odzvala dva alpinista. Odleglo mi je. Zaupal sem v našo reševalno službo, v svoje tovariše alpiniste. Nisem opazil, kdaj se je sonce skrilo. Rosilo je. Dež me ni smel prehiteti. Zato sem se spustil približno osem metrov in s skrajnim naporom pripeljal do Dušana. Koleno je imel krvavo. Njegove oči so bile utrujene, vendar ni kazal znamenj malodušnosti. Prepričana sva bila, da bova rešena. Toda vedela sva tudi, da bo noč bržčas prehitela reševalce. Dež je začel izpirati stene in bičati. Kmalu sva bila premočena do kože. Ure so minevale vedno bolj počasi, megla je polnila praznino pod nama. Zabila sva tri kline in se privezala k steni. To pa je bilo vse, kar sva lahko storila. Minilo je popoldne. Noč je razprostrla svoja temna krila. Bojazen, da ne bo nikogar, se je neopazno vtihotapila. Večkrat sva klicala, toda nihče se ni odzval. Pripravljala sva se na noč in tolažila drug drugega. Raz stene je švrkal in šumel dež. Toda čuj! Kaj je to? Rašel klic!? Ah. nič! Človek hoče slišati in sliši. Toda ne, to ni prevara. Ne, to so glasovi, pravi človeški glasovi, tovariši so tu. Vedel sem, da bodo prišli, da naju ne bodo pustili v negotovosti in obupu prek noči. Glasovi so postali razločnejši. Sporazumeli smo se. Spustili nama bodo nahrbtnik, zjutraj pa naju bodo potegnili ven. V srcu je spet zaplalo življenje ...

Alpinista iz Kranja sta hitela v kočo nad Okrešljem in sporočila prek žice v Celje grozljivo novico. Nekoliko pred opoldnevom se je vračala s Planjave naveza Keršič, Bratina, Grilc. Čuden odmev glasov, kot da bi nekdo klical na pomoč, je komaj zaznavno lebdel v zraku. Takoj so vsi trije pohiteli v Kamniško kočo, pograbili šotorsko vrečo, vzeli več klinov, dve vrvi in čaj. Njihovi klici so kmalu odmevali s spodnje poti na Okrešelj. Toda slišati je bilo le preglasne planince. Morda pa se je nekdo neokusno pošalil. Vrnili so se nazaj na Kamniško sedlo. Andrej za vsak primer prisluhni, je še naročil oskrbniku Belač, nato pa so jo vsi skupaj mahnili v Bistrico. Niso še dobro posedli - kazalec je kazal 14. uro, ko je prisopihal neki planinec. Tudi on je slišal klice na pomoč! Belač je prijel za slušalko. Čez nekaj minut je načelnik GRS Igor Levstek že pognal v tek izkušeni mehanizem te prostovoljne organizacije. Geslo je bilo: čim prej v stik s ponesrečenci. Še pred nočjo morajo dobiti vsaj moralno pomoč. Toda kje, v kateri steni se je pripetila nesreča? Džip z ljubljanskimi reševalci je pohitel v Kamniško Bistrico. Od tod je skupina, opremljena z modernimi reševalnimi napravami, odhitela na Kamniško sedlo. Začelo se je klicanje in iskanje. Lilo je kot iz škafo. Vodja akcije Milan Pintar je poslal dva moža do kočice na Okrešlju. Celjski reševalci so imeli več sreče.

Že ob 18. uri so dobili stik s ponesrečencema. Skupaj so pripravili načrt. Reševali bodo zjutraj. Vsak poskus ponoči bi bil zelo tvegan in bi se lahko tragično končal. Nahrbtnik celjskih reševalcev s sanitetnim materialom, suhimi obla-

Ivo Reya

čili, čajem in drugimi dobrotami, ki so ga v mraku spustili z vrha, je nekje obvisel. Noč je bila dolga. Spanec se je vsiljivo ponujal. Čedalje nadležnejši je postajal. Od časa do časa sva prestregla spodbudno besedo tovarišev, ki so bivakirali na vrhu. Z Dušanom sva se objela in vsa premočena dremala. Deževalo je kar naprej. Izračunal sem: štirinajst dolgih ur bova prebila v steni. Od časa do časa sem se zdrnil: kot da bi mi nekdo potrkal po ramenih. Zrl sem v brezbarvno temo. Oči se ji niso mogle privaditi. Zato sem spet zamižal. Tako sem videl več... Ptica z velikimi povešenimi krili, ki je krožila pred menoj in neslišno plahutala. Včasih je zaplavala tako tesno ob meni, da sem se zbudil. To se je ponavljalo v nedogled. Naposled je izginila. Megla ob steni je začela dobivati svojo barvo. Danilo se je. Dušan se je prebudil v mojem naročju. Slišati je bilo glasove in pritajeno škripanje. Kot prikazni z mokrimi lepljivimi oblačili so bili videti reševalci na vrhu Turske gore. Za spust v steno sta bila določena Ante Mahkota in Milan Schara. Oba preizkušena alpinista in reševalca, močnih živcev. Prvi se je spustil Milan. Pravzaprav so ga spustili po jekleni vrvi s pomočjo posebne naprave s škripčevjem, ki so jo pritrdili s klini na vrhu. Šele tretji spust v točni vertikali nad ponesrečencema je uspel. Mahkota si je navezal poškodovanega Kukovca na ramena in mu poveznil na glavo čelado. Jeklena vrv je namreč krusila skalnate robove. Vlekli

Reševanje Dušana Kukovca.

so enakomerno, pazljivo. Večkrat sta oba mučno zamigljala v zraku, potem pa je reševalec spet ujel skalo pod nogami. Nato so spustili Šaro, 130 m globoko. Lilo je kot iz škafa. Z Reyo sta se skupaj navezala. Pokazal mu je mesto, kjer je zdrnil Dušan. Le počasi sta se dvigovala. Za vsake štiri metre so potrebovali eno minuto. Reševalna akcija je uspela! »Pa stene so se ti zamerile, kaj?« je vprašal Milan. »Ne, prav nič«, je odgovoril Ivo z glasom, ki mu moraš verjeti. Potem o tem niso več govorili, če so sploh kaj...

V reševalni akciji v Turski gori so sodelovali:

Milan Schara, Aleš Kunaver, Ante Mahkota, Marjan Keršič-Belač, Milan Pintar, Bojan Hrovatin, Ludvik Košir, Janko Mirnik, Janez Bratina, France Zupan, Peter Janežič, dr. Gorazd Zavernik (GRS Ljubljana);

Lojze Smolej, Jože Žvokelj (GRS Kranj);

Miha Fabjan, Cene Grilc, Metod Humar (GRS Kamnik);

Stane Veninšek, Tine Orel, Dušan Gradišnik, Ciril Debeljak, Elč Prezelj, Vili Svet, Franček Perc, (GRS Celje).

MOJ KRIŽEVNIK

Ivo Kotnik - Ivč

Jesen 1975

Drobčna putka še nekajkrat nebogljen zakrili s perutmi in se za večno umiri. V stekleničko lovim zadnje kapljice kurje krvi in potem odrineva. Reševalna akcija, vaja v gorah, za katero ve le malo ljudi. Hočem doseči popolno presenečenje. Popoldne sva že v prijetni luknji pod Križevnikovo steno, kamor sva prišla tako, da naju nihče ni videl. Zakurila sva ogenj in se čez nekaj časa že gostila z nesrečno kuro, ki jo je za našo akcijo žrtvovala moja mama.

Zjutraj dežuje in ko se dopoldne odpraviva v steno, sva kmalu čisto mokra. Ves dan se vreme kisa. Ko pod večer doseževa rob stene in se pripraviva na bivak, spet lije. Kmalu sva resnično potrebna pomoči, saj okoli naju tako treska in grmi, da sva trda od strahu, pa od mraza tudi, saj sva premočena do kosti.

Ob desetih zvečer začneva klicati na pomoč. Domačije pod Strelovcem, na nasprotni strani Križevnika, so neme. Šele kasneje izveva, da sva zaman vpila in dajala svetlobna znamenja, ker so bili vsi na svatbi v Logarski dolini.

Akcija pa na srečo kljub vsemu steče! Proti jutru opaziva pod steno reševalce in zopet začneva kričati kot nora. Tako se tudi malo ogrejeva. Prijateljevo koleno na debelo povijem, polijem s kurjo krvjo in tudi sam verjamem, da je resnično ranjen.

Kmalu prispejo reševalci z vso potrebno opremo. Ponesrečenca dodatno oskrbijo, ga namestijo v nosila, in transport se prične. Skoraj ves dan ga nosimo, najprej navzgor, nato proti dolini in nihče niti ne slutiti, da gre le za vajo. Improvizacija nesreče je tako popolna, da premotiva celo zdravnika. Hoče mu dati injekcijo proti bolečinam, čemur pa se »ponesrečenec« na vso moč upre. Komaj se izvleče »dobrohotnemu« posegu.

Popoldne se blizu doline kolona reševalcev s »ponesrečencem« snide z našim načelnikom. Ko pove, da je bila vse skupaj le dobro izvedena vaja, je presenečenje popolno. Izgledalo je že, da naju bodo fantje prebunkali, pa so bili na srečo preveč utrujeni in na koncu srečni, da je vaja tako uspela.

Midva tudi.

Ivč Kotnik (foto Hans)

Križevnik (foto Jaka)

MOJE GORE

Marko Gabrovšek

Avtobus ustavi pred Planinskim domom, za njim oblak prahu.

Ozka zavita cesta se vije po široki dolini. Mogočne gore. Sonce, zelena trata, bujni gozdovi,

belo skalovje, vmes sneg.

Korakamo po tej prelestni dolini - trije otroci, oče, mati...

Mogočen slap. Vzpon po lesenih lestvah, klinih in ob jeklenicah. Čudovit izvir izpod skale. Osvežujoča voda.

Nepopisen prizor ko stojim na robu gozda: skalni balvan, pod njim pastirska koča, macesni, vrhovi visoko nad nami; čudoviti, mogočni, vabijo...

Na pašniku zvončkljanje kravjih zvoncev.

Sredi poletja dričanje po snegu okrog Zaspanega hriba. Pogled na Ojstrico, Planjavo, Kamniško sedlo, Brano, Tursko goro, Rinke, Savinjsko sedlo, Mrzlo goro...

Karavla na travniku. Vojak z dolgo puško na rami. Kuda? Naprej, navgor, na vrh teh mogočnih vršacev. Kuda??? Ne može!!! Granica!!!

Zakajena planinska soba v koči, polna gornikov. Noč. Tema. Medel sij petrolejke. Pripovedovanje prekaljenih gornikov o doživetjih na poteh, v stenah, na vrhovih... Čakamo na gamsov golaž. Nisem ga dočakal. Prej me je omamil spanec.

Prvič v gorah! Na Okrešlju 1955!

***

Obiski gora se ponavljali. Prehojenih je vedno več poti, osvojenih veliko novih vrhov. Srečujemo planince, bolj izkušeni nas prehitevajo. Vsi pozdravljajo, se za trenutek ustavijo, povedo kaj o poti, oskrbniku bližnje kočice, svetujejo.

Nekateri imajo na prsih rdeč znak, v sredini sta križ in planika. Njihov korak je odločen, pogled pokončen, veliko vedo o gorah. Oče jih pozna, se z njimi pogovarja, mimogrede izvemo kaj zanimivega. Ko se razidemo si zaželimo srečno in varno pot naprej.

Moj pogled jim sledi, ko z lahkotnim in hitrim korakom izginjajo po strmi stezi v dolino...

Čakamo na avtobus, nahrbtniki so pripravljani, še zadnji pogled na vrhove. Dolgčas?

Grem proti slapu, začnem se vzpenjati po skalovju, uživam ob plezanju, čutim pršenje vode.

Na vrhu ponosno pomaham v pozdrav.

Ojoj! Proti slapu hiti mama, s šibo v roki...

Marko Gabrovšek

Moje prvo plezanje

***

Vedno več hodim v gore. Najdem si družbo in hodim po vedno bolj zahtevnih poteh. Prebiram vse, kar mi pride planinskega pod roke, ogledam si vsak gorski in smučarski film, sledim predavanjem himalajcev, očaran sem nad pripovedovanjem starih, izkušenih gornikov.

***

Po težkem vzponu počivamo v koči. Vržemo karte. Zunaj se razbesni nevihta, dež se spremeni v sodro, prične snežiti, vse je belo. Nenehno grmi in bliska, mi smo v varnem zavetju.

Na vratih se pojavi zasnežena postava. Prijatelja na grebenu je zadela strela. Potreben je pomoči. Meteorolog in alpinist gresta na pomoč. Nikogar drugega ni. Ponudim pomoč. Sprejmejo!

Gremo v vihar, mrači se. Vse je razsvetljeno od ognjenega bliska, grmenje je podobno kotaljenju. Vzpenjamo se po zasneženi steni, jeklenice so zaledenele, skala gladka. Pod kapucami prasketa, moja predhodnika imata okoli glave sij. Verjetno tudi jaz?

Svetniki obstajajo?!

Na grebenu orkanski veter. Bog ne daj prijeti se za jeklenico, po njej brenči, dobro je naelektrena!

Sklonjeni se prebijemo do dveh postav: ena stoji, druga leži zavita v pelerino, telo je zasneženo. Ali je to konec?

Ko ležečega malo premaknemo, se prične gibati. Dvignemo ga, okrepcamo s čajem. Meteorolog in alpinist ga navežeta, vzameta v sredino in kreneta. Mene določita za spremljanje drugega. Sledim trojici. Čez čas pogledam nazaj, moža ni za mano. Vrnem se; najdem ga na istem mestu, kjer je bil, stoji nepremično. Še vedno šokiran! Primem ga za roko, se obrnem in ga vodim po grebenu navzdol. Trojica je izginila. Sledovi so zasuti. Veter in sneg naju neusmiljeno bičata.

Neurje popušča, grmenje slabi in se oddaljuje, bliskanje je vedno šibkejše. Skoraj popolna tema. Po skalovju se sede dričava, vse je gladko. Trdno ga držim, včasih poprimem za zaledenelo jeklenico, končno doseževa vznožje stene.

Vstopiva v kočo. Vsi trije z vrha so zopet zbrani, rešeni, eden z opeklinami od strele, a živ. Preoblečem se v izposojeno suho perilo, vržemo karte. Smo na toplem, suhem, varnem...

Prekrasno jutro, sonce vstaja in osvetljuje bele gore. Kar dvigne me, vzpenjam se po zaledeneli steni, globina pod menoj. Sinoči nisem vedel za njo...

Na vrhu sva dva: starejši planinec z več kot trideset obiski, kot se hvali, jaz prvič. Razgled neskončen, vrhov kolikor hočeš, ravnina globoko pod nama. Vidiva morje...

Oba prvokrat!

Piha močan ledeno mrzel veter. Na grebenu se vzpenjajoči držijo za jeklenico, odločijo se za povratek. Prehudo je!

Meni pa igra srce ob vsej tej lepoti okrog mene in doživetju prejšnjega večera, ki se je zaključil s hvaležnim pogledom rešenega.

Moj prvi Triglav

***

Še sem hodil v gore, se družil z izkušenimi in pričel plezati. In vedno pogosteje je bilo treba komu pomagati. In sem šel. Po večdnevni hoji po gorah, po celodnevnem plezanju sem se dostikrat, namesto sestopa v dolino in vrnitvi domov, priključil ekipi, oprtal reševalno opremo, pa nazaj v noč, dež, veter, na goro, do ponesrečenega. Včasih smo opravili hitro, velikokrat pa je bilo reševanje dolgotrajno, naporno za nas, boleče za poškodovanega. Vse smo storili, samo da je sledil hvaležni pogled. In takrat sem se počutil srečen.

Alpinist

***

Stena. Vzpenjava se hitro, smer je lepa. Po drugem raztežaju trušč padajočega kamna, prebita čelada. Kupil sem jo pred nekaj urami...

Nadaljujeva. Stegujem se za oporo, prične mi drseti, v rokah mi ostane oprimek. Padam...

Obrne me od stene, pod menoj globina, padam vedno hitreje. Sunek prvega izpuljenega klina, nato drugega. Vse se dogaja neskončno hitro, globina se manjša, kje bom pristal? Ali je to konec?

Zateg vrvi, udarec, niham ob ozki polici. Bolečina. Zadnji klin je vzdržal, Drejc me je ujel na vrvi. Pomirim se. Izplezava.

Vrh Stenarja se koplje v zadnjih sončnih žarkih, kozorogi se mirno pasejo, triglavska stena vabi...

Preživetje

***

Postal sem del tistih, ki sem jih občudoval od prvih obiskov v gorah.

Druženje je nepopisno, svet se širi, krog gorskih prijateljev se večja. Doživetja v domačih in tujih gorstvih, poleti na poteh in v stenah, pozimi na smučanju, ob vzponih in reševanjih, si sledijo, leta pa minevajo.

Gorski reševalec

***

Brez gora ne gre tudi potem, ko si najdem družico. In dobiva otroke. Naloživa jih v nosilni oprtnik. Skupaj uživamo v čudovitem svetu, na gorskih poteh, pod čarobnimi gorami.

Otroci shodijo, nam nenavdušeno sledijo. Ko se osamosvojijo, postanejo »naše« gore tudi »njihove«. Ali bodo ostale take?!

Družina

***

V vsem tem času si sledijo težje ali lažje reševalne akcije, pomoč potrebnim v naših in tujih gorah, kjer se pač nahajamo.

Odhajajo stari reševalci, prihajajo novi. Slovo je vedno težko, radost ob prihodu novih velika. Skupaj smo, ker čutimo isto, družijo nas gore. Razvila se je tehnika reševanja, posodobila oprema, veliko manj je nošenj in garanja na planinskih poteh, več je znanja in usposobljenosti za delo, podpora helikopterja je neprecenljiva.

A je na koncu še vedno topel, hvaležen pogled. In naš občutek sreče...Še enkrat smo pomagali!!!

Hudo pa je, kadar je pogled hladen, nepremičen, uprt v neskončnost ...

Minevanje

***

Mineva čas, minevajo doživetja, minevajo lepi in težki trenutki, preživeti v gorah.

Ostajajo spomini in prijateljstva.

In večno ostajajo gore.

PESEM VETRU

Stanka Kopušar

Sonce se je porajalo vsak dan kasneje, njegova pot do nasprotnega obzorja je bila dan za dnem krajša. Noč je nadvladovala dan. Plamenasto žareče krošnje bukev so postale motne, ognjena barva je dala prednost rjavi.

Bil je dan, nenavaden za ta letni čas, prej pozno pomladanski kot kasno jesenski. Kakor da se sonce poslavlja za kdo ve kako dolgo. V zraku je zatrepetalo, tokovi so se srečali in rodil se je veter.

Razposajeno kot gruča pobalinov, je zažvižgal nad strehami in se žogal z opeko. Nato se je spustil niže in brez občutka trkal na okna, da so žvenketale šipe, vdrl v sobo in pobrisal prah, ki se je megleno zvrtničil proti stropu. Odvihral je kdo ve kam ter nenadoma, preden si se dobro zavedel, prihuljeno zarjovel izza prepreke in njegova sila ti je skoraj vzela dih.

Z vso svojo vihravostjo je zdrvel proti vršacem, kjer je skalnim mogotcem klesal razčlenjene kamnite obraze in njihove okruške valil v mračne zatrepe. Tulil je okrog pretečih previsov kot trop krohotajočih se velikanov. Ječal je skozi ozke špilje in se hropeče dvigal iz temnih brezen, kot da se oglašajo duše vseh tistih, ki so jih vzele gore.

V ekstazi uničevanja se je zagnal proti vzhodu, kjer je svojo strast umiril na oblih mehkih vrhovih pohorskih gozdov, ki so vdano sprejeli njegovo viхро. Šumeče se je prebijal skozi krošnje bukev in smrek, lomil skrivenčene roke hrastov, česal in mršil dolge lase brez in vrb. Zadnje jesensko listje se je zavrtelo v svoj smrtni ples in se v divjem ritmu in zadnji sli po življenju dvignilo navzgor, dokler ga dokončnost propada ni vrgla na tla, kjer se je začela gnijoča smrt za rojstvo novega življenja.

Sapica, veter, vihar, orkan! Oj ti mogočna sila narave, kako kontrastno je tvoje delovanje! Tako blagodejen, prijateljski in zaželen si, kadar tvoja lahna sapica v poletni vročini nežno in mehko boža razgreto telo. Spet drugič narasteš, poredno in nato svareče zažvižgaš, da zaslutimo tvoje slabe obete. Zatuliš kot krdelo sestradanih volkov, podiraš prepreke ali jih jezno in gromko obideš. Gorje, kjer tvoja sila dobi na ravnini zagon! Pobesnelo prerivaš oceane, da vzkipi razpenjena voda v grozeče valove in morje ji postane premajhno. Podiš jo dalje, da podivjana mokra gmota izpodjeda bregove in se pogoltno razliva čeznje. V divjem vrtincu dvigaš prah in širiš puščave. Pustošiš, kjer je premalo, da nalagaš, kjer je že preveč. Orkan! Jemlješ domove, moriš nedolžne in sekaš rane v človeška srca. Sovražnik, tat, morilec! Kontrapunkt tvojih melodij je nedosegljiv. Od pritajenega šepetanja do mogočnega bučanja - kot bi nevidni orglar pritiskal na vse registre. Zvoki vseh višin in moči. Blagozvočje, ki umirja, prehaja v vznemirljivo neskladnost, ki narašča, plaši, grozi, blazni!

Mešanje toplih in hladnih zračnih gmot, pravijo strokovno znanstveniki. In vendar se zdi, kot da imaš dušo. Čudno, mogočno in nedoumljivo dušo, ki ne pozna obstanka, ki nima miru, ki ljubi svobodo!

Je kdo že ujel veter? Da, človek v razpeta jadra in lopatasta kolesa. Toda premagal ga ni. Ga sploh kdaj bo?

MOŽJE S PLANIKO NA ZELENEM KRIŽU

Pregled knjige Arturja Fröhlicha

Dimitrij Četina

Med iskanjem sledi o omembah naše postaje GRS nas pot pripelje tudi na avstrijsko Štajersko, v Gradec. Tam že od začetkov organizirane strokovne pomoči ponesrečencem ali onemoglim v gorah skrbno analizirajo tudi podatke o strokovnem in organizacijskem razvoju te humanitarne organizacije. Graški planinci, alpinisti in smučarji so bili tudi redni obiskovalci našega dela Savinjskih Alp, v času do konca prve svetovne vojne pa tudi organizatorji vodniške službe, upravljanja in oskrbovanja planinskih zavetišč. To je povzročalo oster boj med nemškim DÖAV in SPD. Zato smo pričakovali, da bomo našli podatke o organizaciji reševalnih akcij v tem predelu.

Naj pri tem pregledu dogajanja v naših krajih in bližnji sosesčini še dodam, da je bila prva gorska reševalna služba na svetu organizirana leta 1896 na Dunaju. Po snežnem plazju, ki je zasul na gori Rax v masivu Schneeberg tri planince, so ustanovili »Alpski odbor za reševanje«. Reševalci so posredovali tudi pri nesrečah v naših gorah (primer Lass v severni triglavski steni).

Že leta 1902 so ustanovili tudi postajo v Gradcu.

Knjigo »Možje s planiko na zelenem križu« smo našli v bogato založeni univerzitetni knjižnici v Gradcu. Napisal jo je dr. Artur Fröhlich, izšla pa je leta 1986.

Med leti 1902 in 1914 so v takratni Avstroogrski državi imeli 235 postaj in obveščevalnih točk, med katerimi najdemo tudi več takšnih, ki so danes na območju ožje Slovenije (Sv. Janez v Bohinju, Jesenice, Bovec, Kranjska gora, Ljubljana, Mojstrana, Trenta), nekaj pa tudi na področjih, ki vsaj po etnografskih merilih predstavljajo prostor s slovenskim življenjem (Pliberk, Železna Kapla, Borovlje, Beljak, Rabelj). Po nam znanem izročilu je DÖAV imel organizirane reševalce iz vrst vodnikov tudi v Lučah, kar pa v knjigi ni omenjeno.

Med vodilnimi v teh postajah najdemo v tistem obdobju v glavnem nemško zveneče priimke (v Mariboru dr. H. Schmiderer, v Ljubljani E. Klauer, v Bohinju ga. Fritzl-Ster, v Kranjski gori Josef Koschir, v Mojstrani Philipp Winzig. Pisec med temi podatki edino Mojstrano omenja s slovenskim imenom. Vodji v tem času sta v Bovcu Johan Mrakič in v Trenti Anton Zvrč.

Eden najstarejših opisov reševanja v naših gorah sega v leto 1822, ko se je v noči od 5. na 6. junij na vrhu Triglava ponesrečil bohinjski gorski vodnik »Korošca«. Pravzaprav je to bila prva uradno dokumentirana in organizirana reševalna akcija na tem področju.

V zadnjih letih devetnajstega stoletja so se na Mangartu in Triglavu ponesrečili še nadporočnik Valante, sodnik iz Berlina dr. »Holsta«, učitelj iz Dunaja »Hentschela« in učiteljica Ivane Stein.

Sklepamo lahko, da je pisec te podatke našel v slovenskih virih. Ker pa ni poznal slovenske deklinacije, je v svojem tekstu te priimke navajal v slovenskem četrtem sklonu, kot jih je našel v slovenskem tekstu.

Z razvojem planinstva so se začele množiti tudi nesreče in s tem reševalne akcije. Zaradi zaslug pri reševanju so leta 1903 mojstranskima reševalcema Janezu Rabiču (verjetno Robiču) in Tomažu Lakoti - Turku, z notranjega ministrstva na Dunaju izrazili posebno zahvalo.

Dimitrij Četina (foto Hans)

V letih 1908 in 1909 so v dolino prenesli dva smrtno ponesrečena s Triglava in enega iz severne stene Škrlatice (dr. Stojč).

Že leta 1898 so imeli reševalne postaje v Mojstrani, Kranjski gori, na Bledu in v Kamniški Bistrici. Te so se kasneje povezale v gorsko reševalno službo v okviru SPD.

Do prve svetovne vojne so na področju vzhodnih Julijcev organizirano prinesli v dolino 25 smrtno ponesrečenih. Kot posebno tragične so omenjene nesreče zaradi snežnih plazov med gradnjo ceste čez Vršič, ko so izkopali izpod snega 110 mrtvih ruskih ujetnikov.

Zaradi vse pogostejšega rekreativnega smučanja v visokogorju se je dejavnost reševanja in pomoči okrepila tudi na tem področju. Precej odmevna je bila nesreča, ko je plaz pod Storžičem zasul devet smučarjev.

Razvoj na področju gorskega reševanja je tudi v sosednjih državah potekal skoraj istočasno. Leta 1920 je bila ustanovljena Nemška gorska straža (Deutsche Bergwacht), na Južnem Tirolskem so reševalci sodelovali v CAI (Club Alpino Italiano), v Sloveniji pa se je skokovito povečalo število postaj in reševalcev, organiziranih v gorski reševalni službi Slovenije, najprej v okviru SPD, po drugi svetovni vojni pa pri PZS, ki je kmalu imela 16 postaj in nekaj sto reševalcev. Na koncu tega zapisa dodajamo še fotografijo z naslovom »Člani neke slovenske postaje GRS s starim gorskim nosilom«. Na knjigo nas je opozoril dr. France Malešič. Omenjena fotografija pa predstavlja kamniške gorske reševalce pri prenosu mrtvega planinca iz Grintovca in je zanimiva zaradi improviziranih nosil, ki so jih naredili reševalci.

Knjigo smo skrbno prelistali, podatkov o skupnih akcijah ali drugačnih stikih pa nismo našli, čeprav le ni čisto izključeno, da je do kakšne oblike sodelovanja pri reševanjih, že zaradi dolge skupne meje in goratega sveta ob njej, le prihajalo.

ROTVAJN

Marjan Prelog-Jaka

Lep junijski dan je, sredo, po kolegiju strojne službe se oglasi telefon. Klic je s policijske postaje Ljubno, ki je sprožila akcijo. Sporočilo policije je kratko, pa vendar dovolj natančno, da se zavedam, da bo dolg in težaven dan. Lokacija severna stena Ojstrice, nekdo kliče na pomoč. Sporočilo je predala Jerca, oskrbnica in pastirica koč na Klemenškovi planini ali Jami, kot jo imenujemo. Čudna situacija, 6. junij, ko še ni sezone, rahlo diši na vajo, ki je bila načrtovana. (To je vsakoletna vaja, ki ni vnaprej organizirana, kjer preizkušamo dejansko usposobljenost moštva kot ekipe tako, da se sproži kot resnična akcija. Op. avtorja.)

Seveda grem takoj na pot. S Silvekom se dobiva v depoju Solčava, kjer dvigneva celotno opremo, da z njo v Logarski dolini pričakava reševalno ekipo. Silvek, znan po svoji natančnosti, napravi popoln seznam opreme in že hitiva v Logarsko dolino. Tam, kjer se začena pot na Jamo, razloži opremo za reševanje in skleneva počakati na prihajajoče reševalce.

Naenkrat se pojavijo dijaki mariborske druge gimnazije s prof. Muzlovičem. Natovorijo opremo, in nam jo pomagajo nesti pod steno Ojstrice. Med nošnjo nas dohitevajo ostali, Silvo in Dani gresta naprej poizvedovat, glavnina pa jima otovorjena sledi. Opoldne smo vsi pod steno. Silvo in Dani se muzata: vaja je, vse skupaj je tako čudno. Eden od ponesrečencev kliče na pomoč, drugi pa spušča neke neopredeljene zvoke, lokacijo v steni pa se ne da določiti. Seveda je splošno mnenje, da nas načelnik Stane zopet preizkuša. Še enkrat skušamo vzpostaviti stik:

„Kje si?!“ zakričimo v zboru, da nas bo gotovo slišal.

Odgovor je prav natančen: „Tukaj!“

Glas nedvomno prihaja iz stene, vendar kljub ostremu opazovanju in pregledu stene ne vidimo ničesar. Nekaj časa se gledamo ali se nam to res dogaja. Poizkusimo znova:

„V kateri smeri?“

„Uuuouu, juuu!“!!! Zopet nekaj nedoločnega.

„Mahaj z nečim barvnim!“ mu vpijemo že čisto zahripani. Odgovor je docela nerazumljiv. To bo trd oreh. Ni kaj, potrebno bo v steno!

S Tončem se pripraviva in se začneva vzpenjati po Ogrinovi smeri. Še vedno slišiva kako poizkušajo preostali navezati nek razgovor in določiti lokacijo ponesrečenih. Midva hitiva po sicer lepi smeri, ocenjene s IV, vendar danes ni čas za užitke. Vaja ali akcija, pohiteti bo treba, noč se v gorah naredi kaj kmalu. Bolj ko napredujeva, bliže slišiva vpitje kot krike in jok, vmes krike na pomoč. Kar hudo bo. Nekaj hudega se je zgodilo...

Kratek razgovor po radijski zvezi spet vzbudi dvome ali gre zares ali ne. Ekipa pod steno je vedno bolj prepričana, da je vaja. Eh, saj je vseeno. Končati morava na vrhu in še bolj pohitiva.

Po uri in pol vzpenjanja lahko klice na pomoč počasi locirava bolj desno od naju. Zapustiva Ogrinovo smer in prečiva proti glasu. Stena je dovolj razčlenjena, da nimava problemov. Po 50 metrih prečenja so klici naenkrat pod nama. Odločiva se, da pripraviva sidrišče. Za vsak slučaj ga dobro utrdiva za morebiten dvig ponesrečenih. Narediva tudi karabinsko zavoro in Tone me počasi spušča preko velikega previsa v neznano. Kar dobro sva zadela. Mrmranje, jok in klici so točno pod mano. Po radijski zvezi se s Tončem sporazumeva, že sem preko previsa in obvisim v zraku kakšna dva metra od stene. Pod mano je votlina, pod katero stena izginja v monoliten previs.

Prizor, ki ga ugledam, me preseneti. Nobena znana »faca«. Kosmat obraz, udrte, neprespane, utrujene, motne oči strmijo vame kot v prikazen. Nobene opreme, le mož v pumparicah s platneno sivo vetrovko, oprt z vsemi štirimi v

Ojstrica (foto Jaka Prelog)

stene votline. Res nenavaden prizor, toda sedaj vem, da to ni vaja!

„Joj gospod, ne se mimo peljat!“ zveni kot prošnja, klic na pomoč, izraža stisko človeka vpetega v votlino.

„Brez skrbi, saj smo tu zaradi tebe“.

Še vedno mi nekaj ni in ni vseč. Pogrešam drugega. Prav previdno pristanem na polički pod luknjo in zabijem tri kline, »ziher je ziher«.

»Kje pa je drugi?«.

»Sam sem, nikogar drugega ni!« me prepričuje in se upira v obok votline.

»Kako, saj smo slišali dva glasova?« ne popustim.

»Sam sem, nekaj časa sem klical na pomoč, nekaj časa jokal, nekaj časa vpil, sam sem!« pribije še enkrat.

Iz pomožne vrvice mu napravim pas in ga privežem k steni. Sedaj, ko je na varnem, postane zgovoren: »V nedeljo sem odšel s Korošice proti Škarjam. Nekje me je dohitela noč zato sem sestopal. Spustila se je megla, začelo je deževati, vedril sem pod previsom, nato nadaljeval pot. Sestop je bil čedalje težji, znočilo se je in nekako sem prišel do te votline. Med plezanjem mi je padel čez steno nahrbtnik in na koncu sem izgubil še baterijo. Oklenil sem se votline in prebil noč. Od jutra, ko se je zdanilo, in sem videl, v kakšni situaciji sem, že kličem na pomoč. Šele danes sem slišal glasove s planine!«

Še enkrat prosi, naj ga ne pustimo tukaj.

Revez sploh ne ve, kakšno srečo je imel, da se je prebil do te votline, saj je zmogel pot v terenu, ki bi povzročal težave veliko boljšemu in izkušenejšemu gorniku. Tri dni je prebil v votlini stoje, oprt v skalo, brez hrane in pijače. Sam, brez vzpodbudne besede, sam sredi stene, ki pod njim pada v 300 metrsko globino. Med trganjem megle je lahko opazoval, kako teče življenje v dolini, skoraj na doseg roke. Nihče ga ni pogrešal, saj je bil namenjen preživeti v gorah 10 dni. Nihče njegovih ni sprožil akcije, nihče ne bi vedel za njegov grob, če bi zdrsnil. Rešil ga je slučaj, da se je oskrbnica Jame v sredo podala v zavetišče in slišala njegove klice.

Toda ni časa za pomilovanje. Čas beži in treba bo nadaljevati. Ekipi pod steno po radijski zvezi sporočim, da sva pri ponesrečencu. Tudi ekipa pod steno je presenečena ob dejstvu, da gre za samo enega ponesrečenca. Votlina je obrnjena tako, da se izpod stene ne vidi. Seveda, zato pa smo imeli take težave z iskanjem. Stanč pa še vedno meni, da je vse skupaj le vaja. Ker nimam pisala posredujem podatke o ponesrečencu preko radijske zveze. Zapisovali jih bodo reševalci pod steno.

„Kako se pišeš, podatke potrebujemo, da obvestimo policijo?“

„Rotvajn Franc, iz Ptuja“. Kar neumno pogledam, tega nisem pričakoval.

„Daj piši se kako drugače?“ Takoj sem vedel, da bodo težave.

Sledil je odgovor po radijski zvezi: »Saj sem vedel, da je vaja!“

Stanča komaj prepričam, da le ni vaja ampak gre za resno akcijo.

Ker ne vem, kako se bo ponesrečenec vedel, saj sem predvideval, da je po vsem doživetem v zadnjih dneh močno izčrpan, zahtevam, da ekipa reševalcev pride na rob stene nad nami. Odločil sem se, da bomo izplezali sami, bomo pa morda potrebovali pomoč pri sestopanju. V ekipi se dogovorijo, da prideta pod vrh Ojstrice zdravnik Janez in Čajzi. V tem času se je Tonč spustil po vrvi do naju in pripravil varovališče. Pobrskam po nahrbtniku in izvlečem pečeno slanino in čutaro. Delam se, kot da ne opazim kako se ponesrečencu zasvetijo oči. Odrežem mu kos kruha, kos slanine in mu ponudim. Midva ne jeva. Prav nerodno se počutim, ko gledam, kako izginja moja malica. Nato sledi sok, ki mu ga odtrgava od ust, da ne bi spil vsega naenkrat. Preostanek dobi ob naslednjem počitku, mu obljubiva.

Opazim gredino, po kateri bomo lahko izplezali, težavnost štirice, prav tisto gredino, po kateri je sestopil najin novi soplezalec. Opremim ga s svojim plezalnim pasom, sam pa se navežem prsno, kot v dobrih starih časih. Plezal bom naprej, za mano pa prideta oba, Rotvajn in Tonč. Čas je, da se že odpravimo.

Po vsakem preplezanem raztežaju smo počivali. Najinega gosta sva hranila in napajala, nato pa smo spet nadaljevali. S plezanjem ni bilo težav, saj je že po raztežaju in pol strmina popustila in že po četrtem dosežemo rob stene. Večja težava je bila pri prekinitvah hranjenja. To je reševal Tonč, vedno z odločnim posegom. Seveda je zaloga kopnela in na robu stene je bilo odpisano pol kilograma pečene slanine in liter soka.

Nismo se še razvezali, ko nam prideta nasproti zdravnik Janez in Čajzi. »Dohtar« je pregledal ponesrečenca in ugotovil, da je dovolj pri močeh za nadaljevanje sestopa preko Škarij v Logarsko dolino. Sama pot ni zahtevna in v eni uri smo pod steno, kjer se snidemo z ostalimi reševalci, ki so bili tam v pripravljenosti pomagati.

Prijatelji, ki so nas čakali, kar verjeti ne morejo, da to ni bila vaja, temveč, da je šlo zares. Pa tudi Rotvajn je imel neverjetno srečo, da je ušel smrti. Vprašanja kar dežujejo. Toda zmračilo se je in treba je bilo na pot.

Dobre volje in z zavestjo, da smo pomagali nekomu, ki bi ostal brez naše pomoči na gori v temi, mrazu in megli, hitimo proti Logarski dolini do Planinskega doma, kjer nas čaka načelnik Stane. Akcija je bila uspešno in srečno zaključena!

Ura je 22., ko se po cesti iz Logarske doline se porazgubimo vsak na svoj dom, obogateni z novo izkušnjo.

Jakob Aljaž

Ivo Hans Avberšek

Bila je vroča sončna ponevihtna nedelja.

Zazvoni telefon. »Tu Center za obveščanje, ste vi gorski reševalec Avberšek?« »Ja, Hans Avberšek pri telefonu.« »Planinci, ki so z vrha Ojstrice sestopali po Kopinškovi poti na Jamo, so slišali klice na pomoč. Pred tem je bila huda nevihta s točo, grmenjem in strelami. Klice je bilo slišati iz smeri zahodne stene Ojstrice, nekje med potjo iz Robanovega kota na Korošico in Kopinškovo na Ojstrico.« Izvem še, da so se oglasili tudi sorodniki planinca, ki so na dopustu v Robanovem kotu. Ta naj bi se zjutraj odpravil iz Robanovega kota na Korošico. Mogoče je prav on potreboval pomoč, si mislim.

Ivo Hans Avberšek (foto Grega Justin)

Helikopter je Jaka in mene pobral v Mozirju. Pilotu razložim približno lokacijo pomoči potrebnega planinca. Imam občutek, da utrip mojega srca v slušalkah skoraj prekaša hrup motorja helikopterja. Letimo nad dolino mimo Ljubnoga, Luč in nato levo v Robanov kot. Levo Križevnik, desno Krofička, pilota usmerim naravnost proti Ojstrici, oziroma planinski poti iz Robanovega kota proti Korošici. Ponevihtno sonce je naredilo Robanov kot in sivo ostenje Ojstrice skoraj pravljico.

Rahlo levo od poti mora biti, sem si mislil. Helikopter se je zelo približal poti in počasi »drsel« proti ostenju, vse bližje in bližje prepadnim »črnim platom.« Z Jakom se vprašujoče spogledava, verjetno oba z mislimi, da je skoraj nemogoče za toliko zgrešiti pot in se tako daleč zaplezati v prewise. V trenutku mojega razmišljanja in napetega opazovanja zagledam že skoraj v vrhnjem delu stene, tik pod črnimi previsnimi platom, nekoga, ki maha z belo majico. »Pa saj to je nemogoče,« rečem pilotu. Kako se je temu človeku uspelo zaplezati tako visoko, verjetno brez primerne opreme in kako to, da se ni prej vrnil, ko je opazil, da ni nobene markacije?

»Bomo lahko vitlali«, vprašam pilota.

Tišina. Približamo se steni in potem počasi oddaljujemo. Planinec je začel mahati srdito, kot da bi se bal, da ga nismo opazili. »Težko, preveč je previsno«, mi odgovori pilot. Naredimo krog in se zopet približamo steni. Kakih 40 m nižje levo zagledam gredino. »Me boš lahko odložil na gredino, od tam bom nekako poskusil splezati do ponesrečenca?« »Lahko«, mi odgovori. Z vitlo sem se s kakih 15 metrov spustil na gredino in ugotovil, da bom potreboval vrv, če bom hotel splezati do ponesrečenega. Od njega me je namreč ločilo kakih 30 metrov strme, krušljive stene. »Potrebujem vrv, moral se bom varovati in nato še spustiti ponesrečenca po vrvi do gredine« sem po radijski postaji sporočil Jaku v helikopterju. Helikopter je odletel v dolino, nastala je neznanaska tišina. Pogledujem navzgor in v smer ponesrečenca pokličem: »Kje si, si blizu, kmalu ti pridem pomagat!« »Tu gor sem,« se odzove glas, podoben sramu, obupu in odrešitvi. Zaslišim ropot motorja, kmalu se mi je helikopter približal in odvrnil vrv. Navežem se in pričnem plezati. Zelo krušljiv in precej strm teren je bil, morda »štirka« (4. težavnostna stopnja), si mislim. Kakih 15 minut sem potreboval, da sem ga zagledal, premraženega reveža v kratkih hlačah, z belo majico na smučarski palici in s »priftošlom«

Savinjske alpe (foto Jaka Prelog)

(tako majhen nahrbtnik kot denarnica) na hrbtu. »Pa kako si sploh prišel sem gor, to je ja skoraj nemogoče?«, sem ga vprašal. »Ne vem,« mi je odgovoril. »Aja, jaz sem Hans,« sem mu podal roko. »Jaz pa Jakob.« Njegova roka je bila tresoča in mrzla kot led. Iz helikopterja, ki je ves ta čas krožil po dolini, dobim sporočilo, naj pohitim zaradi goriva. Med navezavo ponesrečenega in pripravo sidrišča za spust, si nabit z adrenalinom in ves v potu mislim: pa kaj bi vi sploh radi v helikopterju, bolj hiter kot sem, sploh ne morem biti.

Jakob je bil začuda zelo miren in »ubogljiv«. Navezal sem ga, po vrvi spustil na gredino in potem se po vrvi spustil še sam. Med dvigovanjem po vitlu na helikopter se me je držal v zraku kot »cek«. V helikopterju sem začutil olajšanje, adrenalin je popuščal. Od mene se je kadilo »ko od koja«. S pilotom in mehanikom smo se z nasmeškom spogledali in med tem že pristajali v Robanovem kotu, kjer so nas čakala ponesrečenčeva žena in reševalci, ki so med tem prihitali na morebitno pomoč.

To, kar sem potem doživel, si bom pa zapomnil za vedno. Pričakoval sem, da bo žena »skočila v objem« rešenemu možu in da ga bo zelo vesela. Pa ni bilo tako! Nadrla ga je ko p... Nespodobno bi bilo napisat Jakobu izrečene besede. Mene, ki sem ji rešil moža še pogledala ni. »Ime mi je Jakob Aljaž,« mi je dejal ob slovesu. »Jakob Aljaž, ma ne se hecat,« sem mu nejeverno odgovoril. »V kratkem te bom poklical in se ti še enkrat zahvalil,« mi je dejal in odhitel za razjarjeno ženo.

Od vsega mi je potem najbolj »pasu pir« in razgovor s prijatelji reševalci pri Govcu!

Pa mimogrede, Jakob Aljaž me ni nikoli poklical.

MAROKO

Brane Povše

Že pred časom je padla ideja, da se člani GRS postaje Celje ob osemdeset letnici odpravimo skupaj nekam na odpravo ali kaj podobnega. Ker pa v današnjih časih ni na pretek ne časa in ne denarja, je na koncu obveljala ideja o obisku Maroka.

Tako nas je osem članov postaje pred v začetku oktobra odpotovalo najprej proti Bologni, od tam pa z letalom v Markeš v Maroku. Ker pa seveda nismo od muh, smo se še isti dan odpeljali do vasice Imlil ter se povzpeli še do kočice na višini 3207 metrov, kjer smo prenočili. Za večerjo je bil seveda tadžin. To je maroška narodna jed. Skuhana je v glinasti posodi z visokim pokrovom, vsebina pa je po želji. Ponavadi je malo mesa z veliko krompirja, korenja in ostale zelenjave ter seveda veliko začimb. Vse skupaj pa je kar okusno. Naslednje jutro smo odšli še tisoč metrov više na vrh Visokega Atlasa Jbel Toubkal. Žal zaradi oblačnega vremena nismo imeli pravega razgleda. Pokrajina pa nas je vseeno na vsakem koraku presenečala s svojo drugačnostjo. Z vrha smo se vrnili po isti poti mimo kočice nazaj do vasi, kjer nas je naslednje jutro čakal kombi, ki nas je odpeljal v Marakeš.

Skupinska z vrha

Mesto ima skoraj milijon prebivalcev in je za naše razmere ogromno. Vse skupaj pa zares oživi šele zvečer, ko je na glavnem trgu, velikem skoraj kvadratni kilometer nepopisna gneča. Vsepovsod kaj prodajajo, ponujajo vse mogoče jedilnice in pijače, na ogromnem bazarju v bližini pa je mogoče dobiti prav vse. Šele proti jutru se vse skupaj umiri.

Mi smo že naslednje jutro krenili proti jugovzhodu do našega naslednjega cilja, to je kanjon Todra, kjer se bomo podali v stene in preizkusili, če je njihov apnenec res tako čvrst. Na cilj smo prispeli šele naslednji dan, saj v Maroku ni avtocest, do našega cilja pa je bilo več kot sedemsto kilometrov. Po sredini kanjona vodi cesta, zraven še teče rečica, na vsaki strani pa se dvigajo več kot dvesto metrov visoke stene. Skala pa je svetlo rjave barve. Takoj smo se vsi zagnali v stene in bili navdušeni nad lepoto in izpostavljenostjo. V na videz popolnoma gladki skali najdeš oprimek ravno tam, kjer ga potrebuješ.

Do poznega popoldneva smo za silo potešili slo po plezanju. Pred večerjo, to je tadžinom, smo navezali še stik z domačini in lokalnimi plezalci. Naslednje jutro pa seveda spet v stene do poldneva, nato pa spet v kombi in še par ur do Sahare, ki si jo seveda moraš ogledati, ko si že enkrat v Maroku. V puščavi smo zajahali vsak svojo kamelo, vodič pa nas je vodil po brezkončnih sipinah do tabora sredi puščave, kjer smo prenočili v tradicionalnih šotorih, nekateri pa kar na prostem. O tem, kaj je bilo za večerjo pa nebi posebej govoril.

Budnica naslednje jutro je bila še v trdi temi, to pa zato, da smo sončni vzhod pričakali na peščeni vzpetini sredi morja peska. Ker smo bili že stari mački, nam tokrat jahanje kamel ni delalo preglavic. Ni pa se nam uklonila narava, saj nam je tik pred sončnim vzhodom poslala ogromen oblak, ki je prekril nebo na vzhodu. Vseeno pa je bilo nepozabno.

Na izhodišču nas je že čakal naš neutrudni šofer in nas po celodnevni vožnji utrujene pripeljal nazaj v Marakeš. Sledilo je še nakupovanje spominkov, zgodaj zjutraj pa na letalo in nazaj proti domu.

Pokrajina v Maroku je kljub temu, da ni prav veliko zelenja, lepa in zanimiva. Ljudje pa so zelo prijazni in odprti, čeprav so v veliki večini muslimani. Vsi smo bili nad Marokom navdušeni, sam pa vem, da se bom sem še vrnil.

KRIŽEVNIK

Jaka

*Nekje je gora,
ki te vsrka
v svoje drobovje,
te uspava
s šumenjem svoje veličine
in te vzljubi
s kamnitim srcem.*

*Skrita za obzorjem,
kot pohleven rob,
onstran obzorja
omahne v globino
v monoliten obelisk stene,
razuzdane previse
in sončne police.*

*Na svojih grebenih
lomi viharje
in jih preko polic in gredin,
grap in počí,
spušča v lase borovcev,
ki razkuštrani visijo
na previsnih vesinah.*

*S svojo trdo dušo
in golimi rebri
hrani macesne,
ki se krivijo v agoniji
življenja in preživetja,
dokler olesenele kosti
ne končajo na melišču.*

*Nekje je gora,
kjer se čuje vrisk,
kot utrip srca,
osvoboditev duše,
odsev ljubezni,
roka prijatelja
in poljub slovesa.*

SPOROČILO GOZDA

Stanka

*O tihotni gozd!
Tvoj molk je zgovornejši
od vseh neštetih besed,
ki pršijo iz ust natrpanih možganov.*

*Uživaš radosti življenja,
ki se pretaka skozi tvoja drevesa
in druga bitja,
ki v tebi žive.*

*Ne sprašuješ:
od kod, zakaj in kako.
Ne razmišljaš o dobrem in zlu.
Preprosto si.*

*Sprejemaš in daješ,
prepuščaš se
nebu in zemlji,
soncu in vetru,
gromu in miru.
Si življenje samo!
Kaj mi naročaš?
BODI!*

Članstvo postaje GRS Celje

LEGENDE SO MED NAMI

Marko Gabrovšek

Jože Četina

Starosta naše postaje, 57 let aktiven reševalec, velik ljubitelj gora in ugleden zdravnik, avtor mnogih strokovnih člankov s področja medicine in reševanja v gorah, predstojnik oddelka v celjski bolnišnici, deloval tudi v tujini. S svojim aktivnim sodelovanjem v IKARJ-u ima velike zasluge za prenos strokovnega znanja reševalcev v medicinski prvi pomoči doma, v Sloveniji, širom bivše Jugoslavije in tudi v tujini. Vedno je znal vzpodbujati pridobivanje znanja, sodeloval na vseh tečajih in vajah in tudi skrbel za našo zdravstveno kondicijo. Bil je več let gospodar koč na Korošici. Še danes se pri svojih 84 letih, aktivno udeležuje naših rednih srečanj in z bogatimi življenjskimi izkušnjami bogati nas in naše delo.

Za svoje bogato delo je prejel številna občinska, republiška in državna priznanja in odlikovanja. Vzgojil je sina, zdravnika, ki je tudi danes aktiven član naše reševalne postaje in nadaljuje očetovo delo.

Gabrijel Prezelj – Elč

Aktiven član naše postaje že 52 let, pridružil se je kot alpinist in smučar. Ugleden planinski delavec, še danes, pri svojih 77 letih sodeluje pri vzgoji mladih planincev in alpinistov, priča mnogih dogodkov in doživetij iz preteklosti, prejemnik najvišjih planinskih in državnih odlikovanj.

Lojze Golob

Legenda med alpinisti, himalajec, andist. Postal je prvi izsolani inštruktor v naši postaji in bil dober vzgojitelj mladih reševalcev. Kot začetnik je pod varstvom starejših alpinistov, Cirila Debeljaka in Dušana Gradišnika v navezi z Ivom Reyo in Dušanom Kukovcem, opravil mnogo plezalnih vzponov v klasičnih smereh v naših in tujih gorah, nekaj med njimi tudi prvenstvenih. Rojen v Celju, službena pot ga je zanesla v Ljubljano, je postal »Solčavan« in tako ohranil stik z domačimi gorami in reševalci. Za njim je 50 let sodelovanja pri reševanju v gorah.

Dušan Kukovec

Alpinist in smučar, prvi slovenski zmagovalec Eigerja. Za njim je mnogo uspešnih vzponov v domačih in tujih gorah, bil je dober vzgojitelj mladih alpinistov in planincev. Njegovo dobo je zaznamoval predvsem začetek, ko sta mu bila soplezalca Ivo Reya in Lojze Golob. Bil je udeleženec helikopterskega tečaja v Avstriji, enega prvih, kjer so naši reševalci spoznali njegovo uporabo v gorah. Njegova »ljubezen« pa je bil in bo ostal Križevnik, gora in stena v Robanovem kotu.

Marjan Pusovnik

Reševalcem se je pridružil kot mlad alpinist in odličen smučar in tako pomagal pri vzgoji mladih. Udeleževal se je smučarskih tekmovanj in osvajal odličja za našo postajo.

Naj omenimo še nekatere, ki so bili nekaj let prisotni v postaji in med nami pustili svoj pečat:

Ivan Marolt

je bil udeleženec enega prvih povojnih tečajev, leta 1947 na Kamniškem sedlu. Poklicna pot je Ivana zanesla drugam. Danes živi v Mozirju, reševalno delo pa nadaljuje njegov nečak Janez Marolt.

Janez Golob

je bil perspektiven alpinist in reševalec, a je odšel v Ljubljano, kjer se je priključil tamkajšnjim kolegom.

Avgust Jagrič – Pic

Je bil 1964 leta udeleženec zveznega - jugoslovanskega zimskega tečaja na Treskavici.

Stane Plauštajner

Aktiven kot mladinski vodnik, načelnik mladinskega in alpinističnega odseka, alpinist in smučar. Dober vzgojitelj mladih reševalcev, znal je poskrbeti je za družabno življenje v postaji.

Kar dolgo obdobje so opravljali poslanstvo reševalca in vzgojitelja v naši postaji inštruktorji

Silvester Jošt – Silvo, Marjan Prelog – Jaka in Dušan Glažar – Duli.

Vsi so bili uspešni alpinisti, smučarji in udeleženci odprav v tuja gorstva ter inštruktorji GRS. V zadnjih štiridesetih letih so bili redno v naših gorah in sodelovali pri večini opravljenih reševalnih akcij. Čeprav so prav ob jubileju naše postaje prepustili delo mlajšim, še vedno aktivno sodelujejo in skrbijo za mladi rod.

Tu so še:

Marjeta Brežnik – Dejzi

Je sicer mlajša med nami. Pridružila se nam je kot odlična alpinistka in požrtvovalna sodelavka pri reševanjih. S svojo odločnostjo in vztrajnostjo je postala nepogrešljiva pri našem delu. Uspešno je opravila usposabljanje in leta 2010 postala **prva ženska - inštruktorica gorskega reševanja v Sloveniji.**

Ivo Kotnik - Ivč je poleg mnogih drugih vrhov, osvojil Makalu. **Aco Pepevnik** in **Viktor Mlinar - Viki** pa sta stala na strehi sveta, na vrhu Mount Everesta.

Zelo uspešna pri delu in reševanju s helikopterjem sta bila vrsto let zdravnik - reševalec letalec **Samo Fokter** in letalec - reševalec **Ivo Avberšek – Hans**. Aktivna sta še danes, njuno delo v letalski ekipi NMP pa je cenjeno širom Slovenije, in seveda še posebej, v naši postaji.

Svoje so prispevali k celovitosti delovanja postaje, vodniki lavinskih psov **Iztok Zagožen, Rafko Vodišek – Rafč, Iztok Ivakič – Foto in Matej Špeh**, ki so bili udeleženci več odprav v tujino, dosegli visoke cilje v domačih in tujih gorah in se izkazali kot vztrajni alpinisti, gorniki, smučarji in reševalci pri nas. Danes nadaljujejo delo pri vzgoji lavinskih psov in prenašajo znanje o reševanju izpod snežnih plazov na mlajše člane.

SEZNAM ČLANOV POSTAJE OD 1931 - 2011**Tabela 1: načelniki postaje:**

ZAP. ŠT.	PRIIMEK	IME	ROJEN	NAČELNIK		UMRL
				OD	DO	
1	Kopinšek	Andrino	1900	1931	1945	1986
2	Lavrenčič	Boris		1945	1946	
3	Dobrotinšek	Tone	1909	1946	1947	1976
4	Orel	Tine	1913	1948	1948	1985
5	Kokošinek	Stanko	1923	1949	1951	1955
6	Perc	Franc	1929	1951	1954	2010
7	Veninšek	Stane	1929	1954	1987	1991
8	Kopušar	Danijel	1943	1988	1998	2008
9	Šrot	Bojan	1960	1998	2002	
10	Zaluberšek	Matej	1971	2002	2010	
11	Povše	Brane	1956	2010	***	

Tabela 2: člani od 1931 do 2011 - 80 let postaje

ZAP. ŠT.	PRIIMEK	IME	ROJEN	PRIPRAVNIK	ČLAN		UMRL
					OD	DO	
1	Ajnik	Luka	4. 12. 1982	2010		*	
2	Avberšek	Ivo-Hans	25. 11. 1954	1978	1980	***	
3	Brežnik	Marjeta-Dejzi	19. 5. 1969	2002	2005	***	
4	Cerjak	Silvo	1954	1981	1987	1988	1988
5	Cestar	Zdravko	1954	1981	1983	1984	
6	Cigala	Anton	-	1931	1931	-	
7	Cigljar	Zdenko	13. 8. 1957	1989	1991	1995	
8	Cokan	Ludvik	-	1931	1931	-	
9	Čanžek	Franc-Čajz	28. 7. 1947	1973	1987	2005	2005

ZAP. ŠT.	PRIIMEK	IME	ROJEN	PRIPRAVNIK	ČLAN		UMRL
					OD	DO	
10	Četina	Jože	20. 10. 1927	1953	1954	1994 *****	
11	Četina	Dimitrij	24. 12. 1964	1993	1993	***	
12	Črepinšek	Janez-Džon	22. 6. 1954	1973	1976	2011 *****	
13	Debeljak	Ciril-Cic	23. 1. 1930	1947	1950	1982	1982
14	Dečman	Rok	2. 4. 1978	2003	2008	***	
15	Dešman	Miha	6. 8. 1929	1954	1954	-	-
16	Diehl	Vladimir	-	1931	1931	-	-
17	Diehl	Branko	1905	1931	1931	1945	1950
18	Dobrotinšek	Tone	1909	1945	1945	1976	1976
19	Dušič	Matjaž	12. 8. 1985	2010		*	
20	Dvoršek	Dušan-Švicer	14. 4. 1946	1969	1972	2007	2007
21	Felicijan	Polde	22. 12. 1963	1989	1991	1995	
22	Flajšman	Marjan	3. 1. 1957	1989	1992	1997	
23	Fokter	K. Samo	10. 8. 1960	1987	1991	***	
24	Gabrovšek	Marko	30. 3. 1948	1973	1976	2011 *****	
25	Gersak	Karel-Giš	5. 11. 1947	1973	1976	2011 *****	
26	Glažar	Dušan-Duli	11. 2. 1951	1969	1972	2011 *****	
27	Golob	Lojze	21. 6. 1939	1959	1962	1971 v LJ	
28	Golob	Janez	10. 7. 1940	1962	1968	1971 v LJ	
29	Gračner	Jernej	2. 6. 1976	1998	2000	***	
30	Gradišnik	Dušan	1919	1938	1938	1990	1990
31	Herček	Hubert	17. 2. 1942	1964	1964	1987	1987
32	Herle	Franc	3. 6. 1917	1931	1931	1944	1944
33	Herle	Fortunat	1878	1931	1931	1958	1958
34	Herle	Jože	20. 11. 1914	1938	1938	2002	2002
35	Hrašovec	Bogomil	22. 12. 1927	1960	1960	1980 *****	

ZAP. ŠT.	PRIIMEK	IME	ROJEN	PRIPRAVNIK	ČLAN		UMRL
					OD	DO	
36	Hudnik	Stane	1906	1930	1930	1988	1988
37	Ivakič	Iztok-Foto	18. 5. 1960	1991	1996	***	
38	Jagrič	Avgust-Pic	21. 9. 1934	1964	1964	1973	
39	Jamnikar	Sergej	29. 6. 1978	2010		*	
40	Jeromel	Peter	7. 8. 1979	2010		*	
41	Jež	Peter	26. 6. 1928	1953	1954	2010	2010
42	Jošt	Silvester-Silvo	29. 12. 1946	1967	1972	***	
43	Jošt	Matija-Matic	22. 2. 1971	1991	1994	***	
44	Justin	Grega	16. 11. 1967	1989	1991	***	
45	Kladnik	Viktor	-	1931	1931	-	-
46	Knez	Gašper	10. 10. 1975	1996	1999	***	
47	Kokošinek	Stanko	1923	1951	1951	1955	1955
48	Kopinšek	Andrino	1900	1931	1931	1986	1986
49	Kopušar	Danijel-Dani	21. 8. 1943	1967	1972	2008	2008
50	Kotnik	Ivo-Ivč	1. 7. 1951	1976	1980	***	
51	Kovač	Aleš	1973	2000	2005	***	
52	Krebs	Gerard	8. 10. 1977	2009	2011	***	
53	Kukovec	Dušan	1928	1964	1968	2002 *****	
54	Lavrenčič	Boris	-	1931	1931	1945	-
55	Lenar	Avgust-Gusti	23. 9. 1953	1976	1980	1995	
56	Lihteneker	Marko	21. 9. 1959	1981	1985	2005	2005
57	Maher	Damjan	4. 11. 1976	2010		*	
58	Marinšek	Gregor	10. 3. 1975	2010		*	
59	Marolt	Janez	1973	2000	2005	***	
60	Mlinar	Viktor	28. 9. 1966	1996	1998	***	
61	Novak	Janez	-	1968	1968	1973	
62	Ocvirk	Stane	8. 9. 1932	1954	1954	-	-

ZAP. ŠT.	PRIIMEK	IME	ROJEN	PRIPRAVNIK	ČLAN		UMRL
					OD	DO	
63	Ocvirk	Sašo	7. 4. 1985	2010		*	
64	Orel	Tine	9. 2. 1913	1949	1953	1985	1985
65	Ošep	Jože	5. 7. 1954	1984	1987	1995	
66	Ošep	Stane	25. 10. 1955	1991	-	1994	
67	Pepevnik	Aco	28. 5. 1959	1981	1987	***	
68	Perc	Franc	24. 4. 1929	1945	1946	2010	2010
69	Petek	Ludvik-Luka	5. 9. 1959	1984	1987	1995	
70	Pintarič	Karli	1975	2005	2010	***	
71	Plausteiner	Stane	1945	1970	1971	1990 *****	
72	Plesnik	Miha	1894	1931	1931	1944	1944
73	Podgoršek	Marko	1976	2003	2008	***	
74	Poteko	Sandi	12. 3. 1961	1995	1998	***	
75	Povše	Brane	21. 10. 1956	1981	1985	***	
76	Prelog	Marjan-Jaka	20. 3. 1947	1969	1972	2011 *****	
77	Preložnik	Rok	26. 4. 1965	1988	1990	1993	
78	Preložnik	Vid	25. 11. 1962	1988	1990	1993	
79	Prezelj	Gabrijel-Elč	12. 8. 1934	1957	1959	1985*****	
80	Pritržnik	Robi	25. 10. 1975	1999	2010	***	
81	Prodnik	Franc	22. 11. 1922	1931	1954	-	
82	Pusovnik	Marjan-Pujs	26. 11. 1936	1968	1976	2011 *****	
83	Retko	Anton	1949	1979	1985	1993	
84	Reya	Ivo	1932	1957	1959	1960	1960
85	Roban	Franc-Vršnik	17. 11. 1919	1931	1931	1986	1986
86	Robnik	Jaka	1896	1931	1931	-	
87	Rošč	Jaka	14. 7. 1929	1954	1954	-	
88	Sem	Metod	1973	2000	2005	***	
89	Stoklas	Ernest	22. 9. 1922	1957	1958	1999	1999

ZAP. ŠT.	PRIIMEK	IME	ROJEN	PRIPRAVNIK	ČLAN		UMRL
					OD	DO	
90	Svet	Vili	24. 1. 1931	1954	1955	2008	2008
91	Šalamon	Janko-Šalca	24. 9. 1921	1960	1961	2004	2004
92	Špeh	Matej	17. 5. 1972	1997	2000	***	
93	Šrot	Bojan	9. 2. 1960	1981	1985	2002 *****	
94	Toplišek	Jože	10. 2. 1929	1964	1968	1970	
95	Tratnik	Marjan	18. 1. 1927	1960	1962	1970	
96	Veninšek	Stane	31. 3. 1929	1951	1954	1991	1991
97	Verdnik	Leon	29. 10. 1961	1993	1996	***	
98	dr. Vilč	Janez	12. 10. 1941	1972	1977	1993 *****	
99	Vodišek	Rafko-Rafč	14. 11. 1953	1981	1987	***	
100	Vovk	Tone	24. 11. 1948	1973	1876	2011 *****	
101	Vršnik	Gustl	-	1931	1931	1945	1945
102	Vršnik	Lovro	20. 10. 1988	2010		*	
103	Zagožen	Iztok	6. 8. 1947	1969	1971	1976 *****	
104	Zaluberšek	Matej	9. 12. 1971	1991	1994	***	
105	Zaveršnik	Herbert	16. 2. 1918	1955	1958	1999	1999
106	Žunter	Tone	6. 3. 1949	1974	1980	1994	

Reševalci imajo v letu 2011 status: pripravniki *,
aktivni člani ***,
častni člani *****

Vodstvo postaje v letu 2011:

Brane Povše - načelnik
Metod Sem - tajnik
Marko Gabrovšek - blagajnik
Rok Dečman - gospodar
Sandi Poteko - vodja zdravnikov
Aleš Kovač - vodja inštruktorjev
Matej Špeh - vodja lavincev
Leon Verdnik - vodja vezistov

ZDRAVNIKI POSTAJE GRS CELJE

Prim. **Jože Četina**, dr. med., spec. anesteziolog,
zdravnik gorski reševalec, GRZS - postaja GRS Celje, upokojen

Doc. dr. **Samo K. Fokter**, dr. med., specialist ortoped,
Oddelek za ortopedijo in športne poškodbe, Splošna in učna bolnišnica Celje;
zdravnik gorski reševalec - letalec, GRZS - postaja GRS Celje

Sandi Poteko, dr. med., spec. urolog,
Oddelek za urologijo, Splošna in učna bolnišnica Celje;
zdravnik gorski reševalec, GRZS - postaja GRS Celje

Dimitrij Četina, dr. med., spec. travmatolog,
Oddelek za travmatologijo, Splošna in učna bolnišnica Celje;
zdravnik gorski reševalec, GRZS - postaja GRS Celje

Ostali zdravniki gorski reševalci - sodelavci postaje GRS Celje:
Prof. dr. **Herbert Zaveršnik**, dr. med., univerzitetni profesor, umrl.
Bogomil Hrašovec, dr. med., upokojen
Novak Janez, dr. med., upokojen
Vilč Janez, dr. med., upokojen
Žunter Tone, dr. med., upokojen
Smonkar Tomaž, dr. med.

SLOVO

Jaka

*Ko bom odhajal,
bi rad odšel
iz mojega sveta:
valovanja morja,
bučanja gora,
ljubezni srca.*

*Ob zadnji svetlobi,
preden omahnem v temo,
bi rad ozrl
brezkončnost morja,
veličastnost gora
in toplino srca.*

*Ko me ne bo,
bi rad ostal
v peni morja,
v meglicah gora,
v spominu srca
in
v tebi, tebi in tebi.*

NEKROLOGI

Marko Gabrovšek s sodelavci

Fran Kocbek (1863 -1930)

Rojen je bil 1863 v Ločkem vrhu pri Gornji Radgoni. Po službeni dolžnosti je prišel za učitelja v Žalec, Rečico ob Savinji in v Gornji Grad, kjer je leta 1930 tudi umrl. Vzljubil je gore, postal prvi predsednik Savinjske podružnice SPD in neumoren planinski delavec. Kot reden obiskovalec gora je organiziral in pomagal pri reševalnih akcijah že pred ustanovitvijo »rešilnega odseka«.

Pritegnil je gorske vodnike iz Luč, Solčave in Logarske doline, ki so po opravljenem tečaju in izpitu iz PP postali »izprašani reševalci«. Člani »rešilnega odseka« pri Savinjski podružnici v SPD v Celju so bili od leta 1931, vsi pa so reševali že pred ustanovitvijo le-tega.

To so bili:

Jaka Robnik - Jakov (1896 – 1965), Viktor Kladnik, Gustl Vršnik (... - 1945), Anton Cigala, Miha Plesnik (1894 – 1944), Franc Prodnik (1922 – ...), Jakob Rosc (1929 - .....), Miha Dešman (1929 - ...) in

Franc Herle (1917 – 1944)

Bil je ugleden alpinist in smučar, vsestransko, tudi glasbeno, izobražen. V zgodovino alpinizma se je zapisal s smerjo v severni steni Ojstrice. Z Gustijem Vršnikom sta jo dokončala v medvojnem obdobju, ko sta navrtala - prvič v zgodovini alpinizma na naših tleh, in opremila s klini znamenito prečnico, ki je bila ključno mesto za prehod preko stene. Danes jo poznamo kot Herletovo smer. Padel je kot partizan na Koroškem.

Fortunat Herle (1878 – 1958)

Gorski vodnik iz Logarske doline, oskrbnik Frischaufovega doma na Okrešlju in Piskernikovega zavetišča v Logarski dolini.

Franc Roban (1910 – 1986)

Rojen je bil na Koroškem kot Franc Vršnik, kasneje se je priženil v Robanov kot in prevzel domače ime.

Joža Roban

Pastir in kmetovalec je bil neumoren sodelavec reševalcev, bogat z nasveti, saj je predele in razmere v svojih gorah poznal do poslednjega kotička. Prijazen do obiskovalcev, dober gostitelj, ljudski pesnik in igralec na citre, nepogrešljiv planincem.

Zaradi razvoja alpinizma pa je Kopinšek vključil tudi mlade alpiniste, ki so z novo plezalno tehniko osvajali naše stene in se pri reševanju izkazali ter uspešno premagovali težave.

Branko Diehl (1905 – 1950)

Alpinist, obsojen 1948 v dachauskih procesih in ustreljen 1950 v Kočevskem Rogu.

Boris Lavrenčič

Smučar in alpinist, prvi vodja mladinskega odseka pri celjskem društvu, ustanovljenega 1937, reševalec v predvojnem moštvu. Načelnik naše postaje je bil v letu 1945, ko je pričel z obnovo in organizacijo reševanja v povojnem obdobju. Že naslednje leto ga je nasledil

Tone Dobrotinšek (1909 – 1976)

Alpinist, gorski reševalec, načelnik v letih 1946 – 1947. Bil je vsestranski planinski delavec, pa tudi »soavtor« znanitega »letečega kozolca«, predelanega tovornjaka, s katerim so celjskim planincem olajšali dostop do gora, uporabljali pa so ga tudi reševalci.

Stanko Kokošinek (1923 – 1955)

Alpinist in gorski reševalec. Načelnik alpinističnega odseka v letu 1947, načelnik postaje GRS leta 1951. Doživel je nesrečo v severni triglavski steni, si opomogel in ponovno zahajal v gore. Na zadnji turi s Cirilom Debeljakom, se je pri vračanju s Korošice smrtno ponesrečil v Robanovem kotu, kjer je zdrsnil s poledenele poti.

Dr. Milko Hrašovec (1914 – 1975)

Bil je odbornik v osrednjem odboru pri SPD, aktiven obiskovalec gora, aktiven v gospodarskem svetu, organizator in soustanovitelj reševalne službe pri osrednjem odboru SPD v Ljubljani.

Tine Orel (1913 – 1985)

Profesor, priljubljeni ravnatelj gimnazije v Celju, alpinist, gornik in gorski reševalec.

Rojen je bil v Trzinu, pogled na gore pred hišnim pragom pa ga zvalil nanje in postal je življenjsko povezan z njimi. Že leta 1932 je postal član SPD, 1938 dobil zaposlitev na gimnaziji v Celju, med vojno bil preganjan, po le-tej pa se je vrnil v Celje, kjer je leta 1946 prevzel ravnateljstvo gimnazije. Postal je tudi odbornik celjskega planinskega društva in 1946 tudi njegov predsednik. Kot aktiven član GRS je sodeloval v reševalnih akcijah in bil v najbolj kritičnem obdobju organiziranja reševalnega dela načelnik celjske postaje v letih 1948 - 1950 in 1951 - 1953. Bil je odličen organizator, skrbel za obnovo krajev v Zgornji Savinjski dolini in bil dejaven na turističnem področju. V Celju je deloval do leta 1963, ko je odšel v Ljubljano za urednika Turističnega vestnika in svetovalca za slovenski jezik na Zavod za prosvetno pedagoško službo. Postal je strokovni svetovalec na Visoki šoli za telesno kulturo-predmet »planinstvo«. Kot publicist je še po upokojitvi urejal PV vse do leta 1979, celih 30 let...

Andrej Kopinšek - Andrino (1900 - 1986)

Ustanovitelj in prvi načelnik rešilnega odseka Savinjske podružnice SPD v Celju od leta 1931 - 1945. Bil je vsestranski: alpinist, gorski reševalec, smučar, gorski in turistični vodnik. Rojen v Trentu na Južnem Tirolskem, se je po prihodu v Celje aktivno vključil v delo planinskega in smučarskega društva. Poznavalec domačih in tujih gora, uspešen organizator in vodja mnogih alpinističnih in smučarskih odprav v Dolomite, Centralne Alpe, Visoke Ture, Pireneje. Bil je organizator prvega smučarskega tekmovanja v Jugoslaviji na Celjski koči. Kot odličen strokovnjak je usposobil mlade alpiniste in gorske vodnike iz Zgornje Savinjske in Logarske doline za reševalno delo. Poleg mnogih alpinističnih prvenstvenih vzponov je trasiral zavarovano plezalno pot po severnem grebenu Ojstrice. Še danes sodi med najdrznejše speljane in najbolj razgledne v naših gorah. Odprta je bila 1.9.1940 kot Kopinškova pot.

Stanko Hudnik (1906 - 1988)

Gornik, alpinist, gorski vodnik, turni smučar, reševalec in inštruktor GRS. Poznavalec vseh pomembnejših smeri v Julijskih in Savinjskih Alpah, pa tudi v zamejstvu. Bil je vodnik tujih alpinistov v stenah naših gora, njegova klientka je bila tudi znana miss Copelandova. Že 1932 je kot član osrednjega odbora SPD prevzel funkcijo načelnika GRS in jo opravljal tri leta. Ustanovil je več »rešilnih odsekov« kot so takrat imenovali današnje postaje GRS in aktivno sodeloval pri reševanjih v skoraj vseh predvojnih nesrečah alpinistov in gornikov v Julijskih in Savinjskih Alpah. Bil je gospodar Vodnikove koče in Kredarice, preživel je Dachau. Po vojni ga je službena pot zanesla v Celje, kjer se je vključil v delovanje Planinskega društva, delal kot gospodar in zavzeto pomagal pri obnavljanju planinskih postojank. Leta 1979 je prejel častni znak GRS.

Dušan Gradišnik (1919 - 1990)

Reševalec v prvem moštvu po ustanovitvi rešilnega odseka 1931, inštruktor GRS, alpinist, smučar, obiskovalec in poznavalec gora v Centralnih Alpah. Dolgoletni predsednik PD Celje. Leta 1963 je prevzel vodenje PD od Tineta Orla in ga 1988 predal novemu predsedniku, Adiju Vrečarju. Gonilna sila planinskega življenja in zaslužen za razvoj in dvig alpinizma v Celju. Prejemnik številnih planinskih in državnih odlikovanj.

Ivo Reya (1932 - 1960)

Bil je alpinist, smučar, gorski reševalec in prvak v borilnih športih. Kot strokovnjak je načrtoval in izvedel visokopetostno električno povezavo iz Luč preko Igle do Solčave in Logarske doline. Bil je poznavalec razmer v gorah in je raziskoval sneg in vplive plazov. Umrli je 29.11.1960 v snežnem plazju na južnem pobočju Ojstrice, na poti pod Škarjami.

Ciril Debeljak (1930 - 1982)

Alpinist, smučar, gorski reševalec. Preplezal mnogo vidnih smeri v domačih in tujih gorah, rešil za mnoge nerešljive izzive domačih sten, bil načelnik alpinističnega odseka pri Planinskem društvu v Celju in vzgojitelj mladih alpinistov. Udeleženec prve himalajske odprave. Inštruktor GRS od 1970, ko je opravil tečaj in izpit na Zelenici.

Hubert Herček (1942 – 1987)

Alpinist, smučar, gorski reševalec. Instruktor GRS od 1970, Zelenica.

Silvo Cerjak (1954 – 1988)

Alpinist in gorski reševalec doma iz Velenja. Neizmerno je ljubil gore, bil vnet plezalec, iskal je lepoto domačih in tujih gorah in življenje v daljni tujini, osrčju Afrike. Umrli je na Kilimandžaru.

Stane Veninšek (1929 – 1991)

Alpinist in gorski reševalec. Član postaje Celje od leta 1952 - 1991. Kot aktiven gornik in alpinist je preplezal mnogo spoštovanja vrednih smeri v domačih in tujih gorah in postal gorski reševalec že leta 1952. Leta 1954 je prevzel vodenje postaje GRS Celje, ki se je v povojnih letih borila s kadrovske in organizacijskimi težavami. Izkazal se je ko odlični organizator reševalnega dela. Zastavil je intenzivno obnovo članstva postaje, izobraževanja reševalcev, pristopa k reševalnim akcijam z zdravniško podporo in osvajanju uporabe novih tehničnih sredstev. Znal je privabiti v reševalne vrste zagnane alpiniste, odlične zdravnike in domačine izpod gora, torej vse, ki so bili kakorkoli sposobni in pripravljeni pomagati. Pomembno je deloval tudi v komisiji za opremo GRS pri PZS. Zaposlitev in znanje sta mu omogočala, da je poskrbel za izdelavo reševalne opreme, ki je bila v času strogo varovanih meja in pomanjkanja denarja sicer nedosegljiva. Gojil je stike s sosednjimi postajami doma in v zamejstvu. Deloval je na področju organiziranosti in financiranja slovenske GRS. Bil je tudi dolgoletni gospodar pri PD Celje, kjer je skrbel za obnovo Okrešlja, Korošice, Doma planincev v Logarski dolini, izgradnjo in obnovo prvega zavetišča GRS na Okrešlju, Orlovega gnezda, obnovo našega sedanjega zavetišča na Okrešlju in izgradnjo kočice GRS na Golteh, ki sedaj nosi njegovo ime. Umrli je na Havdejevem nad Robanovim kotom, pred gorami, ki jih je tako neizmerno ljubil.

Prof. dr. Herbert Zaveršnik - Hari (1918 – 1998)

Rojen v Gradcu, srednješolska leta je preživel v Mariboru in Ljubljani. Imel je izredno veselje do glasbe, a se je odločil za študij medicine, ki ga je dokončal v Beogradu. Prvo zaposlitev je imel v mariborski bolnišnici, moral pa je pobegniti pred okupatorjem na Pohorje, kjer se je pridružil borcem XIV. divizije. Postal je odgovorni za vse partizanske bolnišnice na Štajerskem. Po osvoboditvi je sodeloval z angleško saniteto v Celovcu, nato pa bil preganjan vse do 1949, ko je bil pomiloščen, a s pečatom politično nezanesljivega izobraženca. Zaposlil se je v celjski bolnišnici in po opravljeni specializaciji v Londonu ustanovil prvi gastroenterološki oddelek v Sloveniji. Postal je primarij, doktor znanosti, docent in redni profesor interne medicine v Ljubljani. Ob tem pa je že od šolskih let ljubil tudi gore, kar ga je 1960 pripeljalo v vrste gorskih reševalcev celjske postaje. Bil je tovariš na naših pohodih, reševalnih akcijah, izpitih iz prve pomoči. Kot izreden predavatelj je znal pritegniti pozornost tečajnikov. Poskrbel je za družabno življenje po napornih dnevih, ko smo zaključevali našo dejavnost v gorah. Kot dober prijatelj, neumoren pevec in duhoviti sogovornik nam bo ostal v trajnem spominu. In vedno nam bo odmevala pesem »Rad bi imel tvoj foto...«, ki jo je znal izvesti na njemu originalen način. Prejemnik Častnega znaka GRS, Zlatega znaka PZJ.

Ernest Stoklas (1922 – 1999)

Smučarski vaditelj, planinski vodnik, aktiven in neumoren delavec v vodstvu naše postaje, dolgoletni gospodar,

posebno skrb je posvečal takratnim vozilom, ki smo jih uporabljali pri prevozih na akcije, vaje in tečaje. Prejemnik Zlatega častnega znaka PZS, Reda zaslug za narod s srebrno zvezdo in drugih odlikovanj.

Jože Herle (1914 - 2002)

Neumoren delavec v naši postaji. Kot lovski čuvaj in odličen poznavalec terena, razmer v gorah ter domačih prebivalcev, je nesebično pomagal pri organizaciji in izvedbi mnogih reševalnih akcij.

Jernej Sinkovič (1976 - 2001)

Alpinist, smučar, poznavalec Centralnih Alp, udeleženec odprave na Anapurno III, načelnik alpinističnega odseka pri PD Celje - matica, obetajoč pripravnik naše postaje. Kot aktiven alpinist je skrbel za vzgojo mladih. Življenje je izgubil ob skalnem podoru v Grapi med Babo in Ledinskim vrhom 16. 6. 2001.

Janko Šalamun (1921 - 2004)

Vodnik lavinskega psa, aktiven delavec v vodstvu postaje, dolgoletni blagajnik. Kot zdravstveni tehnik je pomagal pri usposabljanju novih članov v prvi pomoči. Prejemnik zlatega častnega znaka PZS.

Marko Lihteneker (1959 - 2005)

Alpinist, smučar, vsestranski športnik, uspešen turnosmučarski tekmovalec. Izkazal se je kot inštruktor GRS, saj je v naši postaji prizadevno skrbel za uvajanje nove tehnike reševanja in vzgojo mladih reševalcev. Po množici uspešno preplezanih sten in osvojenih vrhov doma in po svetu je umrl na Mount Everestu. Njegovo telo je ostalo na pobočju gore po uspešno osvojenem vrhu, njegov duh pa bo večno živel med nami.

Franc Čanžek (1947 - 2005)

Uspešen alpinist, smučar in gorski reševalec. Poleg plezanja v domačih gorah se je udeleževal tudi v Himalaji in v Andih. Neumoren delavec pri vzdrževanju gorskih postojank in naših zavetišč. Doživel je snežni plaz pod Okrešljem in preživel plezalno nesrečo v domači steni Štajerske Rinke. Reševanje bi lahko služilo kot primer reševanja iz stene s sodelovanjem helikopterja in bilo uvrščeno v učbenik reševalcev. Ni pa preživel neusmiljene zahrbtni bolezn, ki je prekinila njegovo težko, a ustvarjalno življenjsko pot. Po njem je poimenovano naše zavetišče na Okrešlju.

Dušan Dvoršek (1946 - 2007)

Alpinist, smučar, gorski reševalec. Uspešno preplezal Walkerjev steber v Grandes-Jorasses v Centralnih Alpah.

Vili Svet (1931 - 2008)

Alpinist, prizadeven gorski reševalec v povojnem obdobju. Skupaj z ženo Elo, ki je bila med drugim tudi oskrbnica koč na Okrešlju in gostišča Rinka v Solčavi, sta skrbeli za gornike, jim svetovala in ob reševalnih akcijah nesebično pomagala ponesrečenim in reševalcem.

Danijel Kopusar (1943 – 2008)

Alpinist, smučar in gorski reševalec, poznavalec tujih gorstev. Načelnik postaje GRS Celje v letih 1988 - 1998. Deloval je tudi v Komisiji za GRS pri PZS in imel pomembno vlogo pri preoblikovanju postaj GRS in njihovem povezovanju v samostojno organizacijo, Gorsko reševalno zvezo Slovenije.

Franček Perc (1929 – 2010)

Alpinist, gorski reševalec, zaslužni planinski delavec, dolgoletni predsednik PD Aero, do konca življenja aktiven. Načelnik naše postaje od 1951 do 1954.

Peter Jež (1928 – 2010)

Dolgoletni planinski delavec, soustvarjalec gospodarskega in kulturnega življenja v Lučah. Soustanovitelj Gorniškega društva Savinjske doline in njegov predsednik. Gorski reševalec v težkem povojnem obdobju, zanimiv sogovornik in vir podajanja številnih dogodkov v svojem kraju.

Jerca Plesnik - Pozinek

V težkih povojnih časih, ko ni bilo komunikacij, je skrbela za obveščanje o gorskih nesrečah in bila v stiku s ponesrečenci vse do prihoda reševalcev. Pri njej so gorniki, alpinisti in reševalci vedno našli zatočišče, saj jih je prijazno sprejemala pod skromno streho in skrbela zanje ob odhajanju v gore in na akcije. Kmalu je dobila telefon, kasneje tudi radijsko zvezo. Vse to je pomenilo v takratnih časih neprecenljivo vrednost, saj so bile reševalne akcije izpeljane hitreje in zanesljiveje, to pa je za ponesrečence bil vedno pomemben faktor. Bila nam je kot mati.

PLAZ

Jaka

*V modrino neba
omahne odkrušen serak;
v eksploziji svobode
šine snežni piš
preko gredin in polic,
kot kiklop tolče ob pragove
in kot nevestin šal omahne
v globino.
Kavke prestrašene zafrfotajo.
Stožec snega se večja.*

SLEDI

Jaka

*Sneg pada name,
ko puščam
za sabo sledi
v puščobo dneva.*

*Z vsakim korakom
ostaja del mene
v samoti brezpotij.*

*V zavetju smrek,
ki se slutijo
skozi meglo,
čutim dah hladu
in sem srečen,
ker sem sam,
v objemu
mojega sveta.*

*Tišina mi kaže pot,
piš vetra me žene
po najini
poti spominov,
po najinih
sledih preteklosti.*

*Pred mano
ni zatona sonca
in bahavega
poigravanja gora
v umiranju dneva,
ki sva ga doživela
na zadnjem grebenu,
ujeta v drgetajočih telesih
s hlastanjem po ljubezni
in želji ljubiti,
ampak mrzla, temna,
meglina noč.*

*Poiskal bom
tvojo toplo dlan,
da prežene hlad noči
iz moje duše,
da me tvoj dotik
prevzame z novim upanjem
na jutrišnji dan.*

Nesreče

PREGLED ZNANIH NESREČ NA OBMOČJU POSTAJE GRS CELJE

Marko Gabrovšek

do 1884

Boštjanca

V žlebu med Brano in Tursko goro naj bi se bil smrtno ponesrečil neki Boštjan, od tod krajevno ime.

Planinšca, Rjavčki vrh, Rjavica

Ustreljen lovec. Rjavica se ne bo umirila prej, dokler ne pride okostje pokojnega na plan. Vrh je znan po skalnih podorih, saj kamenje pada globoko v Logarsko dolino.

Krofička

Lovec Krofič se je zaplezal za gamsom, skočil preko peči in se smrtno ponesrečil.

Križevnik

Robanov pastir Luka je bil žrtev snežnega plazua s Križevnika. Od takrat ime Lukežev graben.

1885

Korošica

Ustreljen je bil divji lovec.

1896

Strevčeva peč, 29. 12.

Jože Grobelnik, po domače Strevčev, je pri pripravljanju drv padel preko peči 30 m v globino in umrl.

1899

Strevčev vrh, 23. 6.

Franc Pogorevčnik iz Solčave je bil ustreljen na sedlu pri svetem Lenartu. Ustrelil ga je gozdar grofa Turna.

1900

Ute

Nad pastirsko kočo pod Utami je pri pripravi drv padel Robanov pastir in se smrtno ponesrečil.

Ojstrica, 8. 9.

Hans Lichtenekert iz Gradca se je podal proti Ojstrici. Gorski vodniki iz Solčave in Logarske doline so ga dalj časa brezuspešno iskali. Iskanje je organiziral Fran Kocbek z vodniki.

1903

Strevčeva peč

Filip Goličnik je 30. julija padel čez Strevčevo peč in se smrtno ponesrečil. Našli so ga 1. avgusta.

Strevčeva peč

Janez Mali iz Podhruške v Tuhinjski dolini je bil najden 20. avgusta pod Strevčevo pečjo.

1913**Rinka/Skuta, 27. julija**

Janko Petrič, dijak iz Ljubljane, se je ponesrečil, ko je padel z grebena Rinka - Skuta. Iskali so ga na J in S strani Skute. Reševalce je vodil Valentin Slatnar - Bos iz Kamniške Bistrice. Našli so ga v počki ledenika pod Skuto nad Ledinami. Oskrbnik na Okrešlju Fort Herle je dal opremo za reševanje in nosilnico ter za pomoč 74 let starega gorskega vodnika Blaža Plaznika iz Solčave. Z Jezerske strani so prišli češki alpinist dr. Jiří Čermák in vodniki Miha Ošep, Jernej Kerč, Ošepov brat in njegov sin Ivan. Ko so Petriča našli v krajni počki ledenika, se je Plaznik spustil v šest metrov globoko ledeno brezno in ga privezal na vrh, da so ga potegnili iz razpoke. Preko ledenika so ga skozi Žrelo prenesli na Jezersko. Prvič so na našem območju pri reševanju sodelovali vodniki in reševalci iz Kamnika, Solčave in Jezerskega.

1919**Petkove njive**

Jože Pečovski, star 49 let, je bil ustreljen na divjem lovu na Petkovih njivah na Korošici. Ustrelil ga je lovski nadzornik iz Kamniške Bistrice. Prenesli in pokopali so ga v Solčavi.

1920**Brana, 20. junija**

Valter Josek, študent medicine iz Celja, je zdrsnil pod Brano. Zaradi hudih poškodb glave je umrl med prenosom v dolino. Reševalno odpravo je organiziral Fran Kocbek.

1921**Turska gora, junija**

V S steni Turske gore se je pri plezanju prvenstvene smeri s soplezalcem Vladimirom Kajzljem smrtno ponesrečil 16 letni Karleto Tauzher. Bil je pripadnik Skale. Ko so skalaši odstopili od reševanja, ga je iz zajede, 150 metrov visoko nad vstopno grapo v steno, 71 letni gorski vodnik Martin Ošep iz Solčave sam spustil iz stene na melišče. Nato je prosto sestopil po smeri vzpona. Pri tem reševanju se je vodnik Martin Ošep izredno izkazal.

Mrzla gora, julija

Pri trganju planik v Hudem prasku se je smrtno ponesrečil dijak P.

Robanov kot/Peči

Na poti iz Robanovega kota v Solčavo se je na Pečeh smrtno ponesrečila Prodnikova, po domače Vršnica. Namenjena je bila k maši.

1926**Solčava, 10. 1.**

Rudolf Poličnik iz Solčave je šel pogledat pasti za kune. V kamnitem poledenem žlebu mu je spodrsnilo, obležal je močno poškodovan. Pričelo je snežiti in pritislil je mraz. Ponoči je zmrznil.

Mrzla gora, 22. 7.

Pavel Šuman, slovenski študent medicine iz Beograda, je izginil v Mrzli gori. Po opravljeni poti iz Okrešlja preko Savinjskega sedla v Belo, Železno Kaplo se je vračal preko Pavličevega vrha. Prišel je do kmeta Matka v Matkovem kotu. Želel je nazaj na Okrešelj, a so ga na večer odvrčali od poti. Kljub opozorilom je odšel, zgrešil vstop iz Latvice v Hudi prask in je sestopal skozi veliki žleb, ki pa je večkrat prekinjen s skoki. Zdrsnil je v nekem kaminu, verjetno še

nekaj časa živel, saj so ga našli ležečega pod previsom, odmaknjenem od kamina. Dolgo so ga iskali in šele 16. avgusta ga je našel Jaka Robnik, oskrbnik na Okrešlju, eden naših najstarejših gorskih reševalcev!

O iskanju Pavla Šumana obstajajo originalni vpisi, z vpisi in opisi iskalcev v vpisno knjigo na vrhu Mrzle gore. (Gabrijel Prezelj, faksimile vpisne knjige). Pri tej nesreči je znano, da so v družini v kratkem času dveh let že izgubili hči in starejšega sina. Dr. Šuman se je dogovarjal o gradnji spominske kapelice - grobnice ob vstopu v dolino. Zaradi zahtev krajanov, ki so želeli zgraditi cerkev, je od tega odstopil. (Valent Vider, Zapiski o Solčavi in njeni okolici, TD Solčava 1982).

1927

Luče, Planica, 21. 1.

Pri spuščanju lesa po drči so zaradi pretoplilih noči delali ponoči, se napačno sporazumeli in spustili les, ko so bili na njej delavci. Smrtno so se ponesrečili Matevž Kosmač, ki je umrl takoj, Franc Žagar je umrl naslednji dan, Primož Lojen pa je za posledicami ran umrl 12.9.1933. Več je bilo ranjenih. Spomin na to nesrečo med starejšimi krajanji Luč še vedno živi. (Andrej Š., leta 2010).

1928

Molička planina, 7. 10.

Divjega lovca Pankracija Klemenška je ustrelil lovski čuvaj iz Kamniške Bistrice. V dolino sta ga prenesla divja lovca - soudeleženca na divjem lovu.

Luče, Planica

Pri spuščanju lesa po drči se je na istem mestu, kot so se ponesrečili delavci januarja 1927, smrtno ponesrečil gozdni delavec Franc Jagodič.

1930

Ojstrica

Našli so človeške ostanke pod Ojstrico in sklepali, da so Lichtenekerjevi. Izginil je že leta 1900. Prenesli so jih v dolino in pokopali.

1932

Pasje sedlo, 6. 4.

Franc Gašperlin je šel 6. aprila 1932 preko Kamniškega sedla iskat delo v Logarsko dolino. Pri sestopu se je ponesrečil. Septembra 1934 je ob lovu na Pasjem sedlu naletel na njegovo truplo lovec in gorski vodnik Miha Plesnik.

1934

Logarska dolina, 17. 5.

Pri slapu Palenk se je smrtno ponesrečila dijakinja Marženka Grossman iz Maribora. Ob fotografiranju jo je zadelo deblo, ki je priletelo z višine.

Mrzla gora, julija

Pri nabirnjku planik v Hudem prasku se je težje poškodoval Gerold Premšak iz Celja.

Mrzla gora, 15. 8.

Franc Krojez iz Slovenskih Konjic se je smrtno ponesrečil pri nabiranju planik v Hudem prasku.

Kamniško sedlo, 28. 10.

28. oktobra sta se ponesrečila Ema Černič in Jože Jezeršek iz Ljubljane. Šele 9. novembra so ju pogrešili domači in obvestili SPD in kamniške gorske reševalce. Ti so preiskali območje Velike planine, Korošice, Ojstrice in Planjave. 15. novembra sta bila najdena 200 m pod potjo iz Kamniškega sedla na Okrešelj. Že ju je zasul novozapadli sneg. Po najdbi so v Kamniku organizirali moštvo 13 reševalcev, se z najetim avtobusom podali preko Črničva v Logarsko dolino in pristopili preko Okrešlja do mesta nesreče. Pri prenosu v Logarsko dolino sta pomagala Miha in Anton Plesnik.

1935**Luče, Planica, 5. 5.**

Zamaskirani divji lovec je ustrelil revirnega lovskega čuvaja škofijskih posestev Emila Kristofa. Čuvaj je bil član Skale v Lučah.

Brana, 31. 3.

Mirko Mulej je zdrsnil na snegu pod Brano in padel skozi lijak na Zgornji Okrešelj. Reševali so ga preko Pasjega sedla: Andriino Kopinšek, Franc Zanger, Vladimir Diehl, Miha Plesnik, Jakob Roban in Franc Kladnik.

Mrzla gora, junij

Nočno reševanje iz stene Mrzle gore. Drugih podatkov žal ni!

Ojstrica, 29. 8.

Gvidon Majer iz Zagreba in soplezalka Sfiligojeva iz Ljubljane sta zgrešila smer v vzhodni steni Ojstrice nad Robanovim kotom. Dva dni sta klicala na pomoč. Slišal ju je Roban in obvestil reševalce. Rešila sta ju Andriino Kopinšek in Dušan Gradišnik.

1936**Savinjske Alpe, 19. 6.**

Srečko Vavpetič, star 19 let je brez sledu izginil potem, ko je odšel s Kokrškega sedla. Zato so bile organizirane obsežne iskalne akcije kamniških reševalcev. Ker niso našli nobenih sledov, so sporočili o pogrešanem tudi GV Mihi Plesniku. Skupaj z Viktorjem Kladnikom sta šla 25. junija na pot in pregledala področje pod Kamniškim sedlom, Boštjanco, Tursko goro ter preko Podov vse do Kokrškega sedla. Naslednji dan sta obšla še južno stran Skute, Turski žleb, se spustila pod Rinke in povzpela na Savinjsko sedlo. Vrnila sta se na Okrešelj, pogrešanega pa nista našla.

Vavpetiča so našli kamniški reševalci 10. julija v Kalcah nad Kamniško Bistrico.

Skuta, 15. 8.

Celjski reševalci so preko Malih podov in skozi Turski žleb prenesli ponoči v Logarsko dolino Ulricha Maelzerja, ki se je poškodoval v kamnitem plazu pod Skuto.

1937**Okrešelj, 29. 3.**

Snežni plaz z Mrzle gore je v grapi nad slapom Savinje zasul mlado smučarko Hermino Brix iz Gradca. Štirje spremljevalci so plazu ušli. Reševalci je prvi dan niso našli in so iskanje opustili. Drugi dan so jo po osmih urah našli pet

metrov globoko pod snegom. Nosila je nahrbtnik, v rokah imela palici, na nogah smuči. Bila je brez vidnih poškodb. Na mestu nesreče je v hudourni strugi Savinje skala, v katero je v njen spomin vklesan križ.

1938

Srebotnik, Hudičev graben, 24. 4.

Pri plezanju v ostenju nad Hudičevim grabnom se je močno poškodoval 26 letni Jožef Ferk. Za posledicami poškodb je naslednji dan v bolnišnici umrl.

1939

Prag pod Dedcem, 28. 5.

18 letni Gerhard Simunich in njegov tovariš sta omagala v viharju na Pragu pred Korošico. Ko so ga prinesli do kočice je Simunich umrl, drugega so rešili. Oskrbnik kočice je bil Klemen Prodnik. V reševalni akciji sta sodelovala celjska reševalca Andriano Kopinšek in Dušan Gradišnik, ki sta pomagala pri prenosu pokojnega v Luče.

Žvižgovec, 24. 11.

25 letni Rafko Vršnik, po domače Robanov, je z bratom šel na lov pod Žvižgovec. V zasneženi strmini so se mu pokvarile dereze. Padel je 50 metrov globoko. V dolino so poškodovanega prinesli štirje bratje in sosed.

1940

Okrešelj, 17. 7.

Poizvedovalna akcija, ker se Dilber Boštjan in Cerja Zdravko, člana HPD Zagreb, nista pravočasno vrnila domov. Bila sta nepoškodovana.

Mrzla gora/Hudi prask, 26. 7.

Albin Zakotnik iz Maribora se je ponesrečil pri plezanju. Oskrbnik Robnik Jaka ga je s pomočjo prisotnih planincev prinesel na Okrešelj in oskrbel poškodbe. Po treh dneh nege je sam odšel domov. Zanimivo je, da v arhivu naše postaje obstaja obračun stroškov za sanitetni material, ki ga oskrbnik porabil pri oskrbi ponesrečenca!

Mrzla gora, 10. 8.

Ivo Umek in spremljevalka, oba iz Celja, sta se zaplezala v Diehlovem žlebu in prebila noč v steni. Ker je zjutraj deževalo, so reševalci počakali na izboljšanje vremena. Nato so skupaj sestopili.

Pomagali so jima celjski alpinisti in reševalci pod vodstvom Kopinška: Diehl, Krajger in Žekar.

Mrzli dol, Savinjsko sedlo, 13. 8.

Bila je sklicana iskalna akcija. Vladimir Smodiš je zašel v Železno Kaplo, kjer so ga dobili Nemci in zaprli za 8 dni. Nato so mu dovolili povratek preko Savinjskega sedla nazaj na Okrešelj.

Škrbina pod Ojstrico, 15. 8.

Na Škrbini se je zastrupil 30 letni Savo Velić, ki je pred tem napisal poslovilno pismo zaročenki v Zagreb. V dolino so ga nosili Franc Herle in pomočniki.

1941

Icmanikov plaz, marec

Snežni obok nad drvni v Icmanikovem plazu je zasul drvarja, ki je bil doma iz Rečice ob Savinji.

Luče, Planica

Divjega lovca iz Luč je ustrelil lovski nadzornik iz Kamniške Bistrice. Ustreljenega so odnesli Lučani.

Deska, 1941

Na Deski ali na Vratcih pri Korošici naj bi v tem letu omagala dva planinca. Drugih podatkov ni!

Brana, 1941 ali 1942

Inženir Janez Kos iz Mežice se je ponesrečil na poti pod Brano. Rešil ga je Miha Plesnik. S pomočniki ga je prenesel v Logarsko dolino. Ozdravel je.

1942**Mrzla gora, 1942 ali 1943**

Neimenovani Celjan, trgovski pomočnik, je vpisal v knjigo na vrhu Mrzle gore poslovilno sporočilo in nato skočil čez previs. Z gore sta ga spravila Franc Herle in Miha Plesnik.

1945**Križevnik, Vavdnove peči, 7. 1.**

Po prečanju Dleskovoške planote so borci Zidanskovke brigade sestopali proti Savinji. Pri tem jih je na strmem pobočju sedem zasul snežni plaz, ki so ga sprožili.

Komen, 1. 2.

Snežni plaz je zasul radijsko delavnico na J pobočju Komna. Ob tem je v njej umrlo pet partizanov.

Raduha, 13. 4.

V JZ steni Raduhe je strmoglavilo zavezniško letalo, ki ga je zadelo nemško topništvo nad Mariborom. Pri odskoku se je smrtno ponesrečil en letalec, drugi je obvisel v skalah nad Iglo in so ga našli ter kasneje ustrelili Nemci. Štiri so rešili domačini.

1946**Logarska dolina, Okrešelj, 17. 12.**

Iskalna akcija. Pogrešali so Kasteli Margit iz Novega Sada. Ponesrečila naj bi se že kmalu po prvem septembru. Za njo ni bilo na našem področju najdenih nobenih sledi.

1947**Celjska koča, 26. 1.**

Petelin Ivan iz Celja je pri smučanju padel, se zaletel v drevo in si prelomil levo nogo. Prenos so opravili na lestvi po zelo poledeneli poti do doline. Reševali so Filač Karel, zdravnik Kokol in prisotni smučarji.

Kamniško sedlo, pod Sukalnikom, 20. 5.

Ponesrečil se je Koštomaj Dušan iz reševalne baze Celje. Bil je udeleženec reševalnega tečaj tečaja GRS Slovenije, ki je potekal od 18. - 26. maja na Kamniškem sedlu. Pri navezovanju je na snegu zdrsnil in ob drsenju po strmini udaril z glavo v skalo. Vodja skupine Marjan Kersič - Belač je požrtvovalno skočil za njim in ga ustavil. Prisotni reševalci so ga prenesli v dolino in v ljubljansko bolnišnico. Kasneje je zaradi poškodb glave v bolnišnici umrl. Reševalci so se nato vrnili na Kamniško sedlo in s tečajem nadaljevali!

1948

Bočko pogorje, 19. 2.

Snežni plaz je v bližini Sv. Florijana zasul Marijo Kunstek in njenega mlajšega brata. Bila je mrtva, brat pa poškodovan.

1949

Vršiči, 21. 6.

Edgar Lukman, star 18 let, doma z Vranskega, udeleženec tečaja AO Celje, se je ponesrečil pri plezanju v Vršičih. Prisotni so ga prenesli na Korošico, kjer pa je umrl.

Luče, Podveža, 30. 12.

39 letni Janez Robnik, gozdni delavec iz Luč, se je smrtno ponesrečil pri Gutenbergjerjevi koči v Planici nad Lučami.

1950

Deska/Inkret, 18. 1.

Skupina štirih smučarjev se je vračala z Korošice proti Vodolam. Ko so se peljali po novozapadlem snegu pod Desko, je prva dva sneg vzdržal, Žitnik Alojza in Poljanšek Marijo - Kladsko Mimo pa je zasul plaz. Tovariša sta ju pogrešila šele kasneje in se vrnila ter ju iskala pod snegom. Naslednji dan so ju iskali domačini, tudi neuspešno. Šele tretji dan so prišli reševalci iz Celja in Ljubljane ter ju našli po celodnevem iskanju pod meter in pol debelo snežno odejo. To je bila obsežna iskalna akcija izpod visoko nanešenega plazu. Pri iskanju so sodelovali gozdni delavci iz Luč.

Hum nad Laškim, 12. 4.

Željo Hudohmet, 13 letni dijak iz Laškega, se je smrtno ponesrečil pri trganju cvetja v skalovju, imenovanem Divji farovž.

Turska gora, Rinke, Okrešelj, 16. 9.

Ing. Marka Berceta s soplanincem in soplaninko so iskali reševalci več dni, brez uspeha.

Vežica, 19. 12.

Oskrbnika koč na Korošici Ernesta Derganca, starega 52 let, je pokopal snežni plaz z Vežice. Njegov pes je na več kot kilometer dolgem in 40 m širokem ter zelo debelem plazu vztrajal 11 dni. Sestradanega so opazili mimoidoči planinci, za Dergancem pa ni bilo sledu. Po večkratnem iskanju so ga našli šele 21. 5. 1951. Pri iskanju so sodelovali celjski reševalci, ki so prišli z vlakom preko Ljubljane in pristopili iz Kamnika. Poročilo je napisal Stane Hudnik. V arhivu pa ni priloge z imeni.

1951

Turski žleb, 26. 8.

Kolenc Kristina je zdrsnila na snegu in se poškodovala. Reševalno akcijo je vodil oskrbnik koč na Okrešlju.

1952

Solčava, Havdejevo, 12. 1.

Florjan Plesnik iz Solčave je zdrsnil s steze, se ujel in se poškodovan splazil nazaj na stezo. Nato je na mestu nesreče podlegel poškodbam.

Raduha, 17. 7.

Mrzel Benedikt se je smrtno ponesrečil v levem velikem žlebu pod vrhom Raduhe. Nosili so ga v smeri koč na Loki: Kosmač Rudolf, pastir, Kladnik Franc, Dešman Janez in Taušman Henrik, delavci pri LIP Luče. Poročilo je podal Kordež Ivan, oskrbnik koč na Loki.

1953**Golte, marca**

Hladin Božena je pri smučanju v bližini Mozirske koč padla in si zdrobila gleženj. S pomočjo prisotnih smučarjev je bila prenesena v dolino. Sodelovala sta zdravnik Poljšak in oskrbnik Kreačič.

Mrzla gora, 14. - 15. 8.

V Z delu J stene je bila organizirana iskalna akcija za Borislavom Žnidaršičem. Drugi dan je bila zaključena z domnevo, da je iskani pobegnil v Avstrijo. V iskanju so sodelovali Veninšek, Debeljak, Lednik in Mirnik.

Svetina, 5. 10.

Lenart Nina si je pri povratku z Celjske koč preko Svetine v dolino zlomila nogo v gležnju. Prenos ponesrečenke je potekal preko Bojanskega grabna v Štore. Reševali so Veninšek, Debeljak, Lednik in Ocvirk.

1954**Mozirska koč na Golteh, marec**

Vutkovič Mišo iz Dobrne si je pri smučanju zlomil desno nogo nad gležnjem. Reševalci so ga prenesli na zasilno narejeni vlaki, reševalni čoln je iz mozirske koč je bil istočasno uporabljen za drugo reševanje, do gostilne Kolenc. Od tam so ga prepeljali na vprežnem vozu do Mozirja. Sodelovali so: Fajgel Vlado, Kozina Peter, Črepinšek Stanko, Mozer Ivan, Pavlin Peter, Fajs Danilo in Mravlak Drago.

Turski žleb, Szalay-Gerinov greben, 29. 8.

Pri plezanju je Pavle Blaznik iz Celja padel 30 metrov globoko in se težko poškodoval. Soplezalec Vili Svet je vzpostavil stik z Ilesvič Renatom, graničarjem na Okrešlju. Obvestilo o nesreči je prejel oskrbnik koč Kreačič Franjo. V dolino ga je do Planinskega doma, kjer je bil prvi telefon, prenesla Vida Košir. Obveščen je bil reševalec Robnik Jaka, ki je takoj mobiliziral štiri nosače. V Celje je obvestilo prispelo preko postaje NM Solčava in Šoštanj. V akcijo so takoj odšli reševalci postaje Meštrov, Naraks in Jagrič z vozilom reševalne postaje zdravstvenega doma, ter Perc, Lednik in Skoberne s taksijem prevoznika Šeliga. Sodelovali so še Dešman, Herle, Štebe, brata Štiftar, Kokošinek in zdravnik Miklavž Kozak. Na pomoč so prihiteli še reševalci iz Kamnika.

Reševanje je potekalo ob pomanjkanju reševalne opreme, tehničnega znanja in komunikacij. Obvestilo je bilo treba od mesta nesreče do prvega telefona v Domu v Logarski dolini prenesti peš, organizirati prevoze in odhiteti v akcijo v težkih nočnih razmerah. Izredna požrtvovalnost reševalcev je omogočila za tisti čas hitro izvedbo reševanja. Nesreča se je zgodila ob 9.45, obvestilo je planinka v Domu planincev predala ob 11.15; v Celje je prispelo šele ob 13.00. Prvi reševalci iz Celja so prišli na mesto nesreče ob 18.15, ob 23.30 je bil ponesrečenec spuščen iz stene, ob 01.20 pa skozi Turski žleb prenesen na Okrešelj. Pregledal ga zdravnik, ki je prispel pomagat. Odredil je takojšen transport v dolino. Ponesrečenca so prevzeli izkušeni reševalci iz Kamnika in ga skupaj z domačimi prenesli do reševalnega vozila, ki je čakalo v Logarskem kotu. Za posledicami nesreče pa je Blaznik 2.9. umrl v bolnici v Celju.

Natančen opis nesreče, obveščanja in reševanja nudi pravo sliko dogajanja v naših gorah v tistem času.

1955

Robanov kot/Molička peč, 13. 2.

Ponesrečil se je Stanko Kokošinek, alpinist in gorski reševalec. Pri vračanju iz Kocbekovega doma na Korošici mu je postalo slabo. Na poledeneli strmini pod Žvižgovcem je zdrsnil v globino ter obležal mrtev.

Štajerska Rinka, 26. 6.

Vladko Fajgelj, 22 letni študent iz Celja, je skupaj z Cirilom Debeljakom plezal smer Modec-Režek, ko se je nad jima odlomila velika skala. Skušala sta se ji izogniti a je padajoče kamenje zadelo Fajglja in mu zdrobilo glavo. Soplezalec je bil lažje poškodovan, izplezal je sam in šel v dolino po pomoč. Mrtvega Fajglja so prenesli iz stene celjski in lju-bljanski reševalci.

1956

Veliko Kozje, 18. 5.

Martin Jamšek, star 69 let, doma iz Sevnice, je zdrsnil na V strani gore in zadel z glavo v drevo. Svojci so ga pogrešili naslednji dan, našli pa so ga gorski reševalci iz Celja in Hrastnika po štirih dneh iskanja.

Raduha, 30. 7.

Kladnik Franc in Grudnik Franc sta se ponesrečila na poti iz Loke proti Rogovilcu. V temi sta padla preko skal in čez previsno steno petnajst metrov globoko v nedostopen teren. Poškodovanca sta utrpela močno poškodbo hrbtenice, pretres možganov, zlom reber. Reševalci so bili obveščeni o nesreči zjutraj. Prvi je pomagal Peter Jež iz Luč. Pri prenosu so sodelovali Kramar, Pečovnik, Špička, Vrtelj, Žagar, Knez, Paušner, Marolt, Štebe, Kos, Robnik Franc, Robnik Jaka, vsi reševalci iz Luč, Solčave in Robanovega kota. Iz Celja pa Gradišnik, Debeljak, Svet, Stoklas, Mirnik in Veninšek. Za prenos ponesrečenca se omenja prvič v naši postaji »mariner voziček«.

Planjava, 19. 8.

Zaradi padajočega kamenja si je na poti med Sukalnikom in Kamniškim sedlom poškodovala glavo Slava Preskar iz Laškega. Posredoval je Stane Veninšek, ki jo je oskrbel, v gramingerjevem sedežu prenesel na Kamniško sedlo in s pomočjo prisotnih planincev v Kamniško Bistrico. Domov se je vrnil z vlakom iz Kamnika preko Ljubljane v Celje.

Kotlički pod Brano, 29. - 30. 10.

Albert Štupar in Ignac Zupan starejši sta se smrtno ponesrečila v Kotličih, kjer sta zdrsnila na poledenelem snegu v globino in zasul ju je plaz snega. Soplezalca Čebular in sin Ignac Zupan mlajši sta obnemogla in izčrpana klicala na pomoč. Slišal ju je graničar na Okrešlju, ki je obvestil celjske reševalce. V noči, megli, sneženju in ob grožnji plazov so prišli Gradišnik, Veninšek, Perc, Svet in Debeljak. Rešili so Čebularja in Ignaca Zupana mlajšega ter ju prenesli v kočo na Kamniško sedlo in nato naprej v dolino. Iskanje pogrešanih dveh so večkrat ponavljali. Zaradi velikih količin snega so bili neuspešni vse do 9.6. 1957, ko so ju našli še vedno meter in pol globoko pod snegom.

Kotlički pod Brano, 31. 10. - 1. 11.

Iskalna akcija Kamniško sedlo - Kotlički. Iskali so Štuparja in Zupanca starejšega. S kamniškimi reševalci sta bila Veninšek in Debeljak.

Kotlički pod Brano, 5.11. - 11.11.

Devet celjskih reševalcev in trije iz Hrastnika so ponovno iskali ponesrečena Štuparja in Zupanca. Niso ju našli. Iz Celja so bili prisotni Veninšek, Debeljak, Perc, Gradišnik, Jež, Herle, Stoklas, Svet in Ocvirk. Iz poročila se vidi, da so pristopili na Kamniško sedlo z južne strani, saj so potovali z vlakom iz Celja preko Ljubljane v Kamnik.

1957**Deska, Inkret, 21. 2.**

Pehani Mitja je s tovarišema smučal s Korošice, ko ga je pri Inkretu zasul plaz. Zgodilo se je v neposredni bližini plazu kjer je leta 1950 zasulo Žitnika in Poljansko. S sondiranjem so ga zaman iskali tri dni Gradišnik, Orel, Ocvirk, Perc, Debeljak, Jež, Prodnik, Herle, Veninšek, Svet, Marolt, Valte in Poljanšek. Četrty dan pa ga je v treh minutah našel lavinski pes. Vodnika psov sta bila Nace Horvat s Črtom in Franci Krajner z Lesijem z Jesenic. To je bilo prvo uspešno iskanje zasutih v snegu z lavinskim psom na področju GRS Slovenije! V postajnem arhivu je obračun stroškov akcije.

Velika Kopa na Pohorju, 28. 2.

Jeromel Ludvik iz Dravograda si je pri smučanju zlomil nogo. Posredoval je Stoklas Ernest, ki je s pomočjo zdravnika poškodovanca oskrbel, ga transportiral v kočo in nato z voznikom sani prepeljal v bolnico v Slovenj Gradec.

Ojstrica, 10. 4.

Naveza Dular - Zupan je vstopila v steno v soboto, 6. 4.. Pri plezanju Herletove smeri sta v zadnjem delu, 60 m pod vrhom, plezalca doživela vremenski preobrat. Poslabšalo se je, pričelo je snežiti. Pri spuščanju iz stene sta večkrat bivakirala. Pri enem od spustov sta omahnila na snežišče pod njo. Iskali so celjski, ljubljanski, jeseniški in kamniški gorski reševalci. Našli so ju šele v sredo, 10.4.. Ob vznožju stene sta bila zakopana globoko v sneg.

Smrekovec, 2. 5.

Juvan Vojko iz Zagreba si je poškodoval koleno. Našli so ga taborniki družine »Topli vrelec« iz Šoštanja in ga prenesli v dom na Slemenu.

Kotlički pod Brano, 9. 6.

Reševalci so našli trupli Štuparja in Zupana na snežišču pod Kotlički, meter in pol globoko pod snegom.

Ojstrica, S stena, 20. 7.

Plezalna smer Herle - Vršnik. Nepopolno poročilo o nesreči, ni bilo opisa. Pri reševanju so pomagali ljubljanski reševalci.

1958**Golte, 18. 2.**

Lešnik Erik si je pri smučanju v bližini Mozirske kočice zlomil nogo. Reševali so Veninšek, Svet, Kojc in Lešnik N.. Z akia čolnom so ga prenesli do Mozirja.

Svetina, februar

Pri smučanju si je zlomil nogo Mitrov N. Pomagal mu je Ernest Stoklas. Improvizirana nosila za prenos so reševalci sestavili iz smuči.

Golte, 10. 3.

Pri koči na Mozirski planini se je poškodoval Pantner Marjan. Po prvi pomoči je v spremstvu sestopil v dolino s pomočjo reševalca Svet Vilija.

Ojstrica, 31. 8.

V Herletovi smeri je padla Marn Jožica, alpinistka iz Maribora. Prvi so pomagali soplezalci. V dolino so jo prenesli: Štebe in Robnik iz Solčave ter Debeljak, Perc, Orel Tine in Boris ter Vili Svet iz Celja. Prevoz reševalcev je opravila LM iz Celja!

Turska gora, 20. 10.

Dušanu Kukovcu se je pri plezanju smeri Fajgelj - Debeljak v S steni Turske gore odkrušil oprimek. Soplezalec Ivo

Reya ga je obdržal, a si je pri tem ožgal dlani. V slabem vremenu so ju reševali celjski, ljubljanski in kamniški gorski reševalci. Do te nesreče so ponesrečence spuščali preko stene, tu pa so prvič dvigovali okrog 160 m visoko s pomočjo posebnega škripčevja, ki ga je izdelal Aleš Kunaver. Kasneje je razvil za lažje delo še poseben vitel. Opremo in postopek reševanja je dr. France Avčin predstavil na UIAA. To je bila pomembna izpopolnitev reševanja z marinerjevimi nosili, ki so jih s pomočjo jeklene vrvi dvigovali navzgor.

Robanov kot, Korošica 15., 16. 11.

Iskalna akcija. Robanov Joža je obvestil reševalce o klicih na pomoč iz smeri Moličke planine. Najdeni so bili trije Zagrebčani, ki so vlomili v kočo na Korošici, razbijali inventar in uničili notranjost. Ko so jih našli, so gorski reševalci uprizorili sojenje, ki je bilo opisano tudi v PV in Celjskem tedniku. Nato so jih v spremstvu miličnikov odvedli v dolino. Reševali so: Veninšek, Gradišnik, Reya, Prezelj, Orel, Četina, Svet, Herle, Stoklas in Plesnik.

1959

Korošica, 2. 5.

Planinec je obvestil postajo LM v Solčavi, da v Kocbekovi koči na Molički peči leži mlajši moški. Bil je Sila Aleksander iz Maribora, ki je popolnoma obnemogel. Tine Orel, ki je bil dosegljiv, je takoj sklical reševalce Debeljaka, Sveta, Gradišnika in Herleta ter zbral nekaj mariborskih alpinistov, da so odšli na pomoč. Spremljal jih je zdravnik Mozer. Pri izčrpanem, ki naj bi bil s prijateljem v razdrti koči že tri dni, pa je že bil miličnik Bračić Franc iz Solčave. Okrepil ga je s čajem in hrano. Obnemogli planinec si je toliko opomogel, da je lahko sestopal v spremstvu reševalcev. Varovali so ga preko strmih snežišč na poti v Robanov kot. Reševali so: Gradišnik, Debeljak, Svet, Šalamon in Jurhar iz Celja, Herle iz Solčave ter Mariborčani Legat, Kovač in Škerbinek.

Grmada nad Celjem, 12. 4.

Pri slikanju skupine na vrhu Grmade je 20 letni Alojz Kuk iz Slovenskih Konjic omahnil v prepad in se smrtno ponesrečil. Reševal je Prezelj s pomočniki: Sovincem, Kovačičem, Čatrom, Bogovicem in Gabrom.

Ojstrica, J pobočje 13. 7.

Orel Zora si je pri sestopu z vrha poškodovala levo nogo v kolenu. Prenos v Luče so naslednji dan opravili: Veninšek, Debeljak, Svet, Perc, Stoklas, Prezelj, Zagorc in Škerbinek.

Brana, 26. 7.

Karlo Marcijan iz Doba pri Domžalah je padel med 15. in 22.2. na S pobočju Brane. Mrtvega sta našla mimoidoča planinca 26. julija na melišču na okrešeljski strani ob poti čez Pasje sedlo.

Ojstrica, 26. 7.

Brigita Klasinc iz Maribora je omahnila in se smrtno ponesrečila nad Robanovim kotom pri plezanju v V steni Male Ojstrice. S soplezalcem sta visela 27 ur na enem samem razrahljanem klinu. Reševalci so ju dvignili iz stene z vitlom, ki ga je izdelal Aleš Kunaver. V gramingerjev sedež si je vsakega posebej oprtal zdravnik Srakar iz ljubljanske postaje. Soplezalec je preživel! Reševali so celjski in ljubljanski reševalci. Prvič je bilo na področju GRS Slovenje opravljeno dvigovanje ponesrečenca s pomočjo jeklene vrvi in vitla.

Savinjske Alpe, 22. 11.

Prvo poizvedovanje iz PD Zabukovica za izginulim Andrejem Potrato. Celjski reševalci so pričeli iskati sled za njim.

Okrešelj, Kamniško sedlo, 29. 11.

Izsledki reševalcev so pokazali, da sta celjski alpinist Andrej Potrata iz Griž in mariborski alpinist Oto Kolar kljub sneženju poizkušala priti iz Okrešlja preko Kamniškega sedla v dolino. Pri tem ju je zasul plaz z Brane. Sledile so večkratne iskalne akcije.

Okrešelj, Kamniško sedlo, 9. 12.

Iskanje Potrate in Kolarja. V akciji so bili Veninšek, Prezelj, Herle in Reya.

Okrešelj, Kamniško sedlo, 16. 12.

Iskalna akcija Potrata-Kolar. Sodelovali so Veninšek, Prezelj, Debeljak in Svet ter vodniki lavinskih psov Tanko, Tratnik in Vivod.

Okrešelj, Savinjsko sedlo, 18. 12.

Iskalna akcija Potrata-Kolar. V akciji so bili reševalci Veninšek, Prezelj, Debeljak in Svet ter vodniki lavinskih psov iz Celja Tanko, Tratnik in Vivod.

1960**Žvižgovec, Robanov, kot 1. 5.**

Ladko Romih, star 18 let je zdrsnil na ledenem in zasneženem pobočju Žvižgovca. Padel je čez dva skoka in se smrtno ponesrečil. Reševalci so ga prenesli v dolino.

Brana, 4. 7.

Po 23. uri ponoči so na Okrešlju opazili svetlobne znake iz Boštjance. V reševanje se je podala skupina tečajnikov z Okrešlja in našla v Boštjanci dve skupini planincev. Bili so premočeni, prezebli in v slabem moralnem stanju. Eden je bil zaradi zdrsa na snegu tudi lažje poškodovan. To so bili Sušnik Zora, Marjana in Marijan, Bornšek Slavko in Martina ter Strah Gabrijel, vsi iz Ljubljane. V akciji so sodelovali reševalci in alpinistični tečajniki iz Celja: Svet, Prezelj, Kukovec, Legat, Janez Golob, Herček, Kompan, Jazbinšek, Zajc, Završek in Gradišnik.

Brana, 13. 8.

Pod S steno Brane so našli truplo pogrešanega Kolarja. Pri prenosu so sodelovali Herle, Jež, Praprotnik in Svet.

Brana, 14. 8.

Prav tako so pod S steno Brane našli pod snegom še pogrešanega Potrato in tudi njega prenesli v dolino.

1961**Golte pozimi, ni datuma**

Pri smučanju v bližini Mozirske kočice si je zlomil nogo Podlesnik Bogdan z Ljubnega. Reševal ga je Potočnik in prisotni smučarji.

Skuta, 25. - 26. 6.

Cedilnik Janez je pri sestopu s Skute zdrsnil na snegu in padel preko manjših skokov okrog osemdeset metrov globoko. Bil je težje poškodovan. Reševali so ga: Praprotnik, Krivec, Ošep, Debeljak, Prezelj, Gradišnik, Veninšek, Urh in Kambič.

Križ, 26. 6.

Plezalca Švajger Ivana iz Ljubljane je v smeri Modec - Režek v stebru Križa poškodovale padajoče kamenje. Pomagali so mu prisotni soplezalci Šteblaj, Jurca in Rupar.

Brana, 3. 7.

Svet Vili je sodeloval v akciji postaje GRS Kamnik, ko so reševali Rudolfa Likarja iz Postojne.

Igla, 5. 8.

Pri reševalni vaji, prikazu stenskega reševanja v Igli, se je reševalcu naše postaje Francu Percu odlomil večji skalni blok in ga stisnil k steni. Jeklenica mu je poškodovala dlan in palec leve roke. Ostal je brez njega.

Korošica, 9. 8.

Vreže Jurij si je zlomil nogo na poti proti domu na Korošici. Prvi mu je pomagal zdravnik Pehani. Reševalci so ga prenesli preko Šraj peska v Kamniško Bistrico. To so bili: Peter Jež, Jože Praprotnik, Ciril Debeljak, Ernest Stoklas in Stane Veninšek.

Savinjske Alpe, 19. 8.

Poizvedovalna akcija za pogrešenim Josefom Mailerom iz Bavarske. Bila je brez uspeha.

1962

Brana, 19. 1.

Dušan Hribernik, 21 letni študent in alpinist iz Ljubljane, se je ponesrečil pri prečanju S strani Brane v smeri čez Kotličice proti Turski gori. Po večkratnem iskanju so ga našli 2.8.1962.

Menina planina, 27. 1.

Tominšek Rafael si je pri padcu poškodoval glavo. Po prvi pomoči je v spremstvu sestopil v Gornji Grad. Pod poročilo je podpisan Rifel Ferdo.

Menina planina, 2. 5.

Gajžel Franc z Vranskega si je pri smučanju zvil levo nogo v gležnju in dobil udarec v desno roko. Po prvi pomoči je v spremstvu sestopil v Vransko.

Kamniško sedlo, 12. 6.

Tajnikar Štefka je zdrsnila na snežišču pod Kamniškim sedlom. Ponoči so jo reševali Gradišnik, Svet, Lojze Golob, Kukovec, Zagorc, Herček, Plaustainer, Jazbinšek, Vodeb, Krivec in Pušnik.

Savinjske Alpe, 3. 8.

Poizvedovalna akcija za pogrešanim Šolmajer Francem iz Škofje Loke. Bila je neuspešna.

Ojstrica, 25. 9.

Plezalec Dani Kopusar in soplezalka Ivica Štefan iz Črne na Koroškem, zaradi izčrpanosti in spremembe vremena nista izplezala. Zato so jima zjutraj priskočili na pomoč. Reševali so Kukovec, Lojze Golob, Zagorc in Pušnik.

Podveža, 3. 11.

V bližini lovske kočje v Solnici je zdrsnil na snegu in padel šestdeset metrov globoko ter se hudo ponesrečil poklicni lovec Knapič Vinko, zaposlen v Zavodu Kozorog iz Kamnika. Težko poškodovanega, utrpel je zlom desne roke, zdrobljen levi gleženj in rano na kolenu, so prenesli v kočjo. Posredovali so gorski reševalci in miličniki iz Celja: zdravnik Zaveršnik, ki ga je oskrbel, Gradišnik, Herle, Jež, Prepotnik, Svet, Prezelj, Debeljak in Veninšek. Pomagali so še domači reševalci: Poličnik, Švegl, Robnik ml., Robnik st., Zamernik, Kladnik, Robnik F., Šiljar, Orl, Preložnik, Breznik, Grmelj, Rošč, Bračić in Mlačnik. Prenesli so ga v Podvolovljek.

1963

Golte, 7. 8.

Na Mozirski koči je zbolel planinec Kragolnik Anton, ki ga je bilo potrebno prenesti do Šmihela. Pri transportu so sodelovali: Lojze in Janez Golob, Vili Svet, Hubert Herček ter Stane Veninšek.

Raduha, 11. 8.

Pri plezanju v S steni se je odkrušila skala plezalcema Burjak Ivanu ter Šek Dori. Padla sta v vznožje stene in se smrtno ponesrečila. Prenos do Bukovnika so opravili Leon in Franc Resnik, Alojz Klemenšek, Rafko Prodnik, Jože Herle,

Vili Svet, zdravnik Jože Četina in reševalci s Prevalj, ki v tem poročilu niso poimensko navedeni. Uporabljene so bile brežične zveze, ki jih je posodilo TNZ iz Celja. Odlično so se izkazale, saj je reševanje potekalo brezhibno.

Štajerska Rinka, 23. 7.

Pri plezanju v Modec - Režkovi smeri je alpinistoma Janezu Golobu in Ferdu Polaniču kamenje presekalo vrv na dveh mestih in sta morala prenočiti v steni. Novo plezalno vrv sta jima naslednji dan prinesla Franček Krumpak in Lojze Golob. Zaradi nejasnih sporočil je prihitela na pomoč reševalna ekipa iz Celja v sestavi Gradišnik, Debeljak, Prezelj in Herček.

Križ, 23. 7.

Pri plezanju v stebru Križa sta alpinista Boštjan Japelj iz Trebnjega in Franc Urh iz Medvod zaradi izčrpanosti in zdrsa drugega v navezi morala prenočiti v steni. Zjutraj so jima prišli na pomoč Dušan Gradišnik, Ciril Debeljak, Gabrijel Prezelj in Janez Golob ter ju spremili v dolino.

1964

Mrzla gora, 16. 2.

23 letni Anton Štorbek in njegov mlajši brat, 17 letni Marjan, sta se smrtno ponesrečila pri nameravanem ilegalnem prehodu čez mejo, po predvidevanju v drugi polovici februarja. Zasil ju je snežni plaz desno od Žrele. Slučajno so ju našli 12. julija 1964 gorski reševalci, ki so imeli republiško reševalno vajo v Logarski dolini.

Mrzla gora, 7. 8.

Pri poizkusu pobega preko državne meje sta Volčanšek Pavel in Balsič Branislav zašla in klicala na pomoč. Klice so slišali v Matkovem kotu in na Okrešlju. Zato se je ekipa reševalcev razdelila v dva dela, vendar posredovanje ni bilo potrebno, ker so ju medtem privedli na Okrešelj graničarji. V akciji so sodelovali Herček, Jagrič, Perc, Svet, Prezelj, Herle, Debeljak, Gradišnik, zdravnik Zaveršnik, Veninšek in miličnika Racman ter Ribič.

Rjavčki vrh, 26. 9.

Skupina treh mladih fantov, eden je bil Žičkar Anton, za druge ni podatka, je zašla pri iskanju prehoda skozi Grlo na Okrešelj. Posredovali so Jože Herle, Jože in Lojze Krivec ter miličnika Boris Gnezda in Polde Ribič. Rešili so jih iz stene in z njimi sestopili v dolino.

Menina planina, 23. 10.

Nande Volovšek, 31 letni gozdar, je v slabem vremenu zašel pod Vivodnikom, omagal in zmrznil.

Škarje, 16. 11.

Kodre Matjaž je zdrsnil na poledeneli poti z Korošice na Škarje. Posredovali sta dve ekipi, ena preko Robanovega kota, druga preko Vodol. Ponesrečenca so prenesli preko Šibja v Lučko Belo. Reševali so Gradišnik, Debeljak, Svet, Stoklas, Jagrič, Prezelj in Perc iz Celja, Jež, Poljanšek in Pungartnik iz Luč ter Herle iz Solčave.

Raduha, 14. 12.

Plezalca Šisernik Toni in Mavko Marjan iz Žerjave nista zmogla preplezati smeri preko Plat. Bivakirala sta in naslednji dan klicala na pomoč. Prišli so reševalci iz Celja: Gradišnik, Svet, Debeljak, Jagrič, Prezelj, Herček, Herle, Krivec Lojze in Jože. Na Grohatu so srečali reševalno ekipo s Prevalj, ki je že spremljala oba alpinista. Tako posredovanje celjskih reševalcev ni bilo potrebno.

1965

Hudičev graben pod Celjsko kočo, 29. 9.

10-letna Nada Polenik je padla skupaj s 7-letno prijateljico z mostu v potok. Zlomila si je tilnik ter umrla na kraju nesreče, prijateljica pa je bila hudo poškodovana.

1966

Okrešelj, 20. 3.

Pri smučanju si je Kladnik Božidar iz Ljubljane zlomil nogo. V dolino so ga prenesli zdravnik Herbert Zaveršnik in reševalci Jagrič Avgust, Golob Janez, Stoklas Ernest ter Veninšek Stane.

Okrešelj, 1. 5.

Zaradi hudih bolečin v trebuhu so bolnika Mareta Kavčiča, udeleženca smučarskih tekem, reševalci prenesli v dolino.

Korošica, 2. 5.

Udeleženec alpinističnega tečaja Kojc Slavko iz Maribora, si je pri smučanju zlomil nogo. Tečajniki iz AO Kozjak in AO Celja ter reševalci iz Celja, so ga preko Šibja prenesli v Lučko Belo. Transport je bil izredno zahteven in težaven.

Štajerska Rinka, 26. 6.

Pri plezanju smeri Modec-Režek sta tik pod vrhom omahnila in padla pod steno alpinista Cene Grčar in Drago Gersak ter se smrtno ponesrečila. Padec so videli celjski reševalci, ki so plezanje spremljali z Okrešlja preko daljnogleda. Pri prenosu ponesrečenih izpod stene v dolino so sodelovali: Gradišnik, Jagrič, Prezelj, Golob, Kodre, Kopušar, Zagorc, Čater, Debeljak in Svet.

Klemenškova planina - Škarje, 3. 7.

Zaradi napačnega obveščanja so reševalci, ki so prihiteli z Okrešlja, Korošice in iz doline, zaman iskali ponesrečenca v predelu Škarij in Grla. Našli so ga veliko nižje, pod tunelom, ob poti na Klemenškovo planino. Turist Kastelic Janez se je pri iskanju bližnjice zaplezal. Rešili so nepoškodovanega.

Okrešelj, 9. 7.

Udeleženec alpinističnega tečaja Šoštar Marjan si je v Turskem žlebu poškodoval nogo. Reševalca Kukovec in Puvsovnik ter udeleženci tečaja Melanšek, Pergovnik, Podvratnik, Novak, Premelč, Kranjc in Resnik so ponesrečenca prenesli v dolino.

1967

Šmohor, februar

Ponesrečenega smučarja, ki si je zlomil obe nogi pri smučanju v težkem južnem snegu, so imobilizirali in nosili na železnih nosilih tečajniki, dijaki gimnazije v Celju. Prenos je potekal ponoči, po poledenelem kolovozu v dolino in nato po cesti do Zdravilišča v Laškem, kjer so ga predali reševalcem ZD Celje.

Okrešelj, 29. 4.

Pri smučanju si je zlomil nogo Kuzman Aleksander iz Celja. V dolino so ga prenesli reševalci Šalamon, Jagrič, Arnol, Herček in Stoklas.

Golte, 1. 5.

23 letni Viktor Pangerl je omahnil čez ograjo na verandi planinske kočice na Mozirski planini in se smrtno ponesrečil. Prisotni planinci so ga prenesli do Šmihela.

Okrešelj, 7. 5.

Kopitar Franci si je zlomil nogo na smučarskem tekmovanju. Poškodbo je oskrbel zdravnik Kopač, prenos v dolino pa so opravili Jagrič, Stoklas, Šalamon in Arnol.

Planjava, 27. 6.

Pri plezanju nove smeri so zaradi krušljive stene in padca obtičali v njej Jože Kodre, Tone Arnol in Elko Kuštrin. Zaradi netočnih informacij in padajočega kamenja so reševalci prišli do njih šele tretji dan in jih rešili iz stene. Reševali so Jošt, Kukovec, Pusovnik, Gradišnik, Svet, Prezelj, J. Golob, Jagrič, Šalamon, Toplišek, Kodre, Habjan, Koritnik, Kopušar in Veninšek. Pri zamudnem reševanju so se zaradi padajočega kamenja poškodovali tudi trije reševalci.

Štajerska Rinka, 2. 7.

Plezalca sta v severni steni Štajerske Rinke uspešno preplezala smer. Tik pred izstopom je drugi padel, zanihal in se poškodoval. Prvi je izplezal in odhitel po pomoč. Pri reševanju Poličanin Iva iz Splita so sodelovali Gradišnik, Svet, Jagrič, Arnol, Progovnik, Dvoršek, Lačen, Erjavec, Plauštajner in Debeljak.

1968**Triglav, 18. 8.**

Pri reševanju ponesrečenega planinca, ki ga je zadela strela na grebenu med Malim Triglavom in vrhom, je v zelo težkih pogojih, v nevihti s snegom in grmenjem, pri reševanju sodeloval z meteorologom in alpinistom iz Mojstrane, Marko G., alpinist iz Celja. Ponesrečenec je dobil težje opekline, prvi pa mu je v koči na Kredarici pomagal slučajno prisotni zdravnik Aleksić iz Celja. Naslednji dan so ga mojstranski reševalci prenesli v dolino.

Po podatkih iz arhiva postaje Celje in pregledu analize nesreč v letu 1968 na celjskem področju ni bilo gorske nesreče.

1969**Štajerska Rinka, 7. 9.**

Pri vzponu v Direktni smeri je omahnil in se smrtno posrečil Resnik Janez, alpinist iz Velenja. Plezal je sam. V dolino so ga prenesli Herček, Kopušar, Dvoršak, Zagorc, Čerček, Svet, Novak, Veninšek, Debeljak, Toplišek, Šalamun, Valte, Naraks in Kompan.

Matkov kot, 16. 10.

Jože Selišnik, gozdni delavec iz Solčave, se je smrtno ponesrečil pri spravilu lesa.

1970**Turski žleb, 21. 7.**

52-letni Danijel Reis iz Ormoža je vedril v hudi nevihti pod veliko skalo v Turskem žlebu. Voda je spodjedla oporo skale, ki se je zvalila nanj in ga pokopala pod seboj tako, da je podlegel. Lažje je bila poškodovana tudi prisotna hči. Šele drugi dan po nesreči je sestopila proti Okrešlju in slučajno srečala alpinista iz Maribora, ki ji je pomagal do koč. Ponesrečenko so reševalci takoj prenesli v dolino. Naslednji dan pa so izpod okoli tri kubične metre velike skale odkopali še truplo pokojnega. Pri akciji so sodelovali, poleg dvanajstih reševalcev iz Celja, še dva pripadnika JA, miličnik z Ljubnega in osebje doma na Okrešlju.

Ojstrica, 6. 12.

28 letni Gabrijel Kuštrin - Elč, alpinist AO Celje in gorski vodnik, je pri sestopu z vrha Ojstrice zdrsnil na poledelem pobočju, padel v Z grapo in podlegel poškodbam. Prvi dan so iskali miličniki in domačini, ki ga niso našli.

Naslednji dan so se reševalci razdelili v tri skupine in ga iskali z grebena Ojstrica - Škarje. Po najdbi so ga potegnili na greben in sestopili preko Škarij in Klemenškove planine v Logarsko dolino. Akcija je potekala v izjemno težkih pogojih, v ledu, megli in sneženju. Reševali so: zdravnika Četina in Novak, Debeljak, Toplišek, Jošt, Glažar, Svet, Gradišnik, Prezelj, Kukovec, Supin, Jagrič, Herček, Šalamun, Veninšek ter alpinista Sovčev Risto in Kodre Jože iz Celja, Grabner Jaka iz Maribora in domačina iz Solčave Šavc Vlado in Golob Berti. V poročilu je omenjeno odlično delovanje brezžičnih zvez, zato je akcija potekala brezhibno.

1971

Mrzlica, 15. 2.

Iskalna akcija pogrešanega planinca Dukić Milana iz Zagreba, ki se je oddaljil od skupine. Reševalci Veninšek, Toplišek in Plaustejner so ga iskali v smeri Zabukovica - Mrzlica - Laško. Pogrešani se je medtem vrnil domov.

Turska gora, 9. 3.

Po plezanju v S steni Turske gore, se je pri sestopu štirih vzhodnonemških alpinistov sprožil kložast plaz in potegnil s sabo tri, četrti pa je ostal zunaj plazu in uspel obdržal tretjega soplezalca na vrvi. Po brezuspešnem iskanju drugih dveh sta skozi Turski žleb sestopila na Okrešelj in obvestila o nesreči prisotne, ki so ga so peš prenesli v Solčavo. Alpinisti, sposobni za akcijo, so preko Turskega žleba takoj odšli na mesto nesreče. Ponoči so našli ponesrečenca živa, ju zaščitili in pripravili za prenos. Wolfgang Kirchner in Helfried Hering iz Feribergerja v Vzhodni Nemčiji sta utrpela notranje poškodbe in podplutbe po hrbtu. Reševalci iz Celja so bili na mestu nesreče zgodaj zjutraj in ju prenesli v Kamniško Bistrico. Na pomoč so jim prihiteli tudi kamniški reševalci. Na poti do mesta nesreče sta bila, poleg vodnikov lavinskih psov iz Celja, še dva vodnika iz Jesenic. Njihovo posredovanje pa ni bilo potrebno, saj so ponesrečenca odkrili že prej. Prepeljali so ju na nezgodno kliniko v Ljubljani. Reševalci so se morali po opremo vrniti preko Črnič v Logarsko dolino in na Okrešelj. Akcija je potekala nemoteno in bila uspešno zaključena v dvajsetih urah po nesreči! Reševali so: Herček, Kukovec, Jošt, Zagožen, Debeljak, Toplišek, Svet, Plaustajner, Kopušar, Supin, Šavc, Prelog, zdravnik Novak, Veninšek in reševalna ekipa iz Kamnika.

Brana, Kotlič, 16. 5.

Zaradi neprimerne opreme je Vunić Cvetu zdrsnilo na snegu v Kotličih in je pridrsel okoli 300 metrov daleč na Zadnji Okrešelj. Nesrečo je opazil reševalec, ki je obvestil postajo milice v Solčavi in organiziral reševanje. V akciji sta sodelovala Jagrič in Cigala, pomagala sta dva miličnika in trije prisotni planinci.

Okrešelj, 20. 6.

Verovšek Franc iz Stahovice je med sestopanjem z Okrešlja pri izviru Savinje padel in si poškodoval hrbtenico. Skupina reševalcev iz Solčave in alpinistov iz Celja ga je prenesla v dolino. Alpinisti iz AO Celje, ki so sodelovali: Čanžek, Gračner, Gabrovšek, Črepinšek in Mesarec.

Okrešelj, 5. 7.

Planinka Kovačič Uršula iz Maribora je zdrsnila in se huje poškodovala pri sestopu skozi Turski žleb. Posredovali so miličnik, planinci, alpinisti in reševalci iz Celja, ki so slučajno prišli na Okrešelj. Ponesrečenka so prenesli v dolino in predali staršem, ki so jo prepeljali v bolnišnico v Mariboru. Reševalci in alpinisti iz AO Celje, ki so sodelovali: Plaustajner, Čanžek, Gračner, Gabrovšek, Črepinšek in Milan Mirnik -Fičo.

Hom nad Grižami, 10. 4.

Edi Oblak, 54-letni krojač iz Griž, oskrbnik in gospodar Dragovega doma na Homu, se je ponesrečil pri vožnji s traktorjem na poti od planinskega doma navzdol. Za posledicami poškodb je umrl 19. aprila.

Okrešelj, 20. 7.

Pri hoji na Okrešelj po stari, danes imenovani »pastirski poti«, se je Dimitrovič Milanu ob prečenju grape odkrušil oprimek, padel je in se smrtno ponesrečil. Reševali so Šavc, Cigala, Ošep, še trije domačini iz Solčave ter dva miličnika.

1972**Golte, 16. 2.**

Pri smučanju na smučišču Golte se je izgubil Arzenšek Marko, star 13 let, doma iz Štor. Akcija je stekla v smeri Rastk, Ljubnega, Belih vod, Starih stanov, Kort in Radegunde. Našla sta ga reševalca Jošt in Plauštajner pri kmetu Hudobrezniku nad Belimi vodami. Pri iskanju so sodelovali: Prezelj, Kukovec, Stoklas, Pusovnik, Plauštajner, Jošt, Zagožen, Dvoršek, Herček, zdravnik Četina, Hudobreznik, Veninšek in Šalomon. Pomagali so še trije miličniki iz Mozirja in dvaindvajset gojencev Letalske vojne akademije iz Beograda, ki so bili na Golteh na smučarskem tečaju.

Golte, 1. 5.

Na poti pod Mozirsko kočo je padel preko skal in se poškodoval Lojen Rajko iz Radmirja. Reševalca Zagožen in Herček ter miličnika Modrijančič in Rajgl so ga transportirali do žičnice na Golteh in prepeljali v dolino.

Mala Rinka, 25. 6.

Pri plezanju Igličeve smeri je Cverlin Ivanu popustil klin. Padel je okrog petnajst metrov globoko in se poškodoval. Ponesrečenec je bil transportiran po smeri navzgor in preko Turskega žleba na Okrešelj ter v dolino. Pri reševanju so sodelovali: Glažar, Sovčev in Šeruga.

Rax Alpe, Avstrija, junij

Naključno prisotni alpinisti AO Kozjak in AO Celje so pomagali pri reševanju iz J stene Preina. Planinec si je zlomil nogo. Z avstrijskimi reševalci so sodelovali: Venčeslav Senekovič, Tomaž Klasinc in Marko Gabrovšek.

Štajerska Rinka, 22. 7.

Pri plezanju smeri v Štajerski Rinki se je plezalca Mithans Niku izpulil star klin, omahnil je in pri padcu utrpel odprti zlom desne noge pod kolenom. Akcija je stekla po šestnajsti uri, ko so bili reševalci obveščeni o nesreči. Podali so se v steno in bivakirali ob ponesrečencu. Zjutraj so ga transportirali navzdol in bili na melišču že ob sedmi uri. Sledil je prenos v dolino. Reševali so: Kukovec, Pusovnik, Dvoršek, Pečovnik, Pugelj, Čanč, Vovk, Urbanc, Mirnik, Baudal, Mogu, Čanžek in Zanošter.

Dedec, 8. 8.

Štefan Kukovec, star 25 let iz Domžal, je sam plezal steber Dedca, zdrsnil in padel pod steno. Mrtvega je našel oskrbnik koč na Korošici in obvestil postajo milice v Solčavi. V akciji so sodelovali: Veninšek, Gradišnik, zdravnik Četina, Prezelj, Dvoršek, Svet, Jošt, Kukovec, Pusovnik, Prelog, Kopusar, Bajramović, Verderber in Ajnig.

Ojstrica - Škrbina, 13. 8.

S Kopinškove poti na Ojstrico je v Škrbini zdrsnila proti Robanovem kotu Danica Geršak iz Maribora in se poškodovala. Slučajno prisotni zdravnik Vajngerl iz Slovenj Gradca ji je oskrbel rane, prisotni planinci pa so jo na improviziranih nosilih prenesli do koč na Klemenškovi planini. Nasproti so prihiteli reševalci iz Celja in nadaljevali s prenosom v dolino. Sodelovali so: Kotnik, Pugelj, Supin, Golob L., Ikovic in Herček.

1973**Tri Cine, Dolomiti, julij**

Nočno reševanju avstrijskih planincev z Dunaja, ki so pod vodstvom italijanskih vodnikov sestopali z Velike Cine, ob

tem pa je zajela nevihta. Ostali so brez luči, zato so iskali pomoč. Celjski alpinisti Čanžek, Črepinšek, Srebot, Svatina in Gabrovšek so odhiteli v steno in jih varno spremili v dolino.

Mala Rinka, 26. 8.

Pri plezanju Igličeve smeri je padel in se huje poškodoval Tarkuš Marjan iz Maribora. Reševalci so prišli do njega ponoči in ga naslednji dan prenesli v dolino. Reševali so: Veninšek, Kukovec, Prelog, zdravnik Novak, Svet, Kopušar, Glažar, Šavc, Cigala, Dvoršek, Šalamon, Pečovnik, Gomboc, Cverlin, Cimerman in Forbici.

Klemenškova planina, 1. 10.

Pri sestopu od kočv v dolino si je poškodovala nogo v gležnju Jerca Svetec, oskrbnica iz Solčave. V dolino so jo prenesli Anton Vaudi, Cene Pečovnik, Jože Prepotnik, Janez Slapnik, Vester Nadvežnik in Toni Cigala.

1974

Golte, 6. 3.

Pogrešanega delavca na smučišču Ivana Šeška je od osemnajste ure zvečer do petih jutraj iskalo 15 gorskih reševalcev, več delavcev smučarskega centra in miličnikov. Pri kmetu Ročniku so našli nepoškodovanega. Vzrok: nepoznavanje terena in gosta megla.

Ojstrica, 19. 6.

Oskrbnica na Klemenškovi planini je sprožila reševalno akcijo, ker je slišala iz S stene Ojstrice klice na pomoč. Zaradi nejasnega stanja in slabega odziva so se reševalci podali v steno in tam našli izčrpanega planinca Ivana Rotvajna s Ptuja. Bil je v mali skalni votlini sredi stene, kamor je v megli in slabem vremenu zašel s Kopinškove poti. V votlini je preživel dan in dve noči! Vzrok: slabo vreme, megla, nepoznavanje terena, neprimerna opremljenost. Reševalo je 12 reševalcev. Akcija reševanja je opisana v prispevku »Rotvajna« Marjana Preloga - Jake.

Turski žleb, 11. 7.

Pri hoji skozi Turski žleb sta na poledenelem snežišču zdrsnili dve planinki, Darinka Ščuka in Pavla Vrtovec, obe iz Ljubljane in se poškodovali. Prvi so jima pomagali prisotni planinci, dodatno ju je oskrbel zdravnik, nato so ju reševalci prenesli v dolino.

Škarje, 14. 7.

Planinec je obvestil v Logarski dolini navzoče reševalce, da se je pod Škarjami ponesrečil Belovani Djuro iz Maribora. Pri zdrsu na snegu si je poškodoval koleno. V dolino so ga v gramingerjevem sedežu prenesli Kukovec, Volk in Cverlin.

Brežice, 24. in 27. 7.

Reševalec Zagožen Iztok, vodnik lavinskega psa, se je v okolici Brežic udeležil dveh iskalnih akcij pogrešanega otroka Boštjana Klemenčiča. Iskanje ni dalo rezultatov. Posmrtni ostanki so bili veliko kasneje najdeni izven kraja iskalnih akcij.

Lučki Dedec, 4. 8.

Pri plezanju Šarine počl se je Davorinu Podrepšku iz Maribora izpulil klin, padel je in se poškodoval. Prisotni reševalci so ga oskrbeli in spustili 150 metrov globoko ter prenesli v kočv na Korošici. Dodatno je oskrbel poškodbo zdravnik Janez Vilč. Za prenos v dolino je bilo sklicano moštvo reševalcev iz Celja. V jutranjih urah naslednjega dne so ga prenesli do ceste v Planici.

Križ, 15. 9.

Na poti z Okrešlja preko Križa na Češko kočv sta se razšla Ivan in Marija Schulter. Po obvestilu o izginotju Ivana so

trije reševalci preiskali pot iz Okrešlja preko Križa do Češke koč, a pogrešanega niso našli. Naslednji dan se je sam vrnil preko Cojzove koč in Turskega žleba. Iskali so Glažar, Geršak in Jošt.

Brana, 26. 10.

Stanislav Metelko iz Ljubljane je zdrsnil na Šiji Brane, padel 150 m globoko v snežišče nad Pasjim sedlom in umrl. O ponesrečencu nas je obvestila postaja Kamnik. Reševalci so ga našli še isti večer, zaradi smrtnih ran pa so ponoči reševanje prekinili. Preko Pasjega sedla so ga naslednji dan prenesli v dolino.

1975

Brana, 10. 2.

Celjski reševalci so bili poklicani v iskanje dveh planincev na območju Zadnjega Okrešlja, pod steno Brane. Kamniški reševalci so ju iskali v zgornjem delu. Sredi stene so se reševalci sešli in našli Ivana Tomšeta in Slobodana Igreca, oba doma z Pule. Pri zdrsu na poledenem pobočju sta se poškodovala in nato ponoči zmrznila. Naslednji dan so ju spustili pod steno in s pomočjo helikopterje prenesli v Logarsko dolino. To je bilo prvo helikoptersko reševanje na našem območju!

Ojstrica, 7. 9.

Pri plezanju Herletove smeri v S steni je nad prečnico padel in se poškodoval alpinist Aleš Dolžan. Soplezalec Tone Planinšek je ostal pri njem, druga naveza v smeri pa je izplezala in obvestila o nesreči. V nevihtni noči se je reševalna ekipa z vso opremo zbrala v koči na Klemenškovi planini. Ob njih zjutraj so reševalci odšli po Kopinškovi poti nad steno, v vpadnico ponesrečenih. Počakali so, da se zdani in ob 5,30 pričeli z reševanjem. Ponesrečenca in soplezalca so potegnili z vitlom in jeklenico približno dvesto metrov navzgor, na Kopinškovo pot. Nato je bil ponesrečenec prenesen z marinerjevimi nosili v dolino, kamor so prispeli ob 17.00 uri. Sodelovali so: Kukovec, Jošt, Kopušar, Dvoršek, Debeljak, Stoklas, Glažar, Gabrovšek, Mogu, Veninšek, Lekš, Čulk, Širše, Berzelak, zdravnik Vilč, Prezelj, Mesarec, Geršak, Plauštajner, Štamol, Bergant in Čanžek.

1976

Okrešelj, 7. 3.

Soplezalec je prinesel v dolino obvestilo, da leži v zimski sobi na Okrešlju poškodovan alpinist. Tudi sam je imel omrzline. Navzoči reševalec je odpeljal v bolnico Lekš Milana, ekipa pa je odšla na Okrešelj, kjer je našla Čulk Miša z omrzlinami druge stopnje. Z njim so sestopili v dolino in tudi njega odpeljali v bolnico v Celje.

Skuta, 14. 6.

Pri sestopanju je na snežišču pod Skuto zdrsnil in se poškodoval Božidar Gorjanc iz Štor. Sam je prišel na Okrešelj, kjer pa naslednji dan zaradi bolečin ni mogel nadaljevati pot v dolino. Zato mu je zdravnik Vilč dal infuzijo, reševalci Plauštajner, Geršak, Lenar, Glažar in Jošt pa so ga prenesli v dolino.

Rjavčki vrh, 21. 8.

Opazovalci so iz doline opazili svetlobo v Rjavčkem vrhu in to razumeli kot signal za pomoč. Reševalci so ponoči in v jutranjih urah preiskali celoten predel iz doline skozi Grlo, greben in sam Rjavčki vrh, a opaziti ni bilo nobenih sledi o ponesrečenih. Zato so iskanje prekinili.

Škarje, 5. 9.

V S steni je prvi v navezi, Tič Ireni, popustil klin, za sabo je potegnila soplezalca in padla sta v sneg pod steno. Prisotni alpinisti so ju pospremili do Klemenškove planine. Od tam so ju zaradi suma poškodovanih vratnih vretenc ponesrečenke in bolečin v gležnju ponesrečenca reševalci na nosilih prenesli v dolino.

Štajerska Rinka, 18. 9.

Pri plezanju severovzhodnega grebena je prvi v navezi, Prevoršek Rado iz Prebolda, padel in se poškodoval. Reševalci so oba plezalca spustili pod steno in nato prenesli preko Okrešlja v dolino.

1977

Golte, 16. 1.

Na območju Golt se je izgubila večja skupina smučarjev. Ker so do dogovorjene ure niso vrnili, je bila obveščena postaja milice. Zbrali so se reševalci v sestavi zdravnik Četina, Glažar, Geršak, Kopušar, Pugelj, Vovk, Pusovnik, Kukovec in Veninšek. Njihovo posredovanje pa ni bilo potrebno, ker so pogrešani smučarji, ki so v temi zašli, sami prišli nazaj v hotel.

Golte, 26. 1.

Smučarka Matejka Čater si je pri smučanju nad Mozirsko kočjo poškodovala nogo. Posredoval je reševalec zdravnik Četina in prisotni smučarji, ki so ji pomagali. Z akijem in snežnim teptalcem so jo prepeljali do gondolske žičnice in nato v dolino.

Kamnik nad Zabukovico, 26. 3.

Pri plezanju se je smrtno ponesrečil Miklavc Roman, doma iz Griž. Odlomila se mu je večja skala. V dolino sta ga prenesla reševalca Glažar in Geršak.

Mrzla gora, 22. 5.

Pri plezanju v Direktni smeri je padel in se hudo poškodoval Horvat Franc, alpinist iz Celja. Oskrbeli sta ga soplezalca Dvoršek in Palir. Skupaj s prisotnimi alpinisti iz Maribora so ga prenesli v dolino.

Luče, Korošica, 13. 6.

Ker se Zakrajšek Marko doma iz Nazarja ni pravočasno vrnil z gora, so se naslednji dan zbrali v Lučah reševalci Gabrovšek, Plausteiner, Glažar, Geršak in Jošt, da gredo v iskanje. Medtem je pogrešani prišel v dolino in povedal, da se je izgubil na območju Moličke planine, prebil noč na planem in zjutraj prišel v Luče. Tako posredovanje ni bilo potrebno.

Korošica, Robanov kot, 19. 9.

Skupina planincev, Franc Miklavc, Požarnik Jure, Poznič Stanko, Purnat Frido in Ogradi Franjo iz Bočne ter Miklavc Jože iz Velenja, se ni vrnila v dogovorjenem času, zato so se zbrali reševalci, da gredo v iskalno akcijo. Veninšek, Stoklas, Plausteiner, Gabrovšek, Čanžek, Geršak, Glažar, Kukovec, Kotnik, Prelog, zdravnik Žunter in Jošt so bili pripravljene a posredovanje ni bilo potrebno. Iskani, ki so zamujali zaradi novo zapadlega snega, so prišli h gostišču Rogovilec, kjer so imeli avtomobile v trenutku, ko so si reševalci razdelili naloge in hoteli oditi v akcijo.

1978

Raduha, 25. 2.

V Velikem žlebu v J steni Raduhe je snežni plaz zajel tri alpiniste. Dva sta ostala na robu plazovine, tretjega pa je plaz odnesel okrog 150 metrov daleč, ga odložil in nadaljeval pot še okrog 250 do 300 metrov navzdol. Pri tem je bil zdravnik Žunter težko poškodovan. Soplezalca sta ga zaščitila in eden od njiju je odhitel po pomoč v dolino. Domači reševalci in alpinisti, ki so bili v bližini, so takoj prihiteli na pomoč. Zaradi teže poškodb pa so ga le oskrbeli in zaščitili pred mrazom. Počakali so na prihod reševalcev iz Celja, ki so prinesli vakuumsko vrečo in akia čoln. Ob oskrbi zdravnikov Četine in Zaveršnika, so ga reševalci Prelog, Glažar, Stoklas, Plausteiner, Veninšek, Jež, Jošt,

Kotnik, Vovk, Črepinšek, Geršak, Avberšek in Gabrovšek ob sodelovanju domačinov in alpinistov prenesli v dolino. Zdravnik Tone Žunter je uspešno okrevail in bil kasneje član več alpinističnih odprav v Himalajo in Ande.

Boštjanca pod Brano, 2. 6.

Ivan Kožuh je zdrsnil na snežišču v Boštjanci in padel na melišče pod Kotličici. Mrtvega so našli šele 29. julija 1978.

Ojstrica, 3. 6.

V zahodni grapi je na snežišču zdrsnila, ko jo je za seboj potegnil soplezalec Hvala Mojmir, Marovt Vera z Ljubnega. Pri tem si je zlomila levo roko. Posredovali so reševalci Debeljak, Glažar, Podrepšek in Veninšek, jo oskrbeli in spremili v dolino.

Mont Blanc, Francija, 28. 7.

Pri vzponu od Tête Rouse proti Agilles de Guté je alpinista Martina Sivko iz Štor v ledenem žlebu zajelo padajoče kamenje in ga zbil na ledenik 200 metrov globoko. K njemu sta takoj sestopila reševalca Glažar in Čanžek. S helikopterjem je bil prepeljan v bolnišnico v Chamonix in kasneje v Sallanches, kjer je okrevail.

Turski žleb, 13. 8.

Pri sestopanju skozi Turski žleb je zdrsnil Hočevnar Franc, dijak iz Ljubljane. Zlomil si je desno nogo in levo roko ter utrpel odrgnine po obrazu. V dolino so ga v gramingerjevem sedežu prenesli Vovk, Lenar, Ošep, Prepotnik, Sevcnikar in Šmon.

Velika planina, Korošica, 13. 8.

Postaja milice Ljubno je na osnovi zahteve postaje GRS Kamnik sprožila iskanje dveh pogrešanih planink. Miličniki iz Mozirja so medtem ugotovili, da sta planinki Justina in Magdalena Mrak sami sestopili. Zato posredovanje reševalcev ni bilo potrebno.

Ojstrica, Škarje, 17. 9.

Akcija se je pričela zvečer zaradi svetlobnih signalov, ki naj bi jih pošiljali iz Z stene. Zbralo se je šestnajst reševalcev, ki pa so ugotovili, da je pri sestopanju s Škarij skupina planincev z Ljubnega uporabljala svetilke.

Solčava, jesen 1978

Pogrešana je bila Pavlina Krivec iz Solčave. 1982 so našli njene ostanke pod vrhom Ojsterc nad Solčavo.

1979

Golte, 14. 1.

Zaradi tehnične napake se je pretrgala nosilna vrvi gondolske žičnice na Golte. Pri tem so se v kabini, ki je padla na tla ponesrečili trije potniki: Čerenjak Silvano iz Rovinja in Lubi Franc iz Velenja težje ter Glišić Zoran lažje. Sodelovali so zdravniki: Četina, Zaversnik in Žunter, ter reševalci: Veninšek, Herček, Jošt, Glažar, Geršak, Kukovec, Kopušar, Kotnik, Avberšek, Vovk, Čanžek, Gabrovšek, Črepinšek in alpinista Pečovnik in Gomboc.

Druga gondola je obstala viseča na nosilni vrvi, približno trideset metrov visoko. Okrog šestdeset potnikov je s pomočjo reševalne naprave v gondoli spustil spremljevalec na tla. Preko Kort jih je vodil proti spodnji postaji in srečali so se z reševalno ekipo, ki jim je odšla nasproti. Ponoči je priletel helikopter Milice, a posredovanje ta dan ni bilo potrebno. Naslednji dan je sodeloval pri evakuaciji gostov iz hotela z Golt. Za reševanje opreme iz gondole pa je bilo izvedenih v naslednjih dneh več akcij.

Golte, 15. 1.

Ker se ni pravočasno vrnil iz zastavljene delovne naloge delavec Blazinšek Karel s Strmca, je bila sprožena iskalna

akcija. Odzvali so se Herček, Jošt, Kukovec in Kotnik, vendar posredovanje ni bilo potrebno, ker je iskani medtem prišel na dogovorjeno mesto.

Golte, 17. 1.

Pri reševanju opreme iz gondole, ki je ostala visoko na nosilni vrvi, je sodeloval reševalec Jošt Silvester.

Mrzla gora, 1. 3.

Reševalec Janez Črepinšek, ki je bil v Logarski dolini, je prejel obvestilo očitca, da je plaz v Centralni grapi zasul alpinista Pečovnik Matjaža iz Slovenske Bistrice. Zato je pričel z organizacijo reševalne akcije. Medtem je alpinist sam sestopil v dolino. Zbralo se je osem reševalcev, posredovanje pa ni bilo potrebno.

Ojstrica, 18. 6.

Alpinista iz Maribora Miha Kristof in Dušan Savič sta plezala Z grapo v Ojstrici. Zaradi poslabšanja vremena sta ostala v steni in bivakirala en dan in dve noči. Reševalci, ki so ju zaradi nepopolnih podatkov iskali na poti Podvežak - Korošica - Škarje - Grlo - Logarska dolina, so ju slučajno odkrili šele v torek zjutraj. V steno sta se podala že v soboto. Bila sta nepoškodovana, a izčrpana. Spremili so ju v dolino. Sodeloval je zdravnik in štirinajst reševalcev.

Žvižgovec/Igla pri Lučah, 3. 9.

25-letni Jožko Letnar je pri plezanju na pobočju Žvižgovca zdrsnil, padel nasproti Igle v strugo Savinje in se utopil. Našli so ga šele po treh dneh.

Žvižgovec/Igla pri Lučah, 6. 9.

Na zahtevo preiskovalcev je bilo treba poiskati sledove nesreče Letnarja in ugotoviti vzrok padca. Sodelovala sta Jošt in Glažar.

1980

Lučka Bela, 13. 6.

Magda Tratnik, 20 letna študentka iz Celja, je izginila v Kamniško-Savinjskih Alpah. Najprej so jo iskali kamniški reševalci, a niso bili uspešni.

Savinjske Alpe, 24. 6.

Zato je postaja GRS Kamnik 24. 6. naši postaji sporočila, da je pogrešana Magda Tratnik iz Celja, ki so jo nazadnje videli v Kamniški Bistrici. Reševalci naše postaje so tako pregledali:

24. 6. Jošt, Lenar: območje Zadnjega Okrešlja in severnih pobočij Brane - brez uspeha;

25. 6. Stoklas, Kopušar: Klemenškova planina, Grlo, Škarje, Korošica - brez uspeha;

25. 6. Kotnik, Volk: Robanov kot, Molička peč, Korošica - brez uspeha;

28. 6. Stoklas: Kocbekova grapa - brez uspeha.

Našli so jo po naključju šele 6. maja 1983 v zgornjem delu Lučke Bele, v vpadnici snežišča v Čohavnici pod Vežico.

Okrešelj, 9. 9.

Na Okrešlju je zbolel oskrbnik Jezernik Jože. Zaradi suma infarkta so posredovali zdravnik Tone Žunter in reševalci Kukovec, Lihteneker, Jež, Jošt, Kopušar, Glažar, Geršak in Lenar ter ga prenesli v dolino.

Štajerska Rinka, 27. 9.

Pri plezanju v Stebru Štajerske Rinke se je alpinistu Sekavčnik Ferdu sprožil skalni blok in mu poškodoval levo nogo. Prisotni alpinisti in reševalci so ga oskrbeli in v gramingerjevem sedežu prenesli v dolino. Sodelovali so Kukovec, Čanžek, Kopušar, Lihteneker in Cerjak.

1981**Raduha, 1. 5.**

Izpred koč na Loki je poletel z jadralnim zmajem 33 letni Ivan Prek iz Luč. Zajel ga je zračni vrtinec, mu zlomil drog na zmaju, padel je na prod Savinje pri Lučkem jezu ter podlegel poškodbam .

Kotliči, 23. 11.

Dva plezalca sta pri vzponu dobila lažje poškodbe. Posredovali so celjski reševalci, prisotni na Okrešlju. V arhivu postaje Celje ni poročila?!

Okrešelj, december

Milan Krašovec iz Velenja se je ponesrečil pri plezanju. Pomagali so mu prisotni reševalci ga oskrbeli in spremili v dolino.

1982**Ojstrica, 11. 1.**

Organizirano je bilo iskanje treh celjskih alpinistov, ker se niso pravočasno vrnili iz Herletove smeri v severne steni. Bili so nepoškodovani.

Turska gora, 13. 2.

Zaradi padajočega kamenja se je ob vstopu v Tschadovo smer poškodovala alpinistka Jožica Verbovšek iz Celja.

Golte, 27. 2.

Pri Mozirski koči se je poškodoval Andrej Ambrož.

Lučki Dedec, 5. 6.

V Pintarjevi smeri se je poškodovala Jana Krošelj iz Medvod.

Korošica, 4. 7.

V koči je padla in se poškodovala Zora Braun iz Nemčije.

Okrešelj, 29.7.

Na poti proti koči je omagal 63-letni Danilo Božič, tajnik PD Celje. S helikopterjem so ga prenesli v bolnišnico, kje pa je še isti večer podlegel.

Štajerska Rinka, 2. 9.

Poizvedovanje za Miro Uršič in Mojco Mazej, ki sta zaradi megle bivakirali v steni. Nepoškodovani sta izstopili sami.

1983**Ojstrica, 2. 1.**

Z vrha Ojstrice je po J pobočju zdrsnil Anton Primožič iz Celja, si zlomil obe nogi v gležnju in se ustavil v kotanji nad zgornjim razpotjem poti Škarje - Ojstrica. Soudeleženci so ga prenesli do koč na Korošici. Ponoči so aktivirali reševalce, ki so pristopili preko Škarij. Naslednji dan ga je v dolino prenesel helikopter. Reševalci so se vrnili preko Škarij v Logarsko dolino.

Brana, 7. 2.

Ponesrečil se je Ciril Homer. Posredovali so zdravnik Žunter, Cerjak, Vovk, Glažar, Jošt, Kopušar in Retko.

Logarska dolina, 20. 3.

Rudi Planinšek iz Liboj je zaradi prevelikega napora umrl na smučarsko - tekaškem tekmovanju v bližini današnje-

ga doma planincev. Z akijem so ga do Plesnika transportirali zdravnik Četina, Gabrovšek, Vovk, Vodišek in Čanžek.

Lučka Bela, 6. 5.

Najdeni so bili posmrtni ostanki Tratnik Magde, pogrešane od 24.6. 1980. Pri prenosu v dolino so sodelovali Prelog, Lihteneker, Pusovnik in Veninšek.

Okrešelj, 7. 5.

Ponesrečil se je Mastnak Marjan. Organiziran je bil helikopterski prenos v dolino. Pri oskrbi so sodelovali zdravnik Žunter, Jošt, Pepevnik in Čanžek.

Brana, 10. 5.

Pri prečenju S pobočja Brane se je ponesrečila Nadler Suzana - Ferencne iz Budimpešte. V akciji so sodelovali zdravnik Žunter, Lenar, Grudnik, Kopušar, Geršak in Veninšek.

Ojstrica, 4. 6.

Pri sestopu z Ojstrice po Kocbekovem grebenu je zdrsnil in padel čez skalni skok 63 letni Vlado Kranjc iz Celja. Prva sta na mestu nesreče posredovala Vovk in Zupan a je ponesrečenec podlegel poškodbam. Reševalca Jošt in zdravnik Žunter sta na mesto nesreče pristopila s helikopterjem in ponesrečenca naložila v reševalno mrežo. Helikopter, ki je posredoval na strmem pobočju tik pod vrhom Ojstrice, ga je prenesel v dolino.

Reševanje je opisano v prispevku Silvestra Jošta - Silva: «Helikoptersko reševanje.»

Turski žleb, 2. 7.

Na snežišču je zdrsnil zdravnik France Grandovec in se poškodoval. Pri reševanju so pomagali alpinisti in člani postaje GRS Maribor.

Okrešelj, 5. 7.

Pri koči na Okrešlju si je zlomila nogo Erjavc Petra. Posredovala sta zdravnik Žunter in reševalec Lenar, jo oskrbela s PP in s pomočjo njenih sošolcev prenesla v dolino.

Klemenškova planina, 17. 7.

Na poti do koč si je zlomila nogo Kater Pavla iz Luč. Posredoval je zdravnik Žunter, jo oskrbel s PP in s sodelovanjem prisotnih planincev transportiral v dolino.

Klemenškova planina, 20. 11.

23 letni Robert Bezovnak je zdrsnil s poledenele poti na razpotju pod kočo in se smrtno ponesrečil. V dolino so ga prenesli zdravnik Žunter, Lenar, Petek, , Grudnik, Pavlič, Jošt, Kopušar in Lojze Golob.

Golte, 10. 12.

Poškodoval se je Goličnik Pavel. Oskrbel ga je zdravnik Četina Jože, pri prenosu pa so mu pomagali soudeleženci.

1984

Mrzla gora, 30. 6.

V Hudem prasku se je poškodoval Rajko Šatranec. Reševali so ga soplezalci in člani postaje GRS Maribor.

Turski žleb, 1. 7.

Pri sestopanju je zdrsnila in se poškodovala Mira Uršič. V dolino so jo prenesli Vovk, Cerjak, Geršak, Povše, Glažar, Šrot, Pepevnik in zdravnik Četina.

Grohot, 20. 9.

Anton Poličnik iz Solčave se je smrtno ponesrečil pri delu v gozdu.

Golte, 20. 11.

Pri Mozirski koči se je poškodoval Andrej Parašek. Pri reševanju so sodelovali Vovk, Cerjak, Geršak, Povše, Glažar, zdravnik Četina, Šrot in Pepevnik.

Raduha, Koča na Loki, 30. 11.

Danijel Pavlič je poizkušal plezati na skalo pri koči, pri tem odskočil in se močno poškodoval. Bil je s helikopterjem prepeljan v bolnišnico kjer je 10. 12. umrl. Opis reševanja je v prispevku zdravnika Jožeta Četine: »Akcija v duetu« .

1985**Ojstrica, Škarje, 28. 6.**

Miniaturna smer v S steni Škarij: alpinistka Branka Napotnik se je sama podala v steno, padla ter preminula.

Molička planina, 14. 9.

Poškodoval se je Ivan Firšt. Pri prenosu ponesrečenega v dolino so pomagali zdravnik Žunter in prisotni planinci.

1986**Donačka gora, 10. 2.**

V Reseniku pri Žetalah je snežni plaz zasul hišo. Pri tem je umrl dve in pol letni Gorazd Korez, brata pa so oživili po dveh urah in je preživel nesrečo.

Mala Rinka, 28. 6.

V Igličevi smeri se je smrtno ponesrečil Miroslav Dušak iz Maribora. Reševalci so ga prenesli v dolino.

Korošica, 27. 10.

Iskalna akcija za planincem T. P. iz Celja. Zaradi novozapadlega snega se ni pravočasno vrnil domov. Reševalci so bili aktivirani v ponedeljek popoldne in so iskali po poteh v smereh iz Robanovega kota, Planice in Podvolovljeka. Nepoškodovan je sestopil s Korošice v ponedeljek zvečer skozi Šibje v Podvolovljek!

1987**Kopitnik, 9. 5.**

Z vrha je zdrsnil 61 letni Stanko Cocej in umrl. Reševalci so ga našli šele po večkratnem iskanju.

Golarjeva peč, 7. 6.

Pri plezanju se je poškodoval Verdnik Leon, alpinist iz Velenja. Reševali so ga soplezalci Cerjak, Avberšek in Kotnik.

Brana, 11. 6.

Jonathan Russel-Eberlin je zdrsnil na snežišču pod kamniškim sedlom, padel čez stometrski skok in bil takoj mrtev. Našli so ga šele čez tri dni na snežišču pod steno.

1988**Brana, 19. 3.**

Peter Bajec iz Ljubljane je zdrsnil s poti, ki preči S steno Brane, padel preko skalnih skokov na Zadnji Okrešelj in bil takoj mrtev. Pri reševanju je pomagal helikopter. Reševali so zdravnik Žunter, Lenar, Ošep, Avberšek, Kopušar in Glažar.

Štajerska Rinka, 7. 8.

Pri plezanju smeri se je huje poškodoval Franc Čanžek, gorski reševalec iz Celja. Reševali so Prelog, Kotnik, Vovk,

Avberšek, Lihteneker, Jošt, Glažar, Kopušar in zdravnik Malešič. Sodeloval je helikopter, ki je ponesrečenca prenesel v bolnišnico.

Okrešelj, september

Na poti v dolino se je poškodovala Tondini Suzana. Pri sestopu so ji pomagali Petek, Ošep in Lenar.

Klemenškova planina, 28. 11.

Poškodovala se je Arnšek Marija. Reševali so jo Lenar, Ošep, Prelog, Vovk, Avberšek, Preložnik, Justin, Kotnik, Kopušar in Dvoršek.

Klemenškova planina/Logarska dolina, 29. 12.

41-letni Ivan Firšt iz Luč je padel s poti čez skalni odlom 50 metrov globoko in na mestu nesreče umrl.

1989

Po pregledu arhiva postaje Celje in analize nesreč GRSS v letu 1989 na celjskem področju ni bilo gorske nesreče, kjer bi posredovali reševalci.

1990

Okrešelj, 21. 1.

Iskalna akcija za planinci Darkom Cvitaničem, Zoranom Petkovičem in Zorkom Ivančičem. Sodelovali so Lenar, Ošep, Petek, Kopušar, Glažar in Jošt. Našli so nepoškodovane.

Zadnji Okrešelj, 29. 7.

Spremnstvo reševalcev, ki so pomagali omaganemu turistu sestopiti po poti s kamniškega sedla do kočice na Okrešlju.

Ledine, 29. 7.

Na poti iz Okrešlja proti Ledinam se je ponesrečil Valjavec Franc. Reševanje je bilo helikoptersko, sodeloval je zdravnik Fokter.

Turska gora, 3. 8.

Pri sestopanju s Turske gore proti Kotličem se je poškodoval Šturm Miroslav. Posredovali so Petek, zdravnik Žunter, Lenar in Jošt. S pomočjo helikopterja so ga prenesli v dolino.

Mala Rinka, 4. 8.

Pri plezanju se je poškodoval Darko Zvonar. Reševalci Glažar, Geršak in Šrot so ga oskrbeli in s pomočjo helikopterja prenesli v dolino.

Brana, 5. 8.

Na poti Kamniško sedlo - Okrešelj se je poškodovala Nada Šinkovec. Reševalca Glažar in Geršak sta jo oskrbela in spremila v dolino.

Korošica, 8. 8.

Na Korošici se je poškodoval Andrej Klemenčič. Prva sta mu pomagala Glažar in Geršak ter ga s pomočjo helikopterja spravila v dolino.

Okrešelj, 20. 8.

N.N. si je na poti z Okrešlja v dolino zlomila desno golenico. Reševalci so jo oskrbeli in prenesli do ceste pod slapom.

Raduha, 17. 10.

Pri lovu je omahnil in padel čez skale 75 letni Karel Ošep. Za posledicami nesreče je umrl 11. novembra.

1991**Golte, 23. 2.**

Iskalna akcija za dvema izgubljenima smučarjema, Petrom Pongercom in Matejem Mikličem. Sodelovali so Prelog, Vovk, Avberšek, Gabrovšek in Črepinšek. Našli so nepoškodovana.

Rjavčki vrh, 1. 5.

Pri zdrsu na snegu se je poškodoval Vito Veber iz Celja. Posredovali so reševalci zdravnik Žunter, Ošep, Petek in Lenar in ga s helikopterjem prenesli v dolino.

Križ, 3. 8.

Na Križu se je smrtno ponesrečila Renata Požun iz Sevnice. Reševalci so jo prenesli v dolino.

Logarska dolina, Korošica, 3. 9.

Iskalna akcija na poziv postaje Kamnik. Brlec Janeza so iskali Petek, Ošep, Avberšek in Povše. Niso ga našli.

Olševa, 6. 10.

Pri sestopanju z Obel kamna si je zlomila nogo Marija Podpečan iz Gornjega Grada. Reševalci Lenar, Petek, Ciglar, Gabrovšek in zdravnik Ošep so jo ponoči prenesli do ceste pri Sv. Duhu in nato prepeljali v celjsko bolnišnico.

Korošica, 9. 12.

Ker se ni pravočasno vrnil s ture so A.L. iskali na področju Korošice. Našli so nepoškodovanega.

1992**Menina, 15. 1.**

Od 15. januarja 1992 je bil pogrešan 61 letni Jože Dešman, doma iz Primoža pri Mozirju. Našli so mrtvega 23. junija v gozdu na Menini planini.

Klemenškova planina, 31. 5.

Mitja Šinkovec in Robi Rozenštajn se nista pravočasno vrnila s plezanja, zato sta se reševalca Lenar in Kotnik podala v iskalno akcijo. Bila sta nepoškodovana.

Logarska dolina, Palenk, 1. 6.

Pri slapu se je poškodoval Darko Hercog. Prva sta mu pomagala reševalca Ciglar in Lenar.

Logarska dolina, 13. 6.

Pri padcu z gorskim kolesom si je zlomil golen A.D. iz Ljubljane. Reševalci so mu oskrbeli poškodbo in ga predali NMP iz Mozirja.

Raduha, 14. 6.

Pri sestopu z vrha je A.P. iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu obšla slabost, bruhanje in vročina.

Grmada, 24. 6.

Iskanje pogrešenega Ranka Grbića na območju Grmade in Celjske loče. Po štirih dneh so ga našli blizu doma, mrtvega.

Logarska dolina, 13. 6.

Pri poškodovanem planincu Andreju Deklevi so posredovali zdravnik Smonkar in reševalca Kotnik ter Kopušar.

Mrzla gora, 4. 7.

Pri sestopu z Mrzle gore je omahnil 60-letni Erich Loeker, avstrijski državljan. Padel je preko skal in poškodbam podlegel. Pri prenosu v dolino je pomagal helikopter. Sodelovali so: zdravnik Žunter, Lenar, Ošep, Ciglar, Avberšek, Jošt Silvester, Jošt Matija in Geršak.

Mrzla gora, 22. 7.

Reševalci so iskali B.G. iz Velenja.

Skuta, Mali podi, 3. 8.

Poškodovanega planinca Tomaža Plesca so s pomočjo helikopterja prenesli v dolino. Sodelovali so Lenar, Cigljar, Petek, Avberšek, Kotnik in zdravnik Ošep.

Skuta, Mali podi, 26.8.

Planinca Tomaža Slobodo so s pomočjo helikopterja prenesli v dolino. Posredovali so reševalci Lenar, Cigljar, Petek in zdravnik Žunter.

Slap Rinka, Logarska dolina, 6. 9.

67 letni Ivan Petelinšek z Dobrne je umrl na poti k slapu Savinje zaradi srčne kapi.

Mrzla gora, 29. 11.

Pri reševanju Tomaža Klinarja so sodelovali zdravnika Fokter in Žunter ter reševalci Petek, Lenar, Cigljar, Prelog, Avberšek, Kopusar, Jošt in Glažar.

1993

Okrešelj, 9. 1.

Pri turnem smučanju si je poškodoval nogo Tone Volk, reševalec postaje Celje. Pomagali so mu Avberšek, Kotnik, Prelog, Lihteneker, Jošt, Kopusar in zdravnik Fokter.

Golte, 28. 2.

Poškodovanega planinca M. L. iz Velenja so prenesli v dolino reševalci Prelog, Kotnik, Avberšek, Kopusar in Povše.

Mrzla Gora, 21. 3.

Poškodovanemu Petrečič Mladenu so z Mrzle gora pomagali sestopiti reševalci Glažar, Geršak, Jošt M., Ivakič in Slapnik.

Robanov kot, 22. 3.

Prenos poškodovane Angele Svet z domačije v Robanovem kotu v dolino. Posredovali so zdravnik Žunter, Lenar, Pavlič in Grudnik.

Klemenča peč, Logarska dolina, 9. 4.

Pri plezanju je omahnil iz stene in umrl 31-letni Jože Luzar - Luka. V reševalni akciji so sodelovali: Cigljar, Petek, Pavlič, Grudnik, zdravnik Žunter, Ošep, Lenar, Justin, Vovk, Verdnik, Avberšek, Kopusar, Glažar, Jošt S., Jošt M. in Geršak.

Olševa, 6. 6.

Vrhovnik Tonetu sta zaradi bolezni pri sestopu v dolino pomagala Prelog in zdravnik Smonkar.

Okrešelj, 19. 6.

Pri delu na tovorni žičnici se je ponesrečil Stanko F. iz Celja. Posredovala sta zdravnik Žunter in Glažar.

Okrešelj, 30. 6.

Reševalci zdravnik Žunter, Lenar, Petek, Jošt S. in Glažar so iskali Tomaža Tomašiča in ga našli nepoškodovanega.

Okrešelj, 4. 7.

Reševalci Lenar, Čanžek in Slapnik so na poti na Okrešelj pomagali oboleli Veroniki Vaš iz Žalca.

Grmada nad Celjem, 7. 7.

Pri hoji se je poškodovala Marija Potočnik. Sestopiti so ji pomagali Jošt, Geršak, Glažar in B. Šrot.

Olševa, 24. 7.

Pri nesreči Danila in Brigitte Prušnik so posredovali Petek, Lenar, Cigljar, Ošep Jože in zdravnik Ošep Stane.

Ojstrica, 25. 7.

Iskalna akcija v Z steni za pogrešanima Manfredom Kelcem in Andrejem Vukom. V akciji so bili zdravnik Žunter, Avberšek in Kopušar. Bila sta nepoškodovana.

Mrzla gora, 14. 8.

Geršak Karel, alpinist in gorski reševalec iz Gotovelj, je pri plezanju Jesenske smeri padel v vznožje stene in si hudo poškodoval nogo. S helikopterjem so ga prenesli v dolino. V akciji so sodelovali zdravnik Žunter, Lenar, Petek, Prelog, Ivakič in Slapnik.

Planjava, 22. 8.

Na poti pod Srebrnim sedlom je padel in se težje poškodoval Roman Žagar iz Nazarja. Reševalci: Ošep, Cigljar, Pavlič, Grudnik, Avberšek, Lihteneker, Prelog, Vovk, Zaluberšek, Verdnik, Kotnik, Jošt M., Povše, Glažar, Jošt, Ivakič, zdravnik Ošep Stane, Črepinšek, Pepevnik. Sodelovala je še ekipa reševalcev s helikopterjem in ga prenesla v dolino.

1994**Mrzla gora, 30. 4.**

Tatjana Slapnik je v zahodni grapi zadelo padajoče kamenje in je dobila lažje poškodbe.

Okrešelj, 19. 6.

Na poti iz doline do koč je pohodnika P.P. iz Slovenj Gradca obšla slabost.

Klemenča jama, 19. 6.

Na stari poti do koč na Jami je zaradi padca na poti dobil lažje poškodbe Viktor Metulj iz Luč.

Klemenča jama, 16. 7.

Anito Štor iz Celje je obšla slabost, bolezen.

1995**Čo-Oju, Himalaja 18. /19. 4.**

Na višini 7600 metrov je Aco Pepevnik našel omaganega šerpo, ki ga je prizadel edem. Iz tabora III ga je spuščal do višine 6300 metrov. Šerpa ni bil sposoben samovarovanja, iz baznega tabora pa ni bilo pomoči. Zato ga je Aco do baze spremljal sam.

Smrekovec, Robanov kot, 17. 7.

Reševalci so iskali Jožico Ocepek iz Raven pri Šoštanju, ker se ni pravočasno javila. Bila je nepoškodovana.

Logarska dolina, 22. 7.

Pri slapu Rinka se je poškodovala Štefanija Grubišič iz Maribora.

Mrzla gora, 15. 8.

Pri vzponu iz Matkovega škafa na Mrzlo goro je omahnil in umrl 25-letni David Čelofiga iz Metleč pri Šoštanju.

Šmohor, 22. 10.

Na poti proti Gozdniku se je izgubil 57 letni Ljubomir Jagodič iz Zagreba. 24. in 26. oktobra so ga iskali celjski gor-

ski reševalci, lovci in miličniki pa še 29. oktobra in 5. novembra. Brez uspeha. Šele leta 2005 ga je našel gozdar na J pobočju Malega Gozdnika. (Op. MG.)

1996

Brana, 17. 1.

Pri reševanju dveh alpinistov z vrha Brane, se je Janezu Plevelu - Pubiju, gorskemu reševalcu iz Kamnika, sprožila kloža in ga odnesla skozi Lijak čez steno na Zadnji Okrešelj. Bil je takoj mrtev. Pri iskanju in prenosu v dolino so sodelovali celjski in kamniški reševalci.

Turski žleb, 20. 1.

Pri sestopu skozi žleb sta zdrsnila in se huje poškodovala Franc Maršnjak in Rudi Svečko iz Velenja.

Ojstrica, 17. 2.

Zaradi nepoznavanja terena je zašel Jože Kužnik iz Domžal. Našli so nepoškodovanega.

Menina planina, 1. 6.

Reševalci so posredovali po trku dveh jadralnih letal, ki sta padli na Rovt pod Menino planino. Pri padcu sta bila dva pilota težko poškodovana.

Logarska dolina, 14. 6.

Johan Edlinger iz Celovca se je po ogledu slapa Rinka ustavil pri Domu planincev in se zgrudil mrtev. Pomoč prisotnih reševalcev ni bila uspešna.

Okrešelj, Logarska dolina, 18. 6.

56 letni Dino Stanich iz Nemčije je umrl zaradi srčne kapi.

Logarska dolina, 29. 6.

Pri padcu s padalom se je huje poškodoval Franc Štorgelj z Ljubnega.

Klemenškova planina, 27. 10.

Pri hoji po poti v Logarsko dolino je omahnil 28 letni Matej Užmah iz Gorice pri Slivnici in se smrtno ponesrečil.

Mala Rinka, 3. 11.

Brane Kobal iz Prebolda in Igor Kobal iz Velenja sta pri plezanju omagala in bivakirala v poledeneli steni. Nepoškodovanima so reševalci pomagali pri sestopu.

1997

Turski žleb, 1. 3.

Pri vzponu je zdrsnil Vlado Čresnik iz Radelj ob Dravi in se lažje poškodoval.

Veliko Kozje, 1. 5.

Na grebenu z Malega na Veliko Kozje je zdrsnil 50-letni Dimitrij Senegačnik, padel čez previs in na mestu nesreče umrl.

Turska gora, 10. 6.

V nesreči, ki se je zgodila pri vaji slovenskih gorskih reševalcev je zaradi padca iz S stene Turske gore na melišče pod njo umrlo pet gorskih reševalcev: s postaje Jezersko - Luka Karničar in Rado Markič, iz Kranja Mitja Brajnik, iz Kranjske gore zdravnik Janko Kokalj in iz Bovca Boris Mlekuž.

Turski žleb, 4. 7.

Andreas Johane Helger iz Avstrije je zdrsnil na snežišču in se lažje poškodoval.

Korošica, 13. 7.

Pri zdrsu na poti se je lažje poškodoval Boris Hribar iz Ljubljane.

Raduha, 20. 7.

Pri zdrsu na poti se je lažje poškodoval Sebastijan Ošep iz Ljubljane.

Slap Rinka, 15. 8.

Pavla Mayint iz Slovenj Gradca se je pri hoji huje poškodovala.

Ojstrica, 4. 10.

Mirana Krivca iz Celja so iskali, ker se ni pravočasno vrnil v dolino. Nepoškodovan.

Turska gora, 10. 9.

62 letni Peter Žičkar iz Krškega je pri sestopu z vrha umrl zaradi srčnega napada.

Slap Rinka, 16. 9.

Marko Slavič iz Maribora je zaradi slabosti padel in se poškodoval.

Brana, Kotličiči, 30. 9.

69 letni Eduardo Hočevnar iz Trsta je zašel in dvakrat bivakiral v rušju na južni strani Brane, pod Kotličiči. Tretji dan so ga našli reševalci nepoškodovanega a izčrpanega in ga s helikopterjem prepeljali v Logarsko dolino. Oskrbnik Doma planincev je aktiviral reševalce, ker se planinec ni pravočasno vrnil do avtomobila.

Turski žleb, 25. 10.

Na melišču pod Turskim žlebom je gorskega reševalca Dušana Glažarja na reševalni vaji zadel kamen in mu poškodoval nogo.

Golte, 14. 11.

Klara Bajt je zaradi hujšega napora padla v nezavest.

1998**Smrekovec, 2. 1.**

Zaradi boleznih planinke Sandre Ribič so posredovali reševalci.

Paški Kozjak, 2. 1.

Zaradi lažnega alarma so poizvedovali reševalci o nesreči in ponesrečencih v Hudičevem grabnu nad Dobrno.

Raduha, 20. 4.

Na pobočju Tolste peči na Z strani Raduhe je v brezpotju omahnil 44 letni Iztok Saksida in zaradi poškodb umrl. Reševalci so ga prenesli s helikopterjem v dolino.

Ojstrica, Robanov kot, 27. 6.

Zaradi nepoznavanja terena je zašel na prepadno področje SV stene Ojstrice Jakob Aljaž iz Ljubljane. Reševalci so ga s pomočjo helikopterja prepeljali v dolino.

Škarje, 25. 7.

Pri sestopu s Škarij proti Klemenči jami je zaradi nepoznavanja terena zdrsnil na snežišču in se poškodoval Blaž Slomšek iz Šentjurja.

Raduha, 4. 8.

Na poti od Snežne jame do kočice na Loki je izgubil zavest Zvone Kastelic iz Nevelj.

Štajerska Rinka, 9. 8.

Med plezanjem v severni steni se je odlomil oprimek plezalca Viktorju Matičiču. Ob padcu se je huje poškodoval tudi soplezalec Bogomil Kropelj.

Kotečnik, Liboje, 10. 8.

Med prostim plezanjem se je odlomil oprimek Bermt Joachimu iz Berlina. Ob padcu se je huje poškodoval.

Kranjska Rinka, 30. 8.

Zaradi izgube plezalne opreme, ki je zdrsnila čez steno, so celjski reševalci posredovali in pomagali alpinistu Tonetu G. iz Maribora.

1999

Škarje, 20. 6.

Pri vzponu je na melišču nad Klemenčo jamo na okoli 1700 m višine umrl zaradi srčne kapi 59 letni Ivan Hlade iz Selnice ob Dravi.

Krofička, 6. 7.

Pri sestopu je omahnila in se smrtno ponesrečila 40 letna Jerica Munda - Ejca iz Ljubljane.

2000

Logarska dolina, 11. 1.

Marko Č. je plezal v zaledenem slapu Sveča, zdrsnil, se hudo poškodoval in bil s helikopterjem prepeljan v bolnišnico. Za posledicami padca je umrl.

Ojstrica, 6. 4.

Iskalna akcija: naveza slovenskega in avstralskega državljana je zaradi slabega vremena zašla in zakasnila v dolino.

Slap Rinka, 20. 4.

Danska državljanica je padla na poti do slapa in se poškodovala.

Ter nad Ljubnim, 7. 5.

Pri opazovanju plezalcev v steni je odkrušeno kamenje zadelo 35-letnega Marka Z., ki je za posledicami ran umrl.

Korošica, 20. 7.

Pri sestopu z Lučkega Dedca proti Korošici je umrl zaradi kapi 44 letni Metod T. iz Ljubljane.

Icmanikova peč, 31. 7.

Pri spravi lesa se je smrtno ponesrečil 36 letni Slavko G. iz Solčave.

Korošica, 24. 8.

Planinka S.R. se je pri padcu na poti lažje poškodovala.

Olševa, 25. 8.

Pri Potočki zijalki je padel in se lažje poškodoval avstrijski planinec K.L.R. iz Kremsa.

Korošica, 26. 8.

Na poti z Korošice na Podvežak se je lažje poškodovala B.V. iz Celja.

Turski žleb, 27.8.

Med sestopom je zdrsnila planinka M.G. iz Logatca in se lažje poškodovala.

Logarska dolina, 24. 10.

Iskalna akcija: pogrešan je bil J. M., 52 letni planinec iz Velenja. Večkratno obsežno iskanje, pregledano je bilo območje med Ojstrico in Mrzlo goro, sodelovalo pa je preko 70 gorskih reševalcev iz postaj Celje, Prevalje, Kamnik, Jezersko, Maribor in helikopterska enota, ni bilo uspešno.

Logarska dolina, 4. 11.

Naključno je bil J. M. iz Velenja 4. novembra najden mrtev pod slapom Sušica v Logarski dolini.

2001**Škarje, 20. 1.**

Alpinist Metod S. je pri plezanju zdrsnil na ledenem pobočju in se težje poškodoval. Reševalci so ga v težkih zimskih razmerah ponoči prenesli v dolino.

Križ, 3. 2.

T. P. iz Rimskih Toplic je padel in se poškodoval.

Turski žleb, 4. 2.

Zaradi padcu pri turnem smučanju se je poškodovala Meta M., alpinistka iz Laškega.

Turski žleb, 18. 2.

Pri sestopu se je z derezami poškodoval planinec. Pomagali so mu prisotni reševalci.

Korošica, 29. 4.

M. B. iz Novega mesta se je zaradi zdrsa na snegu poškodoval.

Velika Baba, 16. 6.

Pri sestopu z vrha je skalni podor zajel celjskega alpinista in pripravnika - reševalca, Jerneja S.. Po večkratnem iskanju celjskih in jezerskih reševalcev ter ob pomoči helikopterja, so ga 30. junija našli pod plazom kamenja.

Mrzla gora, 25. 6.

M. L. iz Ljubljane je zašel in potreboval pomoč pri sestopu.

Olševa, 25. 6.

S. S. iz Dravograda je zdrsnil pri Potočki zijalki in se poškodoval.

Velika Pirešica, 11. 7.

Tri-letno Lucijo P. je vso noč iskalo preko 300 domačinov, lovcev, gasilcev, vodnikov psov, policistov in gorskih reševalcev. Nepoškodovana je bila najdena naslednji dan 7 km daleč od domačega kraja.

Turski žleb, 14. 7.

Danila T. iz Slovenske Bistrice je zajelo padajoče kamenje in ga lažje poškodovalo.

Mrzla gora, 18. 7.

Margaret D. iz Ljubljane je zaradi dehidracije padla in se poškodovala.

Okrešelj, 30. 7.

Vesna K. je pri vračanju v dolino zdrsnila s poti in se poškodovala.

Okrešelj, 31.7.

Darka R. iz Štor je pri vzponu na Okrešelj obšla slabost.

Škarje, 16. 8.

Milena G. iz Celja se je pri sestopanju spotaknila, padla in se poškodovala.

Ojstrica, 16. 8.

Andrej S. se je lažje poškodoval pri plezanju.

Štajerska Rinka, 20. 10.

Pomoč je potreboval alpinist Marko P. zaradi padajočega kamena in posledičnega padca v steni. Bil je nepoškodovan.

Mrzla gora, 20. 10.

V Hudem prasku je med sestopanjem zašel Miroslav P. Maribora.

Golte, 14. 12.

Pod kmetijo Veber sta zaradi nepoznavanja terena zašla Lidija C. in Gregor N. Mozirja.

2002

Mrzla gora, 20. 5.

24 letni češki državljan Karel Č. iz Prage je zaradi nepoznavanja terena zašel. Iskali so ga reševalci iz Železne Kaple in Celja. Našli so nepoškodovanega in ga spremili v dolino.

Ojstrica, 16. 6.

Na mokri poti je zdrsnil planinec Milan L. iz Mozirja in se huje poškodoval.

Čreta nad Vranskim, 28. 7.

Petletni Žiga U. iz Celja je padel preko Zakrajskih peči in se smrtno ponesrečil. Pri iskanju in reševanju je sodelovalo več kot dvesto reševalcev. Trije med njimi so se pri tem ponesrečili in utrpeli hujše poškodbe.

Škarje, 3. 8.

Na poti je zaradi hujše bolezni omagal Ranko Z. iz Ivanjca na Hrvaškem.

Klemenča jama, 15. 8.

Na poti je zdrsnila in se lažje poškodovala Beti. T. iz Velenja.

Ojstrica, 17. 8.

Na poti z vrha je zdrsnila in se lažje poškodovala Frančiška S. iz Medvod.

Ojstrica, 31. 8.

V Herletovi smeri sta se v dežju zaplezala in bivakirala Slovaška plezalca Diana O. In Peter Š. Iz Novih Zamky. Bila sta nepoškodovana.

Robanov kot, 31. 8.

Pri sestopu s Knezove planine sta zaradi nepoznavanja terena in teme zašla Boleslav B. in njegov sin. Nepoškodovana so naslednji dan v brezpotju našli reševalci in ju spremili v dolino.

Žekovec, 9. 10.

Pri menjavi nosilne vrvi žičnice na Golte sta se v spodnji postaji smrtno ponesrečila 30 letni Pavle H. z Radegunde in 33 letni Bojan M. iz Lepe Njive.

Celjska koča, 4. 12.

Pogrešanega Rudija O. so našli mrtvega v strmem skalovju ob poti na Celjsko kočo.

2003**Grmada, 30. 1.**

Pri padcu na poledeneli poti je 39-letni planinec dobil hujše poškodbe.

Kotečnik, Liboje, 17. 5.

V plezališču se je huje poškodoval zagrebški plezalec. Pri padcu si je zlomil kolk. Rešili so ga celjski reševalci (Prelog, Jošt, Avberšek, Justin) s pomočjo helikopterja.

Matkov kot, 8. 6.

Planinec iz Celovca v Avstriji, je padel in se lažje poškodoval.

Ojstrica, 14. 6.

Pri vzponu je zdrsnil 37 letni Peter H. iz Golič pri Podplatu in umrl. Reševalci so ga s pomočjo helikopterja prenesli v dolino.

Zadnji Okrešelj, 6. 7.

Na poti je padel in se huje poškodoval avstrijski planinec.

Krofička, 12. 7.

Planinec iz Zreč je dobil pri padcu lažje poškodbe.

Križevnik, 3. 8.

45 letni Branko Z. iz Šoštanja je padel pri plezanju dvesto metrov visokega skalnega raza in se smrtno ponesrečil.

Štajerska Rinka, 17. 8.

Pri plezanju v direktni smeri je tik pod vrhom zdrsnil in se lažje poškodoval alpinist iz Vira pri Domžalah.

Robanov kot, 23. 8.

Planinec iz Krškega se je pri padcu lažje poškodoval.

Krofička, 23. 11.

Pri sestopu s Krofičke je 29 letni Damjan S. iz Vojnika v bližini Škrbine padel 40 metrov globoko in zaradi poškodb umrl.

2004**Golte, 8. 2.**

Na Atelskem sedlu je naključni voznik motornih sani našel negibnega 48-letnega Milana G. iz Ljubljane. Umrl je zaradi kapi.

Mrzla Gora, 3. 7.

Pri padcu se je huje poškodovala Mojca S. iz Ljubljane.

Lučki Dedec, 10. 7.

V Šarini počl se je pri plezanju poškodoval alpinist Damjan K.

Mala Rinka, 18. 7.

Pri plezanju v Vzhodni smeri se je poškodoval Sergej J. iz Velenja.

Brana, 11. 12.

Na poti Okrešelj - Kamniško sedlo je zdrsnil alpinist Simon V. iz Kamnika. Huje se je poškodoval.

2005

Grmada, 29. 5.

Na poti skozi Suhi potok je padel in se huje poškodoval 78 letni pohodnik iz Celja.

Ojstrica, 27. 7.

Na Kopinškovi poti sta potrebovala zaradi izčrpanosti in nepoznavanja terena pomoč planinec in planinka iz Mozirja.

Štajerska Rinka, 19. 8.

Pri plezanju se je zaradi odloma velikega skalnega bloka poškodoval 20 letni alpinist iz Celja.

Okrešelj, 3. 9.

Na poti je padel in dobil lažje poškodbe starejši planinec iz Izlak.

Menina, 4. 12.

Planinec iz Gornjega Grada je zašel in zaradi izčrpanosti umrl.

Sveti Križ nad Belimi vodami, 25. 12.

Pohodnici iz Šempetra v Savinjski dolini je na poledeneli poti zdrsnilo in je dobila lažje poškodbe.

2006

Mrzla gora, 8. 2.

Planinec iz Kamnika je padel na poti in se huje poškodoval.

Raduha 15. 4.

Planinec iz Rogaške Slatine je zašel. Reševalci so našli nepoškodovanega.

Menina, 23. 4.

Planinec iz Kamnika je zašel in bil huje poškodovan.

Gora Oljka, 1. 5.

Planinec iz Moravč je bil lažje poškodovan.

Klemenča jama, 14. 5.

Planinec iz Velenja je padel na poti in se težje poškodoval.

Raduha, 28. 5.

Zagrebski planinec je padel in se težje poškodoval.

Turska gora, 2. 9.

Planinec iz Senovega se je huje poškodoval.

2007

Donačka gora, 7. 4.

Obnemoglemu planincu, ki je obtičal na strmem, neprehodnem pobočju pod vrhom, so pomagali reševalci in ga nepoškodovanega varno pospremili v dolino.

Okrešelj, 21. 4.

Pri spustu po Turskem žlebu si je ekstremni smučar poškodoval nogo. Reševalci so ga oskrbeli in s helikopterjem prepeljali v UKC v Ljubljani.

Slap Rinka, 25. 6.

Ob vznožju slapa je planincu padel kamen na glavo. Oskrbeli so ga reševalci, nato je bil s helikopterjem prepeljan v UKC Ljubljana.

Križevnik, 16. 10.

Reševalci so ponoči iskali pogrešanega planinca. Našli so nepoškodovanega in ga spremili v dolino.

2008**Bukovica, 1. 5.**

Planinka si je na poti na Bukovico zlomila nogo. Posredovali so člani postaje GRS Celje in poškodovano planinko, ki jo je pred tem oskrbel zdravnik, prenesli do ceste. Prepeljana je bila na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

Loka pri Žusmu, 8. 5.

Na hribu med krajema Žamerk in Loko pri Žusmu, je v krošnji drevesa zasilno pristal jadralni padalec. Nepoškodovanega so reševalci postaje GRS Celje rešili iz krošnje.

Olševa, 22. 6.

Planinka si je na Olševi poškodovala gleženj. Ker sama ni zmogla varnega sestopa v dolino so posredovali gorski reševalci postaje GRS Celje in dežurna ekipa z zdravnikom - letalcem. Poškodovano so z vojaškim helikopterjem prepeljali v UKC v Ljubljani.

Turska gora, Kotličiči, 22. 6.

Na poti s Turske gore proti Kamniškem sedlu je v Kotličih planinec pri prečenju snežišča zdrsnil in padel v prepad okoli 400 metrov globoko. Na kraj so odšli gorski reševalci Postaje GRS Celje in dežurna posadka z vojaškim helikopterjem. Okoli 19 ure se je zaradi močnega vetra in večernih ur helikoptersko reševanje zaključilo. Gorski reševalci so pričeli s klasičnim reševanjem, vendar so akcijo zaradi noči prekinili. Naslednji dan so v dopoldanskih urah reševalci postaje GRS Celje nadaljevali z iskanjem ponesrečenega planinca in našli mrtvega okoli 100 metrov od vznožja stene Brane. S helikopterjem Slovenske vojske so ga prepeljali v dolino.

Križ, Savinjsko sedlo, 28. 6.

Zvečer je prišlo pod Savinjskim sedlom v steni Križa do gorske nesreče, ko je plezalec zdrsnil in obnemogel. Sprožena je bila reševalna akcija v katero sta bila vključena ekipa GRS Celje in dežurna ekipa s helikopterjem SV. Zaradi teme je bilo reševanje s helikopterjem ob 21. prekinjeno. Reševanje plezalca pa so na klasičen način nadaljevali reševalci GRS Celje in dežurna helikopterska ekipa, ki je ostala pri ponesrečenem. Uspelo jim je ob 01. plezalca izčrpanega a nepoškodovanega rešiti iz stene.

Blanca, Sava, 3. 7.

Iskalna akcija pogrešanih oseb, ki so se vozili s čolni po Savi in se ponesrečili pri hidroelektrarni Blanca v občini Sevnica. V dopoldanskih urah so našli tri pogrešane osebe in sicer 2 pri hidroelektrarni Blanca, 200 metrov stran od tragične nesreče, eno pa s pomočjo policijskega helikopterja nekaj po 9 uri pri Brestanici. V iskalni akciji je sodelovala 100 oseb iz vrst potapljačev, raftarjev, kinologov, zdravstvenega osebja, gasilcev, kajakašev, delavcev gradbišča HE, jamarjev, gorskih reševalcev, policistov in pripadnikov civilne zaščite.

Ojstrica, Škarje, 6. 8.

Na poti med Škarjami in Ojstrico je planinec zaradi zdrsa omahnil 50 metrov v globino in na kraju poškodbam podlegel. Posredovali so člani postaje GRS Celje ter zdravnik - letalec iz dežurne ekipe GRS. Preminulega so prenesli do helikopterja Slovenske vojske, ki ga je nato prepeljal v Ljubljano.

Podvežak, Korošica, 23. 9.

Na poti iz Podvežaka proti Korošici je planinec zaradi zdrsa padel po pobočju in se poškodoval. Posredovali so člani GRS Celje in težko poškodovanega planinca na klasičen način prenesli do kočice na Podvežaku, kjer so ga prevzeli reševalci NMP Mozirje in prepeljali v celjsko bolnišnico.

Krofička, Škrbina 1800 m, 28. 9.

Ob 15.00 je planinka med sestopom z Krofičke proti Robanovem kotu, zdrsnila in padla 20 metrov globoko. V reševalno akcijo je poletel vojaški helikopter z dežurno ekipo, vendar zaradi okvare vitla ni uspel rešiti poškodovane. Zdravnik in reševalec sta iz Robanovega kota plezala do ponesrečenke po izredno krusljevem terenu. Oskrbela sta jo in počakala na pomoč. Sprožena je bila klasična reševalna akcija celjskih reševalcev, dodatno pa je bil aktiviran še helikopter letalske policijske enote. Ekipe LPE je poškodovano prenesla v Robanov kot. Nato je bila s helikopterjem SV prepeljana na zdravljenje v UKC Ljubljana. Utrpela je hude telesne poškodbe. Akcija je opisana v prispevku zdravnika Sama K. Fokterja »Ko zataji helikopter«.

Bukovica, 15. 10.

Ob 13. uri se je na poti iz planinskega doma na Bukovici proti Porenkam poškodoval planinec. Posredovali so celjski gorski reševalci, ki so prenesli ponesrečenega do reševalnega vozila. Reševalci NMP Celje so ga prepeljali v bolnišnico Celje.

Mrzla gora, 15. 10.

Na območju Okrešlja in Mrzle gore je bila sprožena iskalna akcija za pogrešan planince. Našli so ga na južnem pobočju Mrzle gore, mrtvega. S pomočjo helikopterja so ga prenesli v dolino.

Slap Rinka, 23. 12.

Pri padcu na poledeneli poti pri slapu si je planinec zlomil obe roki. Reševalci so ga oskrbeli do prihoda NMP.

Golte, 26. 12.

Zaradi tehnične napake je obstala gondolska žičnica. Z višine 70 metrov so reševalci skupaj z drugimi ekipami rešili 46 potnikov.

Okrešelj, 28. 12.

Poškodovanega planinca so reševalci in prisotni planinci prenesli v dolino do reševalnega vozila.

Okrešelj, 31. 12.

Pri koči se je poškodoval planinec in bil s helikopterjem prepeljan v ljubljanski UKC.

2009

Križevnik, 28. 2.

Pri plezanju po zaledenem slapu pod Križevnikom v Robanovem kotu se je ponesrečil plezalec. Utrpel je poškodbo glave. S pomočjo soplezalca in reševalcev postaje GRS Celje je sestopil v dolino, nato pa je bil z reševalnim vozilom NMP Mozirje prepeljan v celjsko bolnišnico.

Logarska dolina, 14. 3.

V Logarski dolini je planinec zdrsnil na snegu in si poškodoval ključnico in ramo. Reševalci postaje GRS Celje so ga oskrbeli, nato pa je bil z reševalnim vozilom prepeljan v celjsko bolnišnico.

Ojstrica, 12. 4.

Do gorske nesreče je prišlo v steni med Škarjami in Ojstrico. Plezalec je z derezo zataknil v hlače in padel okoli 200 metrov globoko. Pri tem je dobil tako hude poškodbe, da je na kraju nesreče umrl. Gorski reševalci postaje GRS Celje

so truplo ponesrečenega s pomočjo helikopterja Slovenske vojske prepeljali v dolino.

Hum, 12. 4.

Na poti s Huma nad Laškim je pri sestopu planinka zdrsnila, padla je in se poškodovala. Gorski reševalci postaje GRS Celje so poškodovano planinko oskrbeli in jo z gorskimi nosili prenesli v dolino. Reševalci NMP Laško so jo prepeljali na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

Turski žleb, 13. 6.

Na poti skozi Turski žleb je planincu zdrsnilo. Poizkusil ga je ujeti drugi planinec, ki je ob tem tudi zdrsnil. Planinca, oba hrvaška državljana, sta drsela okoli 200 metrov po žlebu in padla v snežno krajno poč. Pri tem se je eden od planincev poškodoval. Oskrbela sta ga dežurna reševalca z Brnika in ga s helikopterjem slovenske vojske spremila na zdravljenje v UKC Ljubljana. Gorska reševalca postaje Celje pa sta štiri planince odvedla v dolino.

Podveža, 2. 7.

Ob 10.00 so na strmem območju Podveže gorski reševalci postaje GRS Celje v iskalni akciji preiskali območje, kjer so bili najdeni ostanki dlje časa pogrešane osebe.

Mrzla gora, 23. 7.

Pri sestopu je na severni strani Mrzle gore na mejnem območju med Slovenijo in Avstrijo s poti zašel planinec in obstal v brezizhodnem položaju. Našli so ga avstrijski gorski reševalci in spremili do meje. Od tu so ga celjski reševalci pospremili v Logarsko dolino. Planinec ni bil poškodovan.

Logarska dolina, 23. 7.

V Logarski dolini so pod Planjavo našli mrtvo osebo. Na kraj so odšli člani postaje GRS Celje a so reševanje zaradi noči prekinili. Prenos osebe se je nadaljeval naslednji dan ob 7. uri, ko so reševalci ponovno odšli na kraj dogodka. Pokojnega planinca so pripravili za transport, ob 11. uri pa ga je posadka s helikopterjem SV prepeljala v Mozirje.

Boskovec, 29. 7.

Na vzletišču jadralnih padalcev pod Boskovcem nad Šmihelom pri Mozirju, je pri vzletu sunek vetra zaprl padalo jadralnemu padalcu. Zaradi tega je le - ta padel na tla približno 50 metrov pod vzletiščem in se pri tem huje poškodoval. Posredovali so člani postaje Gorske reševalne službe Celje, ki so poškodovanega prenesli do reševalnega vozila, kjer ga je v oskrbo prevzela ekipa NMP Mozirje in prepeljala na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

Okrešelj, 2. 8.

Planinko je na poti od Slapa Rinka proti Okrešlju obšla slabost in bolečine. Posredovali so reševalci postaje GRS Celje in helikopter slovenske vojske. Prepeljali so jo v bolnišnico Celje.

Matkov kot, 2 8.

Popoldne si je planinka na poti iz Matkovega kota proti Škafu zlomila nogo. Posredovali so reševalci postaje GRS Celje in helikopter SV skupaj z dežurno ekipo. Poškodovanko so oskrbeli in prepeljali v nadaljnjo oskrbo v UKC v Ljubljani.

Lenart, Gornji grad, 7. 8.

V gozdu v kraju Lenart nad Gornjim Gradom se je pri podiranju dreves zgodila nesreča na območju, kjer dostop z reševalnim vozilom ni bil mogoč. Posredovali so gorski reševalci postaje GRS Celje in vojaški helikopter s posadko za reševanje. Delavec je zaradi poškodb umrl na kraju nesreče. Pokojnega delavca so pripravili za transport, posadka pa ga je s helikopterjem prepeljala v Mozirje.

Olševa, 7. 8.

Štirje planinci so na poti z Olševe proti Golemu Rebru zašli v zahtevno brezpotje. Posredovali so gorski reševalci postaje GRS Celje. Planince so s helikopterjem SV in ekipo za reševanje v gorah nepoškodovane varno prepeljali v dolino.

Okrešelj, 15. 8.

Med Okrešljem in slapom Rinka je zaradi slabosti obnemogel planinec. V dolino sta ga pospremila dežurna reševalca postaje GRS Celje. Prevzeli in oskrbeli so ga reševalci NMP Mozirje.

Ojstrica, 23. 8.

Planinec je zašel v zahtevno brezpotje v vzhodni steni Ojstrice. Za pomoč je poklical v regijski center za obveščanje v Celju. Posredovali so reševalci postaje GRS Celje in helikopter Slovenske vojske z dežurno ekipo za reševanje v gorah. Planinca so nepoškodovanega varno dvignili v helikopter ter prepeljali v dolino.

Molička planina, 28. 8.

Na poti z Moličke planine proti Korošici je planinec utrpel zastoj srca, padel in nezavesten obležal. Aktivirani so bili reševalci GRS Celje. Dežurni zdravnik je na kraju dogodka ugotovil, da je šlo za srčni infarkt. Oživljanje ni bilo uspešno. Posredovala je dežurna ekipa GRS, ki je s posadko helikopterja Slovenske vojske umrlega prepeljala v Kamnik.

Skomarje, 4. 9.

Organizirana je bila iskalna akcija pogrešane nabiralke gob, ki se je izgubila v gozdu na območju med naseljema Skomarje in Hudinja v občini Zreče. V akciji so sodelovali policija, gasilci PGD Zreče in Vitanje, reševalci postaje GRS Celje in lovci. Pogrešano so nepoškodovano našli ob 16.40.

2010

Bukovica, 27. 4.

Pri sestopu je planinec padel in si izpahnil ključnico. Posredovali so prisotni planinci in oskrbnik koč, gorski reševalci ter policisti. Prinesli so ga do vozila NMP, ki ga odpeljalo v bolnico v Celje.

Golte, 8. 5.

Pri sestopu z Mozirske koč si je planinec poškodoval gleženj.

Malič, 14. 7.

Padalca, ki je obvisel na drevesu nad Rečico pri Laškem, so nepoškodovanega sneli reševalci postaje GRS Celje.

Matkov kot, 11. 7.

Planinca je obšla slabost, verjetno ga je zadel infarkt. Pred prihodom reševalcev je umrl.

Kamniško sedlo, 4. 8.

Planinec je na poti proti Okrešlju padel in se kotalil po pobočju. Obstal je tik nad prepadom. Posredovala in rešila ga je dežurna ekipa reševalcev s posadko helikopterja. Reševalci postaje Celje so bili v pripravljenosti.

Turski žleb, 8. 8.

Pri sestopu si je državljan Avstralije poškodoval gleženj. Dežurna reševalca sta ga s pomočjo prisotnih planincev in alpinistov prenesla v dolino.

Molička planina, 16. 8.

Planinka si je zlomila desni gleženj. Posredovala in rešila jo je dežurna ekipa s posadko helikopterja. Reševalci postaje Celje so bili v pripravljenosti.

Mala Rinka, 30. 9.

Zaradi kamenja, ki se je sprožilo nad plezalcema, je bil drugi v navezi težje poškodovan in ni mogel nadaljevati vzpona. Oba je rešila dežurna ekipa reševalcev s helikopterjem, reševalec na jeklenici pa je bil Marolt Janez.

Sveti Križ - Slovenj Gradec, 10. 10.

Zaradi padca manjšega letala s pilotom in potnikom iz Slovenj Gradca je bila organizirana iskalna akcija. Ker lokacija ni bila znana, so bili aktivirani tudi štirje reševalci postaje Celje in helikopter slovenske vojske. Medtem so letalo in ponesrečence našli v bližini Slovenj Gradca domači gasilci in akcija je bila zaključena.

Boskovec, 5. 12.

Na področju Rastočke planine na Golteh se je izgubil občan. Iskat so ga šli gorski reševalci postaje GRS Celje. Izčrpanemu so nudili pomoč pri sestopu v dolino.

2011**Turski žleb, 13. 2.**

Pri sestopu skozi Turski žleb je zdrsnil planinec. Ustavil se je po približno 500 metrih in pri tem dobil zlom ključnice, roke in gležnja ter hude odrgnine po obrazu. Pri ponesrečencu smo bili v zelo kratkem času, saj smo ravno takrat izvajali terenske vaje v okviru dni varstva pred snežnimi plazovi

Turski žleb, 26. 2.

Pri plezanju Tschadove smeri je snežni plaz odnesel alpinista, ki je bil huje poškodovan. K sreči ni bil popolnoma zakopan v sneg, tako da so ga reševalci lahko hitro našli in prenesli v dolino.

Kotečnik, Liboje, 12. 3.

Pri spustu iz stene si je poškodovala nogo v gležnju alpinistka. Z gorskimi nosili so jo reševalci prenesli do ceste.

Koča na Loki, 19. 3.

Pri padcu po stopnicah v koči se je planinec težje poškodoval. S helikopterjem je bil prepeljan v bolnišnico.

Hum nad Laškim, 9. 4.

Planinka si je pri sestopu z vrha poškodovala gleženj. Z gorskimi nosili so jo reševalci prenesli do ceste in predali dežurni ekipi NMP.

Turski žleb, 14. 4.

Pri sestopanju skozi žleb je padel planinec iz Velenja. Po dvesto metrih drsenja na poledenelem snegu je dobil tako hude poškodbe, da je na kraju nesreče umrl. S helikopterjem je bil prepeljan v dolino.

Lisca, 20. 4.

Jadralni padalec je pristal v vejah drevesa in pri tem padel iz sedeža. Na strmem gozdnem pobočju je obležal mrtev.

Gorenje, 17. 6.

Pri odpravljanju zastoja v betonarni je delavca do vratu zasul pesek. Po posredovanju okoliških gasilcev je bila aktivirana tudi ekipa celjskih gorskih reševalcev. Delavca so pritrdili z vrvmi in trikotnim sedežem, nato pa s pomočjo posebne črpalke odstranili pesek ter delavca dvignili iz jaška. Nesreča se je zgodila ob 20. uri, posredovanje reševalcev ob 21., akcija pa je bila zaključena ob treh zjutraj.

Mrzla gora, 18. 6.

Pri sestopu si je alpinistka poškodovala gleženj. Z reševalnimi nosili mariner je bila prenesena do ceste pod slapom.

Menina planina, 18. 6.

Alpinist je pri plezanju padel, zanihal in si poškodoval bok. Z gorskimi nosili je bil prenesen do ceste.

Vinska Gora, Gonžarjeva peč, 25. 6.

Pri vzponu ob zavarovani plezalni učni smeri je zdrsnil in se smrtno ponesrečil planinec iz Velenja.

Uršlja gora, 21. 8.

Vodniki lavinskih psov so sodelovali v iskanju 17 letnega fanta na Uršlji gori. Najden je bil mrtev.

Mala Rinka, 28. 8.

Pri plezanju v Igličevi smeri si je alpinist poškodoval nogo. S helikopterjem je bil odpeljan v bolnišnico.

Mala Rinka, 18. 9.

Pri vzponu v Vzhodni smeri je zdrsnila in se poškodovala alpinistka. S helikopterjem SV je bila prepeljana v bolnišnico.

Navedene nesreče so zbrane, kot prikaz obsega dela reševalcev pred ustanovitvijo naše postaje in po njej na področju, ki ga pokrivamo doma in tudi v tujih gorah, kjer so prisotni naši člani. Reševanj in pomoči je bilo še več, a popolnoma vsi dogodki niso zabeleženi. Viri:

- ♦ arhiv postaje Celje
- ♦ France Malešič: Spomin in opomin gora
- ♦ Planinski vestnik, vsi letniki, pregled nesreč
- ♦ Poročilo o nesrečah Uprave za zaščito in reševanje
- ♦ osebni arhivi reševalcev

VIRI IN LITERATURA

ZAP. ŠT.	NASLOV	AVTOR	ZALOŽBA/LETO	OPOMBE
1	Arhiv postaje GRS Celje		1931-2011	
2	Osebni arhivi reševalcev GRS CELJE			
3	Med gorskimi reševalci	Ciril Praček	PZS/1962	Knjiga zbirke Med gorskimi reševalci
4	Vrnite mi moje sinove z gore	Ciril Praček	Samozal/2000	Knjiga zbirke Med gorskimi reševalci
5	Križem kražem po gorah	Pavle Šegula	Samozal/2001	Knjiga zbirke Med gorskimi reševalci
6	Zgodovina reševanja v gorah nad Kamnikom	F. Malešič, C. Griljc, V. Kopač, M. Štebe, T. Škarja	PZS 2002	Knjiga zbirke Med gorskimi reševalci ob 90 letnici GRS Slovenije in ob 80 letnici postaje GRS Kamnik
7	Die Männer mit dem Edelweiss im grünen Kreuz	Dr. Artur Frölich	Graz 1986	Jože in Mitja Četina sta knjigo preverila v Študijski knjižnici v Gradcu.
8	Nazaj v planinski raj	Andreja Rihter	Muzej novejše zgodovine, Celje 1993	Katalog je izšel ob 100 letnici PD Celje
9	Savinjske Alpe	Fran Kocbek	SP SPD 1926	Ob tridesetletnici SP SPD
10	I. Zbornik, Gorska reševalna služba pri Planinski zvezi Slovenije			
11	II. Zbornik, Gorska reševalna služba pri Planinski zvezi Slovenije, 75 let	Pavle Šegula	PZS, Komisija za GRS, Ljubljana 1987	
12	III. Zbornik 1912 - 1997 Gorska reševalna služba Slovenije Prvi dan 16. junij 1912	Albin Vengust	GRS Ljubljana 1997	Ob 85 letnici GRS

ZAP. ŠT.	NASLOV	AVTOR	ZALOŽBA/LETO	OPOMBE
13	90 let GRS Slovenije 1912 - 2002		GRS Kranjska gora 2002	
14	Planinski vestnik		SPD, PZS od 1893 do 2011	
15	Spomin in opomin gora	France Malesič	Didakta 2005	knjiga zbirke Med gorskimi reševalci
16	Zapiski o Solčavi in njeni okolici	Valent Vider	TD Solčava 1982	
17	Zakasnel nekrolog Tonetu Dobrotinšku	Tine Orel	PV 1978/91	
18	Faksimile rokopisa »Na Ojstrico«	Tone Fišer	PV 1993/02	solčavski kaplan
19	Planinsko berilo	Tine Orel	Kondor/MK 1969	
20	Stene in grebeni razvoj alpinistike v Savinjskih alpah 1759 - 1959	Boris Režek		
21	Stoletje Frischaufovega doma na Okre- šlju		PD Celje 2008	
22	Naši znanci: Gustelj Teichmeister	Berni Strmčnik	Novi tednik 1972	
23	Gore in gorniki: Dušan Kukovec Eiger - nikoli več	Berni Strmčnik	Novi tednik 5/1973	
24	Gore in gorniki: Ciril Debeljak Prijem v prazno	Berni Strmčnik	Novi tednik 6/1973	
25	Gore in gorniki: Dušan Gradišnik Gora ni hotela	Berni Strmčnik	Novi tednik 7/1973	
26	Gore in gorniki: Stane Veninšek V snežnem objemu	Berni Strmčnik	Novi tednik 8/1973	
27	Gore in gorniki: Andriano Kopinšek Pod steno na vrh	Berni Strmčnik	Novi tednik 9/1973	

ZAP. ŠT.	NASLOV	AVTOR	ZALOŽBA/LETO	OPOMBE
28	Gore in gorniki: Silvo Jošt Metež pod vrhom	Berni Strmčnik	Novi tednik 10/1973	
29	Gore in gorniki: Katrca Kumer Goljufiva skala	Berni Strmčnik	Novi tednik 11/1973	
30	Gore in gorniki: Dušan Dvoršek Walkerjev steber	Berni Strmčnik	Novi tednik 12/1973	
31	Gore in gorniki: Jože Kodre Srhljiv ukrep	Berni Strmčnik	Novi tednik 13/1973	
32	Gore in gorniki: Jože dr. Četina Očka, umrl bom	Berni Strmčnik	Novi tednik 14/1973	
33	Gore in gorniki: Pavlina Jošt Skaljeno veselje	Berni Strmčnik	Novi tednik 15/1973	
34	Gore in gorniki: ing. Lojze Golob Rumena zajeda	Berni Strmčnik	Novi tednik 16/1973	
35	Gore in gorniki: ing. Janez Golob Šotor v plamenih	Berni Strmčnik	Novi tednik 17/1973	
36	Gore in gorniki: Marjan Prelog V peklju ni slabše	Berni Strmčnik	Novi tednik 19/1973	
37	Gore in gorniki: Dani Kopušar Zaplezana smer	Berni Strmčnik	Novi tednik 20/1973	
38	Gore in gorniki: Jože Melanšek Ognjeni krst	Berni Strmčnik	Novi tednik 21/1973	
39	Gore in gorniki: Marjan Pusovnik Dršenje v nič	Berni Strmčnik	Novi tednik 22/1973	

ZDRAVILKA NARAVA

Stanka

*Med trave cvetoče,
med čričke pojoče
potožit sem šla.
So trave molčale,
prav sladko dišale,
a črički veseli
še bolj so zapeli,
skrbi me oteli.*

*Ob potok šumeč,
pod bezeg dehteč
pojokat sem šla.
Brezskrbno je potok
prek kamnov skakljaj,
je bezeg v vetru
še bolj zadišal,
mi žalost pregnal.*

*Ob stene gluhotne,
v prepade temotne
sem vrgla svoj bes.
Je kamen ves trd
odjeknil moj srd;
iz duše globine
me žarek prešine,
vsa jeza me mine.*

*Če misli so prave,
odveč so skrbi,
v eonih življenja
se vse razjasni.
Sta jeza in žalost
tatova moči,
v radosti stvarjenja
ljubezen slavi.*

PREBUJANJA

Stanka

*Mir vsenaokrog,
moj jaz v neskončnost ujet
vpija čudesa.*

*V ledenem jutru
premrle ptice čiv, čiv.
Glej sonca žar živ!*

*Iz krpe snega
nedolžnost belih cvetov
očara srce.*

*V zavetju grma
šop rumenih trarara
se slani hahlja.*

*V prepletu dveh rok
srce svojo pesem vre
v jutranjem hladu.*

Obrazi

Prezelj Gabrijel - Elč

Geršak Karel - Giš

Glažar Dušan - Duli

Pusovnik Marjan

Vovk Tone - Tonči

Vodišek Rafko - Rafč

Črepinšek Janez - Džon

Ivakič Iztok - Foto

Zaluberšek Matej

Justin Grega

Pepelnik Aco

Mlinar Viktor - Viki

Brežnik Marjeta - Dejzi

Verdnik Leon - Lojzi

Kovač Aleš

Marolt Janez

Gračner Jernej

Pritrznik Robi

Knez Gašper

Špeh Matej

Sem Metod

Podgoršek Marko

Pintarič Karli, Dečman Rok

Tigy (zgoraj), Ars (spodaj)

Med reševalno akcijo

